Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP • *www.evangelikus.hu* *80. évfolyam, 26. szám* ■ *2015. június 28.* ■ *Szentháromság ünnepe után 4. vasárnap* Ára: 275 Ft

Két jeles – egyebek mellett József Attila-díjas – kálvinista irodalmár, Ambrus Lajos (65) és Alexa Károly (70) ünnepelte születésnapját június 16-án az írószövetség budapesti székházában. Az evangélikus költő, Berzsenyi Dániel emlékét szülőfalujába, Egyházashetyére költözésük révén is őrző íróbarátok közül most az „idősebb kortárs", a Protestáns Újságírók Szövetsége Rát Mátyás-díjával is kitüntetett Alexa Károly köszöntésében osztozunk…

Megőrzésre méltó dolgok ▶ *7. oldal*

Több mint hetven résztvevővel zajlott a Déli Egyházkerület lelkészcsaládjainak szervezett háromnapos rekreációs program Mátraházán, a reformátusok üdülőjében. A mintegy húsz család – lelki alkalmakban is bővelkedő – töltekezését Gáncs Péter püspök igei útravalói keretezték.

Emberi léptékkel – Isten ölelésében ▶ *14. oldal*

Isten hozott! ▶ *5. oldal*
Anyanyelven hirdetni az evangéliumot ▶ *5. oldal*
Gályarabok a színpadon ▶ *6. oldal*
Szárnyalnak a kiskőrösi Gospel Sasok ▶ *7. oldal*
A prédikáció ▶ *11. oldal*
Evangélikus Őskereső a világhálón ▶ *13. oldal*

Újkori népvándorlás

■ Barthel-Rúzsa Zsolt

A híreket olvasva úgy tűnik, hogy az idén nyáron elég rövid lesz – ha lesz egyáltalán – az uborkaszezon a közéletben. A bevándorlásról hetek óta zajló nemzeti konzultáció, az ezzel kapcsolatos plakátkampány és a déli határainkon építendő, az illegális bevándorlás csökkentését szolgáló akadály hosszú időre tematizálja a közbeszédet.

Hogy mennyire aktuális és a társadalom jelentős részét mélyen érintő kérdésről van szó, azt jól mutatja a különféle megnyilvánulások intenzitása és sokasága. Európai szintű probléma ez, amely mellett nem lehet elmenni szó nélkül, és – a nemzeti válaszokon túl – a közös uniós fellépés szükségessége is jól látszik azokból a statisztikai adatokból, amelyek a menekültek drasztikusan növekvő számáról szólnak.

Míg tavaly Magyarországon 42 500 menedékkérőt regisztráltak a hatóságok, addig az idei év első hat hónapjában 53 ezer főt. Összehasonlításképpen: idén a nálunk jóval erősebb gazdaságú és nagyobb lélekszámú Olaszországban „csak" 47 ezer főt.

A tavalyi 42 500 menedékkérőből összesen 800 volt jogosult arra az európai uniós normákkal összhangban lévő magyar szabályok szerint, hogy menedékjogot kapjon. Tehát minden ötvenedik menedékkérő volt olyan politikai üldözött vagy humanitárius katasztrófa elől menekülő, akinek befogadása, megvédése erkölcsi, emberi kötelességünk a hatályos szabályok szerint.

Ezekből a kiragadott számokból is jól látszik, hogy súlyos és válaszokat követelő problémával állunk szemben. Talán nem túlzás mindezt új népvándorlásnak nevezni.

A kormány által indított nemzeti konzultáció és plakátkampány kiváltotta – sokszor erősen érzelmi – reakciók sokasága azt mutatja, hogy elindult egy folyamat a társadalomban, amely azt jelzi: nem lehet szőnyeg alá söpörni a problémát, és a kényelmes karosszékekből, üvegablakos irodákból, tárgyalóasztalok mellől sablonos válaszokat adni a kérdésre. Az eddig sokszor hatékonynak tűnő módszerek kudarca teljesen egyértelmű.

> **Keresztényként mindent meg kell tennünk az üldöztetést szenvedőkért, és segítenünk kell a nélkülözőket, hogy szülőföldjükön találják meg a boldogulás lehetőségét.**

Béna kacsaként áll Európa az illegális bevándorlással szemben, és nehezen találja az új utat a probléma kezelésében, holott gyors és hatékony választ kell adnia. Itthon pedig vitatkozunk a témáról, sokszor kicsit erőteljesen, a plakátokat is megrongálva, de az tagadhatatlan, hogy elindult a felvetett téma „konzultációja", és nem csak a kérdőívek kitöltésével. A kormány a téma jelentőségéhez mérten bátran és erős üzenetek megfogalmazásával kezdte meg a megoldási kísérletek kidolgozását, és határozott választ adott azzal a döntésével, hogy a déli határra kerítés építendő.

A megfogalmazott üzenetek, az eldöntött intézkedések nem nagyon térnek el más, demokratikus államok által folytatott kampányoktól és intézkedésektől. Gondoljunk itt csak az Ausztráliában folytatott videokampányra vagy az Egyesült Államok és Mexikó határán felépített kerítésre, de Spanyolország, Bulgária vagy Görögország példáját is említhetnénk. Sok bírálat érte a kormányzati kommunikációt, de az vitathatatlan, hogy az emberek jelentős részét sikerült felrázni és állásfoglalásra bírni az illegális bevándorlással kapcsolatban.

Végül még egy gondolat, amely nem elhanyagolható az újonnan induló népvándorlással kapcsolatban. Egyes cikkek és tanulmányok arra hívják fel a figyelmet, hogy a bevándorlás hatalmas üzlet. Egész embercsempész-hálózatok működnek például Afrikában, amelyek – kihasználva az ottani politikai zűrzavart és nyomort – busás fizetségért „utaztatják" embertelen körülmények között a jobb élet reményében Európába vándorolni szándékozó tömegeket. Egyes számítások szerint az eközben a csempészekhez kerülő összeg eléri a hétmilliárd dollárt.

Keresztényként mindent meg kell tennünk az üldöztetést szenvedőkért, és segítenünk kell a nélkülözőket, hogy szülőföldjükön találják meg a boldogulás lehetőségét. A „fogadjunk be mindenkit" elvvel, vagyis a népvándorlásszerű folyamat további erősítésével nem a menekülőkön segítünk, hiszen ők itt is ugyanolyan szegények maradnak, hanem az embercsempészek zsebét tömjük meg. Érdemes átgondolni, milyen megoldást válasszunk.

A szerző evangélikus lelkész, a Luther Otthon – Szakkollégium igazgatója, a Századvég Alapítvány ügyvezetője

▶ *Összeállításunk a 8–9. oldalon*

A Magyarországi Evangélikus Egyház

Imára segítő térkép-meditáció ▶ *Gáncs Péter elnök-püspök írása a 3. oldalon*

Oratio œcumenica

Hűséges Istenünk! Szeretnénk most eléd lépni ebben a csöndben és megszólítani téged hálaadásunkkal, kéréseinkkel. Figyelj szavunkra, kérünk.

Megköszönjük neked az értünk és nekünk hangzott igét, a közösség örömét, amelyet a veled és az egymással való találkozásban élhettünk át. Légy áldott azért, hogy erőforrás vagy mindennapi küzdelmeinkben, vigasztalónk lélekpróbáló időkben, és jelenléted derűje, békéje betölti szívünket.

Köszönjük hűségedet, amellyel vigyázod a földet. Köszönjük a természet szépségét, kincseit: teremtő szereteted sok-sok ajándékát. Segíts, hogy felelősen éljünk velük, és közönyünkkel, gondatlanságunkkal ne okozzunk kárt.

Hálát adunk gondviselő hűségedért, amely átélhető valóság a mi életünkben is. Szeretnénk belekapaszkodni hűséges szeretetedbe, mert olyan könnyen elfelejtjük, hogy tőled van minden jó; és minden jó, amit te adsz nekünk.

Istenünk, hűséges vagy hozzánk, mert elhívtál minket a szent Fiaddal, Jézussal való közösségre. Ő a legnagyobbat tette értünk: a hűséges szeretet áldozatát vállalta a kereszten. Áldunk téged, mert a kereszt jelében mindannyiunkat magadhoz kapcsolsz. Segíts minket, Istenünk, hogy felismerjük hozzánk való hűségedet, és erősödjön szívünkben iránt ad való bizalmunk és szeretetünk.

Segíts, kérünk, hogy hűség ébredjen a szívünkben az embertársak felé is, akiket ránk bízol, és akikkel hosszabb-rövidebb időre összekapcsolódik az életünk. Segíts napról napra szeretetben hordozni családtagjainkat, rokonainkat, barátainkat és az ismeretleneket is, akik körülöttünk élnek.

Add, kérünk, hogy hűséggel végezzük minden munkánkat, kitartóak legyünk hivatásunk gyakorlásában, feladataink teljesítésében. Ne engedd, hogy önérdekből, számításból tegyük dolgunkat, jutalmat, elismerést várva. Add, hogy megbecsüljük a keveset is, észrevegyük és értékelni tudjuk az egyszerű örömöket, amelyek napról napra várnak minket.

Imádkozunk hozzád a testileg-lelkileg fáradtakért, akik az életet üresnek, céltalannak látják. Könyörgünk a szenvedélyek rabságában lévőkért, a hontalanokért, a megvetettekért, a sikert, boldogságot hajszolókért. Kérjük, légy jelenléted gyógyító erejével a betegek, szenvedők, elesettek mellett, és küldj minket is vigasztalni, erősíteni, rólad tanúskodni.

Imádkozunk hozzád vezetőinkért: tanítsd őket arra, hogy hatalmukkal ne éljenek vissza, hanem megbízatásukat felelősen teljesítsék. Add, kérünk, hogy rend és békesség uralkodjon házunk falán belül, városunk/falunk lakói között, hazánkban és az egész világban.

Segíts minket, hogy hűek legyünk hozzád mindhalálig, aki ígéreted szerint az örök élet koronáját készítetted el számunkra. Jézus Krisztusért kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

HIRDETÉS

Pályázat óvodapedagógusi állásra

A Kisdeák Evangélikus Óvoda (1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4.) pályázatot hirdet óvodapedagógusi állás betöltésére. Pedagógus I. vagy ennél magasabb besorolású óvónők jelentkezését várjuk. A pályázathoz kérjük lelkészi ajánlás csatolását. Jelentkezési határidő: 2015. július 31. Az állással kapcsolatban részletes tájékoztatást nyújt az óvodavezető, *Fodorné Pecznyik Zsuzsa* (20/824-2121).

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP – 1MÓZ 50,15–21

Isten mindig ott volt velünk

Ötven év után találkoztak egymással. Édestestvérként nőttek fel egymás mellett a szülői házban a múlt század harmincas–negyvenes éveiben. A szüleik szerették őket, próbáltak a körülményekhez képest barátságos, biztonságos szigetet teremteni a fiúknak. Aztán a húszas éveik elején elmondták nekik, hogy minden eshetőségre felkészülve elkészítették a végrendeletüket. Az egyik fiúban jobban bíztak, mint a másikban, többet hagytak rá. Ezek után a fiúk ötven évig nem találkoztak egymással.

* * *

Megelevenedik a történet. Mai igénk szerint József testvérei ismét nagyon megijednek. Aggodalmukban szinte megjelenik az egész József-történet. Jákób kedves feleségétől, Ráheltől kapta Isten ajándékaként Józsefet és Benjámint. Megkülönböztetett figyelemmel fordult a két fiú felé. József ezt a státust, úgy tűnik, ki is használta. Minél inkább kitűnt a testvérbátyjai közül az atyai szeretet támogatásával, annál inkább egyedül maradt. Testvérei egy idő után már nehezen fogadták el, meggyűlölték.

Egy alkalommal csak az egyik testvér jóindulatán múlt az élete. Leszaggatták róla a Jákóbtól kapott tarka ruhát, és egy kútba dobták. Arra gondoltak, eladják egy közeledő izmaelita karaván tagjainak, de midjáni kereskedők megelőzték őket, a karaván pedig Józsefet Egyiptomba vitte, ahol nagy emberré vált. A fáraó az egész nép felügyelőjévé tette.

Ahogy József később elmondta, úgy látta az egész életét, hogy Isten megdöbbentő módon, megdöbbentő eseményeken keresztül vezette. Az emberi szemmel elfogadhatatlan gyűlölet áldozatát a nép megmentőjévé tette.

A vigasztalás szavai. Rúben – az a testvér, aki igyekezett megmenteni József életét –, amikor meglátta, hogy a kút üres, nagyon elkeseredett. Azt gondolta, hiába ment szembe a testvéreivel, mégsem tudta megmenteni. A szép tarka ruhát megszaggatták, kecskevérbe mártották, és elküldték Jákóbnak, bizonyítékul arra, hogy valószínűleg vadállat áldozata lett a szeretett fiú.

Jákób gyásza mérhetetlen volt, se fiai, se leányai nem tudták megvigasztalni.

Nem lehet rendezetlen helyzetben vigasztalni. A vigasztaló szó csak akkor lehet hiteles, ha a szavak valódi együttérzésből támadnak. Mennyi irigység, harag, gyűlölet, mulasztás, emberi bűn áll a fiúk mögött! Ki tudja, ezek közül mennyi származott abból a sokéves félelemből, hogy elveszítik az apai szeretetet, hiszen Józsefet és Benjámint láthatóan jobban szerette Jákób, mint őket.

* * *

Mindenki magából indul ki. Mikor Jákób meghalt, a fiúkon megint a Józseftől, a fáraó első emberétől való félelem vett erőt. Arra gondoltak, eddig biztosan azért „felejtette el" a gonoszságokat, amelyeket ők vele tettek, mert nem akart az apjuknak fájdalmat okozni, de most ebben az új helyzetben akár bosszút is állhat rajtuk. Küldöncöt menesztettek Józsefhez, és azt üzenték: *„Apád megparancsolta nekünk halála előtt: Ezt mondjátok Józsefnek: Kérünk, bocsásd meg testvéreid hitszegését és vétkét, hogy rosszat követtek el ellened!"*

Van egy magyar mondás, a gyerekek között az iskolában annyiszor hallottam annak idején: *mindenki magából indul ki.* Ugye ismerős ez minden kedves olvasómnak? Azt jelenti, mindenki azt feltételezi a másikról, amit ő maga tenne az adott helyzetben. Persze tudjuk, hogy ez így sohasem igaz. Minden ember más információk, tapasztalatok, tudás alapján, másként hozza meg a döntéseit. Mégis ad egyfajta biztonságot, hogy tudom, miként kellene döntenie, élnie a másiknak. Így születnek az elvárások.

Ennél már csak az a nehezebb, ha elképzelt elvárásaim alapján viszonyulok valakihez. Tehát ő még semmit nem tett, de én már az általam elképzeltek szerint viselkedem vele. Mennyi-mennyi család, házasság, baráti kapcsolat szenved ettől, és fut zátonyra! Mégis mindenki magából indul ki, csakhogy fontos lenne a másikat partnerként kezelni. Mennyire fontos az igazság elmondása, a bocsánatkérés és a bocsánat elfogadása! A testvérek alapállása a „szemet szemért" elv, a bosszúállás joga az elszenvedett sérelmek miatt.

Józsefet Isten a maga iskolájában másként tanította, így válhatott tanítóvá akkor és ma is, a mi számunkra is.

* * *

Isten iskolájában. József hitte, hogy nem véletlenül él a földön, hanem Istennek terve van az életével. Nem találunk arra utalást, hogy József a nehézségek között úgy látta volna, hogy az Úr viszi őt a próbatételek közé. Látjuk a megkülönböztető apai szeretet „ragyogása" után a gyűlölködő testvérek között, aztán egyedül a kútban. Az őt magukkal hurcoló rabszolga-kereskedők szomorú menetében, a bosszúszomjas Potifárné ármánykodása közben és a börtönben. Látjuk a fáraó főembereként, akinek a szavát egy birodalom teljesíti. Éli a vele történő eseményeket, és egyszer csak történik vele valami.

A VASÁRNAP IGÉJE

A látszólag kusza történések között megcsillan számára az isteni jelenlét világossága, Istené, aki nem hagyta elveszni, hanem készítette – emberi módon elképzelhetetlen utakon át – a későbbi feladatára, amelyre az Úr kiválasztotta, amely a tőle kapott küldetése volt: megmenteni a családját, a népét. Megdöbbentő volt számára a tapasztalat, ahogy az egész élete, mindennel együtt, Isten ajándékaként bontakozott ki a szeme előtt. Egyedül ez a megtapasztalt isteni irgalom mondathatta vele a testvéreinek: *„Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt…"* Ez az ő alapállása, így tekint a testvéreire is. Irgalomból élve, megbocsátva nekik.

Velünk is annyi minden történt az életünkben, gondoljunk imádságban, Isten előtt ezekre az eseményekre, bízva abban, hogy számunkra is megcsillan Urunk szerető jelenléte, kísérése és vezetése! Ezen a kegyelmi úton válhatunk áldássá mások számára, amire küldetésünk, hivatásunk szól.

* * *

Az ötven év után találkozó két testvér bizony sírva borult egymás vállára. Elmondták egymásnak a velük történteket. Aki többet kapott, egész életében arra törekedett, hogy adjon, mert úgy érezte, azért kapta a nagyobb részt, hogy használjon vele, használjon az életével másoknak. Aki kevesebbet kapott, mindig arra törekedett, hogy megerősödjön, hogy békességet árasszon maga körül. Megvallották egymásnak életük legnagyobb fájdalmát is: hogy elváltak egymástól, de elfelejteni sosem tudták a másikat. Kaptak még néhány szép, napfényes, közös évet.

■ Johann Gyula

„Az Úr lelke nyugszik rajta"

▶ **Június végén Illés próféta története is a befejezéséhez közeledik: mai írásunkból *Felix Mendelssohn Bartholdy Elias* oratóriuma második részének második felét ismerhetjük meg.**

Az előző rész végén a próféta egy rekettyebokor alatt aludt a pusztában, és az Úr angyalai őrizték álmát. Az oratórium zárószakasza más jellegű, mint az eddigi cselekmény. Nem annyira az emberek közötti akciók jellemzik, hanem inkább Illés belső vívódásai és az Úrral való kapcsolata.

Recitativóban angyal szól: „Kelj föl, Illés, mert nagy út áll előtted! Negyven nap és negyven éjjel kell menned az Isten hegyéig, a Hórebig." (1Kir 19,7–8 nyomán) Illés erre keserűen kifakad: „Ó, Uram, hasztalan fáradozom, semmiért, hiába pazarolom erőmet. Bárcsak szétszakítanád az eget, és leszállnál, hogy meginogjanak előtted a hegyek! Hogy ellenségeid reszkessenek tőled az általad tett csodák miatt. Miért engeded, Uram, hogy letévedjenek utaidról, és szívük kemény legyen, és ne féljen téged?" (Ézs 49,4; 63,19; 64,1–2; 63,17 nyomán) „Bárcsak magadhoz vennéd lelkemet!" (1Kir 19,4 nyomán)

A következő altária és kórus gyönyörű vigasztalás a gyötrődő ember számára – gondolatilag és zenei megvalósításában egyaránt. Az angyal újbóli megszólalása bizonyítja, hogy a *Zsoltárok könyve* minden élethelyzetre választ ad. *„Légy csendben, és várj az Úrra! …megadja szíved kéréseit. Hagyd az Úrra utadat, és bízzál benne… Tégy le a haragról, hagyd a heveskedést. Légy csendben, és várj az Úrra!"* (Zsolt 37,7.4.5.8) A korálszerű kórustétel egyetlen evangéliumi igét szólaltat meg: *„…aki mindvégig kitart, az üdvözül."* (Mt 10,22) A naivan egyszerű motívum (dó, ré, mi, szó, fá, mi) mantraszerű ismételgetése olyan, mintha egy anya simogatná ki gyermekéből a zaklatottságot.

Az *Elias* oratórium első részében a Karmel-hegyi istenítéletkor és az esőért való imádkozás alkalmával jött létre leglátványosabban a közvetlen kapcsolat Illés és az Úr között. De az igazi, felkavaró és meghökkentő istenélmény csak most következik! És micsoda tettek fakadnak belőle: ezt jeleníti meg a következő hat tétel (recitativók és kórusok) nagy egysége.

„Uram, éjszaka lett körülöttem, ne légy tőlem távol! Ne rejtsd el előlem orcádat! Utánad szomjazik lelkem, mint a kopár föld." (Zsolt 22,12.20; 27,9; 63,2 nyomán) Illés fohászára újra az angyaltól halljuk az útmutatást: „Jöjj ki, és állj a hegyre az Úr színe elé, mert rád ragyog az Úr dicsősége; takard el arcodat, mert az Úr közelít!" (1Kir 19,11.13; Ézs 60,1 nyomán)

Az Úr érkezését bemutató kórustétel a négy elem – föld, víz, tűz, levegő – ábrázolása mellett újra kiemeli a hármas szám dramaturgiáját is. „Az Úr elvonult, és erős szél – amely szaggatta a hegyeket, és tördelte a sziklákat – ment az Úr előtt; de az Úr nem volt ott a szélben. Az Úr elvonult, és a föld rengett, és a tenger felzúgott; de az Úr nem volt ott a földrengésben. A földrengés után tűz támadt; de az Úr nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott; és a lágy susogásban közelített az Úr." (1Kir 19,11–12 nyomán) „Szeráfok álltak mellette, és így kiáltott egyik a másiknak: Szent, szent, szent az Isten, a Seregek Ura, dicsősége betölti az egész földet!" (Ézs 6,2–3 nyomán)

Illés megkapja a feladatát – és az erőt is hozzá –: útra kell kelnie, mert még maradt Izráelben hétezer ember, aki nem hajolt meg Baal előtt. (1Kir 19,15.18 nyomán) „Fölkelek az Úr erejében, mert te vagy az Úr, akiért nekem szenvednem kell." (Zsolt 71,16; Fil 1,29 nyomán) *„Ezért örül a szívem, és ujjong a lelkem, testem is biztonságban van."* (Zsolt 16,9) Ariosója hitvallás az Úrnak: „Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzám való hűséged nem szűnik meg, és békességed szövetsége nem inog meg." (Ézs 54,10 nyomán)

„És Illés próféta úgy tört előre, mint a tűz, és szava úgy égett, mint a fáklya. Büszke királyokat döntött le. És mivel az Úr a mennybe akarta hozni, hirtelen egy tüzes kocsi jelent meg tüzes lovakkal, és fölvitte forgószélen az égbe." (2Kir 2,11 nyomán)

A mű befejező tételei már a jövőről szólnak. A következő két igevers nem is lehet más, csakis egy tenorária szövege: *„Akkor majd az igazak fénylenek Atyjuk országában, mint a nap."* (Mt 13,43) „Öröm és ujjongás jár a nyomukban, mert fájdalom és siralom nem lesz többé." (Ézs 35,10 nyomán)

CANTATE

A szoprán recitativója Illés küldetését foglalja össze az *Ószövetség* utolsó mondatai alapján: „Azért küldetett Illés próféta, hogy mielőtt eljön az Úrnak nagy és félelmetes napja, az atyák szívét a gyermekekhez térítse, a gyermekek szívét az atyákhoz, hogy amikor az Úr eljön, pusztulással ne sújtsa a földet." (Mal 3,23–24 nyomán)

A zárókép – ismét Ézsaiással – túllép az *Ószövetségen:* „Az, aki éjfél előtt fölkelt, és jön, ahonnan a nap felkel, az fogja hirdetni az Úr nevét, és legyőzi a hatalmasokat. Ez az ő szolgája, választottja, akiben lelke gyönyörűséget talál." (Ézs 41,25; 42,1 nyomán) *„Az Úr lelke nyugszik rajta, a bölcsesség és értelem lelke, a tanács és erő lelke, az Úr ismeretének és félelmének lelke."* (Ézs 11,2) „Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért, jöjjetek hozzá!" (Ézs 55,1 nyomán)

A konklúzió pedig a Teremtő és az ember psalmusa: „Ó, Urunk, mi Urunk! Mily felséges a te neved az egész földön, és az égben neked adnak hálát!" (Zsolt 8,2 nyomán)

Mendelssohn oratóriumának második felét – a múltkori felvételt folytatva *Wolfgang Sawallischsal* és *Theo Adammal* – itt találjuk: *https://www.youtube.com/watch?v=NqfebojWPkA.*

Ezzel kívánunk minden kedves olvasónknak lelki és szellemi feltöltekezést!

■ Dr. Ecsedi Zsuzsa

Miért rendkívüli a keresztény élet?

Évzáró az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

***„Ilyen lesz az én igém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem."* (Ézs 55,11) Ez az ige állt az Evangélikus Hittudományi Egyetem június 19-én megtartott tanévzáró ünnepségének meghívóján és az alkalom középpontjában is.**

Az ünnepi istentisztelet gazdag zenei közreműködéssel zajlott: a *Közel* zenekar mellett az egyetemi énekkar, a liturgikusének-szeminárium hallgatói és *Finta Gergely,* az egyházzenei tanszék vezetője is szolgáltak. Isten igéjét *Pángyánszky Ágnes* egyetemi lelkész hirdette Ézs 55,11 alapján.

A lelkésznő prédikációjának középpontjában Isten igéjének célja állt. „Mindegyikünk élettörténetét egy alapvető kérdés járja át: az életünkben a célratörő isteni munkálkodás felismerése. Az, hogy olyan emberekké váljunk, akiknek az életében a központi szerepet Krisztus tölti be, és akik ezt a megélt elhívást nem mással, mint hittel, örömmel és őszinte lelkesedéssel adják tovább" – emelte ki. Világunkban azonban minden területen tért nyer az üresség és a céltévesztés. Az igehirdető szerint azonban a jelenlévők megbízatása – Ézsaiás prófétáéhoz hasonlóan – arra szól, hogy másoknak célokat adjanak, és embertársaikat lelkesítsék.

Az istentisztelet végén a hatodévesek személyes könyörgő imádságban fejezték ki hálájukat a mögöttük álló gyakorlati évért *(képünkön).*

Az ünnepi ülést *dr. Korányi András* rektorhelyettes nyitotta meg, és köszöntötte a megjelent vendégeket. Ezután *dr. Szabó Lajos* rektor tartotta meg ünnepi beszédét. *Dietrich Bonhoeffer,* a mártír német evangélikus lelkész mondatát állította a középpontba: „Miért rendkívüli a keresztény élet?" A válasz nehéz, hiszen olyan Európában élünk, amely egyre inkább elfordul korábbi eszméitől. A világ mai helyzete azt mutatja, hogy sokan becsukják szemüket a problémák előtt.

A rektor nyugtalanságát fejezte ki a menekültek helyzetével kapcsolatban. Nem zárkózhatunk be testvéreink előtt, a falakat nem felépíteni, hanem lebontani kellene – mondta. Szabó Lajos a berlini dómban átélt kiállításélményére hivatkozott. A kiállított képeken menekültek lábai látszottak fordítva, amelyeket a földön fekvő tükörkereszt segítségével lehetett a helyes irányban megtekinteni. „Miért rendkívüli a keresztény élet? Mert egy kifordított világban lehetővé teszi, hogy meghalljuk, meglássuk és meghirdessük a Krisztus-követés valóban bölcs és megfontolt útját. Hogy helyreálljon a világ" – zárta beszédét Szabó Lajos.

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELEI

A „tanári asztalnál" balról jobbra: Szentpétery Péter, Jutta Hausmann, Szabó Lajos rektor, Korányi András és Csepregi Zoltán

Az ünnepi beszédet az oklevelek átadása követte. Emléklapot adtak át a jubilánsoknak is *(lásd keretes írásainkat), Cserháti Sándor* professor emeritust pedig 85., *Fabiny Tibor* egyetemi tanárt 60., *Béres Tamás* egyetemi tanárt 50. születésnapja alkalmából köszöntötték. Végül *Csepregi Zoltán* professzor ismertette a Dr. Sólyom Jenő Alapítvány jelentését.

Az ünnepi ülés végén a jelenlévők közösen elénekelték a *Himnuszt,* majd átvették az Evangélikus Hittudományi Egyetem 2014–15-ös évkönyvét, amelyet a hallgatói önkormányzat adott ki.

■ Kovács Barbara

Teológus-lelkész osztatlan szakon oklevelet szerzett: *Andrejek Mitja, Arató Eszter, Bence Áron, Farkas Ervin, Halasi András József, Kovács Katalin Ágnes, Móricz Nikolett, Pápai Attila, Pfeifer Ottó, Tóth Orsolya.* Sikeres záróvizsgájáról igazolást vehet át: *Bedecs Réka.*

Teológus (MA) osztatlan szakon oklevelet szerzett: *Ferenczi Ágnes.*

Alapfokozatú (BA) katekéta-lelkipásztori munkatárs szakon, nappali tagozaton sikeres záróvizsgájáról igazolást vehet át: *Lázár Anikó, Őri Katalin.*

Kántor szakon sikeres záróvizsgájáról igazolást vehet át: *Bartos Mónika, Pfeifer-Dömök Krisztina.*

Hittanár-nevelőtanár mesterszakon oklevelet szerzett: *Bihari Csilla, Csizmadia Nóra, Goór Erika Judit, Hódi Eszter, Szemerei Eszter.* Sikeres záróvizsgájáról igazolást vehet át: *Farkas Sándor.*

Levelező tagozaton alapfokozatú (BA) katekéta-lelkipásztori munkatárs szakon oklevelet szerzett: *Farkasné Gombár Ildikó, Jankainé Zelenka Anikó, Jávor Ferenc István, Kiss Valéria, Kruchió Melinda Bianka, Pusztai Tímea.* Sikeres záróvizsgájáról igazolást vehet át: *Matus Gábor Attila.*

Teológus mesterszakon, szociáletika szakirányon oklevelet szerzett: *Bálint Gábor Balázs, dr. Galli István, Gálné dr. Csáky Mária Tünde, Juhász Eszter, Kós Zsuzsanna, Mészáros Kornélia.*

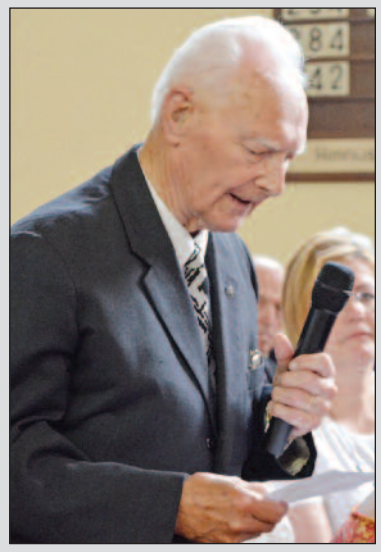

A jubilánsok nevében *D. Keveházi László* és *Marschalkó Gyula (képünkön)* szólt néhány személyes szót. Emléklapot kapott (negyven éve végzett): *Kajos Anna Mária, Reisch György.* Arany oklevelet kapott (ötven éve végzett): *Bándi Sándor János, Bozorády Zoltán, Bozorádyné Lőrincsik Judit, Sághy Ildikó, Szigeti Jenő.* Gyémánt oklevelet kapott (hatvan éve végzett): *id. Cselovszky Ferenc, D. Keveházi László, Muntag Andorné, Nagy Ilona, Dedinszky Gyula.* Rubin oklevelet kapott (hetven éve végzett): *Marschalkó Gyula.* Platina oklevelet kapott (hetvenöt éve végzett): *Görög Tibor, Schultz Jenő.*

Imára segítő térkép-meditáció

Nagyon szeretek térképeket nézegetni. Ezért is örülök, hogy végre elkészült a Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos térképe *(lásd a címoldalon).*

A *Láthatóan evangélikus* stratégia szempontjából is fontos, hogy egyházunk szórványhelyzetének földrajzi tényét ilyen módon, vizuálisan is szemléltetni tudjuk. Amikor felelős testületeinkben (zsinat, országos presbitérium, szakbizottságok) különböző missziói stratégiákról vitázunk, érdemes lenne akár állandó háttérként kivetíteni ezt a térképet, hogy egy pillanatra se veszítsük szem elől a realitást: hol, milyen körülmények között kell és lehet megvalósítani terveinket.

A térképet tanulmányozva megkísért a kissé tiszteletlen gondolat: mintha az egyház Ura nem elég körültekintően rázta volna meg a Kárpát-medence felett azt a bizonyos „evangélikus sótartót"… Jelentős területekre szinte semmi sem jutott a lutheri fűszerből. Néhány helyen egészségesek az arányok, jó az ízesítés. A „túlsózás" veszélye talán sehol sem fenyeget, hiszen alig akad ma már olyan település hazánkban, ahol csak evangélikusok élnének.

Izgalmas stratégiai kérdés, vajon hova koncentráljuk erősen korlátozott anyagi és szellemi erőnket. Próbáljuk megcélozni a fehér foltokat Északkelet-Magyarországon, Somogyban, Zalában, Baranyában? Vagy fogadjuk el a kegyetlenül sivár logikát, mely szerint „ahol nincs, ott ne keress"? Inkább összpontosítsunk oda, ahol komoly gyökereink vannak, mint a Kemenesalján, Pest környékén, Békésben?

Régi népegyházi rutinnal minden hazai település be lett osztva valamelyik anyagyülekezetünkhöz. De vajon nem rajongás ez? Nem kéne inkább tudomásul venni, hogy a tények makacs dolgok? A két-három százalékos evangélikus arány kevés ahhoz, hogy akár még a leghatékonyabb só vagy kovász is valóban át tudja járni az egész tésztát…

Súlyos stratégiai, mi több, teológiai, missziológiai kérdések ezek. Még szerencse, hogy az első apostolok missziói lelkesedését nem igazán determinálták az akkori statisztikai adatok. Pedig már *Augustus* császár is tartott népszámlálást, és a keresztények aránya aligha volt százalékban kimutatható az akkori Római Birodalomban. De hála Istennek, az első pünkösdkor elég volt az egyszerű jézusi stratégia: *„…erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt a föld végső határáig."* (ApCsel 1,8)

S mindez nem csupán kétezer éves emlék. Legújabb kori egyháztörténetünk is bizonyítja, hogy napjainkban is épülhet gyülekezet és templom ott, ahol korábban nyoma sem volt. Gondoljunk csak a rendszerváltás óta felszentelt vonzó és korszerű templomaink impozáns sorára. Északon: Budaörs, Budahegyvidék, Szentendre… Délen: Dunaújváros, Telekgerendás, Zomba… A Dunántúlon: Siófok, Balatonszárszó, Balatonfüred, és még folytathatnánk a sort. Akár alá is húzhatjuk térképünkön ezeket az új templomos helyeket.

Ugyanígy érdemes lenne azokat a településeket is bejelölnünk, ahol egy-egy új gyülekezet született vagy éppen újjászületett. Sajnos ezek sora jóval rövidebb, mint a templomépületeké. Azért hadd említsek legalább két viszonylag friss hajtást: Budakeszi és Bócsa.

De számomra ez a térkép nem csupán kartográfiai mű, amelyet érdemes objektíven vizsgálni, egyházstratégiai szempontokból elemezni, hanem szubjektív érzéseket is ébreszt bennem. Ennek intonálására szeretném segítségül hívni a magyar költészet egyik legragyogóbb gyöngyszemét, *Radnóti Miklós Nem tudhatom…* című költeményét. Remélem, sokan tudjuk még fejből, de a biztonság kedvéért idézem a vers bevezető sorait:

„Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent, / nekem szülőhazám itt e lángoktól ölelt / kis ország, messzeringó gyerekkorom világa. / Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyönge ága / s remélem, testem is majd e földbe süpped el. / Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel / egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom, / tudom, hogy merre mennek, kik mennek az uton, / s tudom, hogy mit jelenthet egy nyári alkonyon / a házfalakról csorgó, vöröslő fájdalom. / Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj…"

A Magyarországi Evangélikus Egyház sokkal több számomra, mint egy érdekes térkép, izgalmas stratégiai terület. S tudom, hogy ezzel az elfogult érzésemmel nem vagyok egyedül. Sokan vallhatjuk a költő szavai nyomán, hogy „belőle nőttem én" – ebből az anyaföldből, anyaszentegyházból nőttünk ki. Lelkileg ő táplál, gondoz, tanít és nevel. Elkísér minket bölcsőtől a koporsóig, keresztelőkúttól a sírkeresztig. Itthon vagyunk ebben az egyházban, ismerjük a sok-sok bokor, tanya és gyülekezet nevét, valamint virágának illatát, gyümölcsének zamatát.

Tizenkét évi püspöki szolgálat után természetes, hogy minden déli gyülekezethez személyes emlékek, élmények kötnek. Ha a térképre nézek, nemcsak az egyházközségek nevét látom, hanem sok-sok kedves ismerős arca jelenik meg előttem: lelkészek, felügyelők, gyülekezeti tagok képe.

De a másik két kerület sem idegen föld számomra. Ha a Dunántúlra nézek, felfedezem Mesterit, ahonnan őseim származnak. Székesfehérvárt, ahol nagyapám szolgált, édesapám született. Farád eszembe juttatja, hogy 1970 tavaszán itt állhattam először szószékre szupplikáló teológushallgatóként. Gyenesdiásra nézve szinte „megújul ifjúságom"…

Az északi kerülethez is sok-sok személyes élmény köt. Nyíregyháza, ahol felnőttem, ahol konfirmáltam.

ÉGTÁJOLÓ

Fót, Mandák-otthon, ahol megerősödött bennem: lelkész akarok lenni! Miskolc, ahol másodéves teológushallgatóként végigszolgálhattam a nagyhetet. Budavár, ahol ordináltak, és segédlelkészként elindulhattam a szolgálatba. Pécel, Nagytarcsa – több mint másfél évtized emlékezetesen szép idő az életemből…

Ha olykor elbizonytalanodunk, és nem jut eszünkbe, hogy miért, kiért adjunk hálát vagy könyörögjünk, vegyük elő ezt a térképet. Segíthet, hogy újra rátaláljunk lelki otthonunkra, konkrét imatémáinkra, helyünkre és küldetésünkre „itt e lángoktól ölelt kis ország" szórványegyházában, a mi kicsiny, de erős várunkban.

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Bécsi kitüntetés

A Magyar Érdemrend lovagkeresztje, polgári tagozat kitüntetésben részesült *Simon Ferenc* esperes, magyar katolikus főlelkész és *Solymár Mónika* evangélikus lelkész *(képünkön)* múlt vasárnap Bécsben. A kitüntetéseket a Német Lovagrend belvárosi templomában *Perényi János* bécsi magyar nagykövet adta át. Előtte ökumenikus istentiszteletet tartottak. A nagykövet *Áder János* köztársasági elnök indoklását felolvasva rámutatott: a két kitüntetettnek fontos feladata, hogy a hitet és a hagyományokat őrizze a mai globalizálódott világban. Solymár Mónika a kitüntetés átvételekor köszönetet mondott a Magyarországi Evangélikus Egyháznak, hogy nem felejtették el, munkáját ma is figyelemmel kísérik és támogatják. „A kitüntetés számvetést jelent, a gyülekezettel és a saját életemmel kapcsolatban is" – mondta az MTI-nek nyilatkozva az evangélikus lelkész. Elmondta továbbá, hogy az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet kis közösség, amely segíti az országban élő és oda érkező magyarok integrációját.

Forrás: MTI

FOTÓ: FILEP ISTVÁN

Evangélikus lelkész a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat élén

A magyarországi cigányság felzárkózása érdekében kiemelt feladat a jövőt építő értelmiség képzése. Ezen cél érdekében a római katolikus egyház részéről a jezsuita rend, a görögkatolikus, a református és az evangélikus egyház mint fenntartók 2011-ben létrehozták a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatot (KRSZH). A szervezet júniusi tanácsülésén *Laborczi Géza* evangélikus lelkészt választották elnökké.

A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat munkájának koordinálását, a taggyűlés előkészítését, a KRSZH alapelveinek gondozását, a szükséges módosítások előkészítését, a közös PR-tevékenységek összehangolását, a magyar állam és a társadalmi szervezetek felé a közös ügyekben (például finanszírozási elvek, tanácsadás) való szakmai, egyeztető képviseletet a KRSZH tanácsa látja el. A tanács a szakkollégiumok vezetőiből és a fenntartó történelmi egyházak egy-egy küldöttéből áll, valamint tanácskozási joggal tagja a roma felzárkóztatásért felelős államtitkár (vagy megbízottja).

A tanács összehívását, az agenda előkészítését és a hely meghatározását a tanács tagjai által választott elnök végzi. Az elnök egy évig látja el munkáját, és kétszer választható újra. Az új elnök mindig más egyházból kerül ki, rotációs elv alapján. Ezt az elnöki posztot tölti be most egy évig Laborczi Géza.

Fabiny Tamás püspök és *Molnár Erzsébet,* az Evangélikus Roma Szakkollégium igazgatója mellett Laborczi Géza már a kezdetektől fogva részt vett a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat munkájában. Az Evangélikus Roma Szakkollégium igazgatótanácsának is tagja.

■ Horváth-Bolla Zsuzsanna
Evangélikus.hu

HIRDETÉS

Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE
SZÉCHENYI 2020

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Reformáció az oktatásban, 2015

Fenntartás, megújítás, szolgálat és szolgáltatás az evangélikus köznevelési rendszerben

A Magyarországi Evangélikus Egyház sikeres pályázatot nyújtott be az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt, az egyházak köznevelési feladatainak támogatását célzó felhívásra. A *Támop-3.1.17-15-2015-0011* projekt a *Széchenyi 2020* program keretében valósul meg. A vissza nem térítendő, 170,36 millió forint európai uniós támogatás segítségével a Magyarországi Evangélikus Egyház által fenntartott köznevelési intézményekben folyó szakmai munka hatékonyságát növelő beruházásokra nyílik mód.

A fejlesztés során egy új, átfogó fenntartói és irányítási, illetve minőségirányítási rendszer jön létre. Emellett új pedagógiai módszerek alkalmazásával megerősödik a szakmai hálózatosodás és a tudástranszfer, fejlődik a pedagógiai-szakmai szolgáltatások minősége és kapacitása, javulnak működési feltételei és bővülnek funkciói.

A projekt során megvalósuló fejlesztések eredményeként 43 intézményben egységesedik az intézményi munka, több mint 250 fő képzésben, továbbképzésben vesz részt, és nem utolsósorban létrejön egy egységes fenntartói stratégia. A fejlesztések eredményei nem csupán az intézményeket, hanem az ott tanulókat, szüleiket, testvéreiket, valamint az egyház felsőoktatási intézményeit is érintik.

A projekt tervezett befejezési dátuma: 2015. november 30.
A projektről bővebb információt az *evangelikusoktatas.hu* oldalon olvashatnak. További információ kérhető *Tarjánné Sólyom Ildikótól* a 20/933-9137-as mobilszámon, illetve az ildiko.solyom@lutheran.hu e-mail címen.

Közös úton

Nostra aetate konferencia Tihanyban

▶ **Tanácskozást tartottak *Közös úton* címmel június 16–17-én Tihanyban, a bencés apátság látogatóközpontjában. A második alkalommal megrendezett konferenciát az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága és az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága szervezte. Az első alkalmat tavaly március 19–20-án tartották a II. vatikáni zsinat nem keresztény vallásokról szóló nyilatkozatának közelgő ötvenedik évfordulója alkalmából. (A *Nostra aetate* kezdetű dokumentum végleges szövegét 1965. október 28-án fogadták el.) A konferencia mottója Zsolt 25,4 volt: *„Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, és ösvényedre taníts meg engem!"***

Korzenszky Richárd tihanyi perjel, házigazda a különböző vallások híveinek felelősségéről szólt. Felelősségünk közösségi, politikai, de nem pártpolitikai, hanem azon felül álló, szent felelősség a békéért – állapította meg. Ez pedig *Szent Ágoston* szerint az a nyugalom, amely a rendből, rendezettségből fakad.

Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete, a tavalyi konferencia kezdeményezője többek között arra hívta fel a figyelmet, hogy a történelemben sok-sok összecsapás volt a különböző vallások hívei között, a vallás szétválasztó ereje sokkal nagyobb volt az egyesítőnél. A *Nostra aetate* nyilatkozat megváltoztatta a párbeszédet, gyógyító folyamatot indított el, amely persze „nem sprint, hanem maraton". Nagy áttörésnek nevezte, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen kötelező tantárgy lesz a holokauszt története. „A PPKE rektora megértette az Úr útját" – mondotta.

Réthelyi Miklós professzor, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke rámutatott, hogy a tudomány, a filozófia, a vallás és a művészet az európai kultúrkör négy pillére. Arra a sajnálatos jelenségre hívta fel a figyelmet, hogy a mai tudásalapú társadalomban a vallás egyre inkább háttérbe szorul. Utalt a szervezet alapokmányára: az emberi méltóság megköveteli a kultúra széles körű terjesztését.

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere *Ravasz László* püspököt idézte: „A lövészárokban nincsenek felekezeti villongások." Ma vallásszabadság van, a vallások között is „szabad verseny", ebben a tanítás ereje a meghatározó. Hivatkozott *VI. Pál* pápára is, aki szerint ma nem tanításokra, hanem tanúkra van szükségünk.

Soltész Miklós egyházi, nemzetiségi és civil kapcsolatokért felelős államtitkár többek között az életvédelem, így a magzatvédelem fontosságát hangsúlyozta. Arra is utalt, hogy szót kell emelni az egyházakat érő támadásokkal szemben. 1948. június 16., az egyházi iskolák erőszakos államosítása is ilyen támadás volt.

Kiss-Rigó László szeged–csanádi megyés püspök többek között abban láttatta a kereszténység szerepét, hogy „a serdülő társadalmat segítse a felnőtté válás felé". Az egykori kemény, majd puha diktatúra után ma az „értéksemlegesség diktatúrája" uralkodik. Ami a modern népvándorlást illeti, az egyházak eddig még nem léptek elő bibliai értékekkel és stratégiával.

Hafenscher Károly referátuma

A keresztyénség intézményes, nincs privát vallás, Európában mégis az az uralkodó szemlélet, hogy vonuljon vissza a privát szférába – hangsúlyozta *Bogárdi Szabó István,* a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke. A visszavonuló vallás helyébe másik lép. Az utóbbi hónapok vitáira utalva elmondta: aki a Szentírás alapján a bevándorlók befogadása mellett érvel, az a halálos ítélettel kapcsolatban is vegye komolyan a Szentírást. A jövevényekre vonatkozó igék nem az államnak szólnak, hanem az egyes embernek. A halálbüntetés pedig nem a keresztyének, hanem az államhatalom kezében lévő döntés.

Június 17-én *Heisler András,* a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) elnöke volt az első előadó. A monoteista vallások közeledésének egyre nagyobb a jelentősége – mondta –, de fundamentalisták, radikálisok is szóhoz jutnak. Hosszú volt az út a *Nostra aetatéig,* amelyben az iszlám nagyrabecsüléséről is szó van. A keresztény–zsidó párbeszéd nem a 20. század találmánya – ha nem is a mai értelemben –, utalt az elnök az 1240. évi párizsi hitvitára. Közös megbeszélést sürgetett arról, hogy miért csökken az egyházak részére felajánlható egyszázaléknyi adó, és közös állásfoglalást indítványozott a migráció kérdéséről.

Steinbach József dunántúli református püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke a konferencia mottójával kapcsolatban arra utalt, hogy van út, sok út, de Isten mutatja a biztos irányt. *Dietrich Bonhoeffer,* a mártír német evangélikus lelkész, teológus etikáját idézte: az ember képtelen önmagától meghatározni, hogy mi a jó, és mi a rossz, mert elvesztette a kapcsolatot a jó forrásával, azaz Istennel. Az ember nem lehet viszonyítási alap.

Hafenscher Károly, a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának lelkészi elnöke, az állami Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosa utalt az *Ágostai hitvallásra:* az egyház örökké megmarad – csak éppen azt nem tudjuk, hogy Európában is megmarad-e. Az egység kérdése a hitelesség kérdése. A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóján együtt kellene bűnbánattal megállnunk az Úr előtt. 2017 kihívás, mérföldkő, az előretekintés alkalma, nem emlékünnep.

Várnai Jakab, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola rektora a *Nostra aetate* szellemi hátteréről szólt. Az egyház mint közösség, communio az Istennel való egyesülésnek és az emberiség egységének eszköze. A nyilatkozat első két bekezdését könnyen át szokták ugrani, pedig rendkívül fontos megállapításokat tartalmaz.

A tanácskozás mindkét napjának programját egy-egy pódiumbeszélgetés tette teljessé. Kedden *Béres Tamás* professzor, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének vezetője, *Köves Slomó,* az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezető rabbija, *Kránitz Mihály,* a PPKE Hittudományi Kara Alapvető Hittan Tanszékének vezetője és *Németh Pál* református lelkész, iszlámszakértő a mai társadalomban fellelhető vallási értékekről cserélt eszmét. Az értékek attól még értékek maradnak, hogy a társadalmat nem kellőképpen érdeklik – állapították meg.

Szerdán *Beer Miklós* váci megyés püspök, *Fekete Károly* tiszántúli református püspök, *Pap János* baptista egyházelnök és *Verő Tamás,* a Mazsihisz alföldi körzetének rabbija pedig négy fontos társadalmi problémáról: a cigányság, a bevándorlók, a hajléktalanok és a tartós munkanélküliek helyzetéről szólt. Utóbbiakkal kapcsolatban elmondták, ami értelemszerűen a többiekre is vonatkoztatható: nem elég a lelkipásztori segítség – munka kell.

A konferencia a 25. zsoltár magyar és héber nyelvű felolvasásával, majd a *Himnusz* eléneklésével ért véget. A vendéglátó Korzenszky Richárd tihanyi perjel annak a reményének adott hangot, hogy lesz folytatás. A következő alkalommal azt a kérdést kellene körbejárni, hogy mi az ember (lásd 8. zsoltár).

■ Szentpétery Péter

FOTÓK: BARCZA JÁNOS

Anyanyelven hirdetni az evangéliumot

Alsószeli beszélgetés Nagy Olivér evangélikus lelkésszel

Közeledünk a határhoz, a komáromi hídhoz. Nézek ki az ablakon, a messzeségben színes házak, szélerőművek. Mint fém szitakötők zúgnak a réten, közöttük kamionok sietnek nehéz teherrel. Szerencsére ma már nem kell útlevél, néhány perc, és Szlovákiában vagyunk. Nagy változást nem lehet látni, csak kevés a magyar feliratú tábla…

Váratlanul tárul elénk a tekintélyes méretű istenháza a nyári fényben. *Nagy Olivér* a templomkert kapujában vár minket. Magas alakja messziről feltűnik, és a mosolya, ahogy szeretettel fogadja a vendéget. Bent a hűs szobában a nemrégiben rendezett találkozóról kérdeztem: a Szlovákiában élő magyar evangélikusok május 30-i missziós napjáról.

– *Mit jelentett Lelkész úr számára a somorjai találkozó?*

– Nagy öröm volt, hogy találkozhattam a hittestvéreimmel. Ez már a nyolcadik alkalom volt. Megható és reményt nyújtó pillanatokat élhettünk át. Köszönet érte a szolgálattevőknek: *Szeverényi Jánosnak, Szemerédi Bernadettnek* és a bizonyságtevő testvéreknek. A szervezésben elévülhetetlen érdemei vannak *Jana Fördös* lelkésznőnek, *Lóczy Tibornak* és *Garádi Péternek.* A somorjaiak kiváló házigazdák voltak. Évről évre bebizonyosodik, hogy van igény a magyar szolgálatra. Nagyra értékelem *Milan Krivda* püspökünk részvételét a találkozóinkon, ami nagyon fontos gesztus a szlovákiai evangélikus egyház részéről. Viszont elszomorított a magyarul szolgáló lelkésztársaim ismételt távolmaradása…

– *Milyen gondokkal szembesül, és milyen lehetőségeket lát a gyülekezetben?*

– A felvidéki magyar evangélikusok helyzete az asszimiláció által súlyosan fenyegetett szlovákiai magyar kisebbség számára számos tanulsággal szolgál. A legnagyobb gondot továbbra is a lelkészhiány, a magyar gyülekezetekben szolgáló lelkészek hozzáállása, a testvéreink távolmaradása, a reménytelenség és a szervezési hiányosságok okozzák. A megoldást az országos szolgálat mihamarabbi elindítása jelenthetné, amely – a viszonosság alapelvét figyelembe véve – a szlovákiai magyar evangélikusokat is megilleti. Kitűnő, de egyelőre egyedi példa *Dechertné Ferenczy Erzsébet* sajógömöri szolgálata. Már ez is nagy öröm, hiszen így legalább az ottani gyülekezetnek van helyben lakó lelkésze, és a nagy területű szórvány sem marad szolgálat nélkül.

Hálásak vagyunk az átszolgáló magyarországi lelkészek évtizedek óta tartó önzetlen segítségéért is. De ahhoz, hogy ténylegesen megerősödjünk, „saját nevelésű” lelkészek kellenének. A felvidéki történelmi egyházak együttműködése – a hitben való megmaradás mellett – nemzetiségünk megőrzésének egyik záloga is. Nagy szükség lenne egy közös egyházi fórumra, amely a hitélet mellett társadalmi és közéleti kérdésekben is állást foglal.

– *Azt hiszem, Ön egyike azoknak, akik a legjobban ismerik a Szlovákiában élő magyar evangélikusok életét…*

– Inkább úgy fogalmaznék, hogy ismerem a különböző összefüggéseket, amelyek sok fájdalmat hordoznak magukban… Hadd jegyezzem meg, hogy a helyzetünket semmiképpen sem lehet a magyarországi szlovákokéhoz hasonlítani.

– *Minden bizonnyal Magyarországra is figyel.*

– Fontosnak tartom az anyaországgal való kapcsolattartást. Nekem a Kárpát-medence az otthonom. Ezen nem változtatnak az országhatárok. Egy-egy magyarországi alkalmon való részvétel segít szorosabbra fűzni a szálakat. Nélkülözhetetlenek a rendszeres és különböző szinteken folyó egyezetések. Figyelemmel kísérem az ottani eseményeket is, hiszen ez a kapcsolattartás elengedhetetlen része. Egyben hálás vagyok minden anyaországi segítségért.

Országos alkalmainkat rendszeresen támogatja a Magyarországi Evangélikus Egyház, amelynek vezetőivel őszinte és baráti a kapcsolatunk. A gyülekezetemben folyó felújítások jelentős része az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Bethlen Gábor Alap pályázatain elnyert támogatásoknak köszönhetően valósulhat meg.

– *Jelenthet menedéket Isten, a hit ebben a kizökkent világban?*

– A 20. század története az ember végletes kiszolgáltatottságának példája. Kizárólag a Jézus által lefektetett értékek segíthetnek keresztényként élni, illetve becsülettel helytállni ebben a szándékosan felforgatott világban.

– *Beszéljen kicsit a közösségéről…*

– Az alsószeli a szlovákiai viszonyokhoz képest is szekularizált, magyar többségű gyülekezet, amely magán hordozza a lakosságcsere, valamint a helyileg kifejezetten egyházellenes kommunista rendszer által ejtett sebeket. Kezdetektől komoly kihívásokkal kellett szembenéznem, amelyeket türelemmel és következetes munkával lehet ellensúlyozni. Fontos megjegyezni azt, hogy a hitgyakorlást illetően Szlovákiában jelentős a különbség a keleti és a nyugati országrész között. A „keletiek” ma is vallásosabbak. Tény, hogy a szlovákok odaadóbban ápolják a hitüket, mint mi, magyarok.

A gyülekezetemben biztosított a magyar szolgálat, de a fenti okok miatt csökken az iránta mutatkozó igény. A szlovák közösség jelentős része bizalmatlanul tekint rám, mert zavarja őket az identitásom megőrzése iránti elkötelezettségem. Szolgálatom egyik alappillére az, hogy mindenki számára anyanyelven hirdessem Isten igéjét.

– *Milyen érzés a templomában istentiszteletet tartani?*

– Első pillanattól kezdve lenyűgözött a templomunk. Csodálatos hangulata van. Látszik, hogy odaadó és alapos emberek építették, akik minden részletre gondosan ügyeltek. Jellegzetes, hatszáz ülőhellyel rendelkező épület, egyedi hang- és fényviszonyokkal, kiváló orgonával. Jelenleg nem tudom elképzelni, hogy máshol szolgáljak, mert Alsószeli az otthonommá vált. Bevallom, hogy ugyanakkor kellemetlen érzés is Isten kiürülő házában szolgálni. Egy-egy alkalommal viszont felcsillan a remény, és megerősödik a jövőbe vetett bizalmam. Az idei konfirmációs istentisztelet például igazán bensőségesre sikeredett. A gyerekek végig komolyan vették a felkészülést. Örömet és kihívást jelentettek a konfirmációs órák. Isten ezt látta, és megáldotta az alkalmakat.

– *Mit tudhatunk meg Lelkész úr családjáról?*

– Feleségemmel együtt két óvodáskorú fiúgyermeket nevelünk. Számomra ők az Úrtól kapott legértékesebb ajándék. Egy váratlan betegség miatt nehéz időszakon vagyunk túl, amelyen a kitartó imádkozás ereje, az Istenbe vetett hitünk, a családunk segítsége, a barátaink odafigyelése vezetett át bennünket.

■ Fenyvesi Félix Lajos

Isten hozott!

Avagy: babazászló leng a házon

Hír: A ferencvárosi babazászlókat 2015. június 10. napjától lehet átvenni a polgármesteri hivatal ügyfélszolgálatain.

Városi sétáján az ember – ha éppen nem lehorgasztott fejjel rohan úti célja felé, hanem felemeli tekintetét – érdekes megfigyelésekre tehet szert. Egyrészt hogy építészetileg milyen sokszínű város Budapest; ezer arca van. A laikus városjáró nem szakmailag nézelődik, ő „csak” a szépet veszi észre, amelynek láttán örül, meg persze a pusztuló, omladozó homlokzatokat, amelyek jobb napokat látott bérházak, paloták, villák egykor volt dicsőségének mementói.

De még ennél is többet tudhatunk meg, ha felfelé nézünk. És állítom, sokan vannak, akik tudatosan nézelődnek a pesti belvárosban, hiszen tudják: szemmagasság fölött ezek a házak már-már intim titkokat árulnak el lakóikról.

Igaz is, ma, „a megosztás korában” természetesnek vesszük, hogy a *Facebookon* és az *Instagramon* ismerős és ismeretlen emberek, családok életének minden pillanatát láthatjuk és kommentálhatjuk – az intimitás fogalma teljesen átalakult, mást jelent, mint akár húsz évvel ezelőtt. Belelátunk egymás életébe, lakásába, nyaralásába, szülinapi bulijába, legénybúcsújába, hívatlan vendégként ott vagyunk, nézelődünk, véleményezünk.

Ehhez képest a házak elárulta „titkok” nem is titkok… nem is intimek… Sokkal szemérmesebben, decensebben, suttogva beszélnek örömről és bánatról a rájuk figyelőknek.

Az ablakban ülő, mosakodó macska például mókás látvány minden évszakban. Aztán aki a virágot szereti…, az bizony bőségesen bevirágozza ablakát, akármilyen szerény lehetőséget ad is erre egy pesti bérház keskeny ablakpárkánya vagy aprócska erkélye. Nyáron vidám, piros muskátlik, fehér petúniák oldják a házak egyenszürkeségét. Télidőben, adventben pedig a meghittségre, a sötét délutánokban-estékben egy kis fényre, melegre vágyva városszerte látjuk a karácsonyi égősorokat az ablakokban. Talán a Fényre, a Megváltó születésére várnak az ablakok mögött…? December 24. előtt az erkélyre kitett fenyőfák várják, hogy eljöjjön az „ő” pillanatuk. Tavasztól pedig újra megjelennek a zöld növénykezdemények, és az örök körforgás folytatódik.

A házak, úgy is, mint egy közösség közös tulajdonai, nem sok egyébről tudósítanak a fentieken kívül.

A nemzeti ünnepeken kitett lobogóval tisztelegnek, vagy néhanap – ahol van egyáltalán, s tartják még a szokást – fekete zászlóval jelzik, hogy gyászol a lakóközösség. Utóbbit ma már leginkább csak középületeken látni, de gyerekkoromban, emlékszem, még budai lakóházunknak is volt (IKV-s) gyászzászlója, s noha közös képviselő akkoriban nem volt, a házmester bácsi mindig kirakta, ha valaki elment, elköltözött örök otthonába.

Hamarosan talán nem lesz szokatlan, ha egy-egy ház homlokzatán *fehér zászló* leng, rajta vidám, színes ábrával. Babazászló. Azt jelzi: valaki megérkezett. Új jövevény költözött a házba, és mint egészen friss lakónak kijár neki egy jókívánság és egy istenhozott.

Borongásra hajlamos nemzetünknek van, és legyen is oka az örömre, és ezt finoman, szépen, ízlésesen, de egyértelműen adjuk is tudtára országnak-világnak! Legújabban – adja hírül a IX. kerület portálja – Ferencvárosban ez év nyarától az érkezőket is üdvözölheti, ünnepelheti az új jövevénnyel gyarapodó társasház közössége.

A kezdeményezés a 2012-ben elhunyt *dr. Kopp Mária* orvos, pszichológus által elindított Három Királyfi, Három Királylány Mozgalomhoz csatlakozik – melynek célja, hogy megszülessenek a kívánt, tervezett gyermekek: „Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy döntött, hogy bevezet egy jelképet, mely a gyermekek születését hivatott tudatni kerületünk lakóival. (…) Újszülött gyermek érkezett a házhoz, ami a szülők, a család, az egész közösség számára érték, öröm.”

Az egyedi tervezésű zászlókat a kerület óvodásai és kisiskolásai között rendezett pályázat nyertesének rajza díszíti. A lakás ajtajára kitehető kis zászlót ajándékba kapják a kisgyermekes szülők, a nagyot három hónapos használatra adja az önkormányzat.

Új szokás születhet meg és válhat általánossá, s a jelzésen túl valami más, tettekben megnyilvánuló jó is elindulhat. A Három Királyfi, Három Királylány Mozgalom arra is emlékeztet: „Régen hagyomány volt, hogy a kisbabás otthonokat a környéken lakók néhány hétig segítették a szülés után, a zászló célja ezt a szokást is újjáéleszteni.”

Igen, igen, jó lesz fehér zászlókat látni, rajtuk mókás gyerekrajzzal, napocskával, gólya hozta csecsemővel, s jó lesz elmosolyodni és „felfelé nézni”, a tetőknél is feljebb…

■ S.-K. D.

Lignum vitae

Felavatták az élet fáját a péteri Újszülöttek parkjában

Talán kevesen tudják helyben is: vagy egy évtizede áll már a péteri temetőben, a többi emlékmű között szerényen megbújva *a meg nem született gyermekek emlékköve.* Soha nem lehet úgy találni, hogy ne lenne friss virág a tövében…

2010 táján született meg az elhatározás Péteri község képviselő-testületében, hogy létesüljön a faluban *Újszülöttek parkja.* Látogatását a szokásrend részévé szándékozták tenni, így jött az „időkapszula” és a faültetés ötlete. Az újszülöttek hozzátartozói írott és fényképes üzeneteket hagyhatnak, melyeket huszonöt év múltán bontanak majd fel s adnak át az akkor már fiatal felnőtteknek.

Négy év és kitartó ügyszeretet kellett ahhoz, hogy mindez megvalósulhasson. Többek mellett *Petőné Vizi Valéria* alpolgármesternek, a fenti gondolatok egyik „szülőanyjának” nagy türelme, illetve pályázatok írása, gondozása tette lehetővé, hogy június 14-én a park teljességében felavattathasson.

A péteri önkormányzat épületének udvarán a falu egyik legidősebb – mintegy százötven éves – juharfája teljesen kiodvasodott. *Dr. Molnár Zsolt* polgármester és a képviselő-testület tagjai megszólították e sorok íróját, a péteri evangélikus gyülekezet nyugalmazott lelkipásztorát: a fölaprítása helyett lehet-e belőle valamit készíteni? Az organikus plasztika művészeti irányzatában korábban is alkotó lelkész-szobrász alkotása így lett az *Újszülöttek parkjának* fő műve.

Az ősfa odújának védelmében álló, ómagyar öltözetű édesanya és felemelt gyermeke az Úristentől elfogadott és oltalmába ajánlott élet derűs, boldogító, örök érvényű üzenete mindazoknak, akik a 4-es főút felől Péteribe érkeznek. Avatásakor *Pál Mihály* Munkácsy-díjas szobrászművész méltatta, *Óvári Péter* helyi evangélikus lelkész pedig megáldotta a művet.

Csemetekert – így nevezte el a falu e legújabb parkot. Mert az életet nemcsak elmúltával, a végén lehet tisztelni a temetőinkben, hanem már az elején kell komolyan venni.

Péteri példája talán ragadós lesz más településen is. Köszönet illeti mindezért a segítőket, *Benke László* volt falugondnokot és a közhasznú munkásokat, illetve az önkormányzati képviselőket, akik saját tiszteletdíjuk felajánlásával is támogatták e nagyszerű ügyet.

■ Dr. Foltin Brunó
evangélikus lelkész, alkotó

Gályarabok a színpadon

Nyíregyházi gimnazisták előadása a hitükhöz hű prédikátorokról

„A magyar reformáció történetében gyászévtizedként tekintünk az 1671–1681 közötti időszakra. Az ellenreformáció célja a magyar protestantizmus »lefejezése« volt. Ennek érdekében hazaárulással, a törökkel való szövetkezéssel vádolták meg a reformáció prédikátorait, tanítóit. A csúcspontot annak a negyvenkét prédikátornak az elítélése jelentette, akik nem voltak hajlandók megtagadni hitüket. Egyévi gályarabság után a holland *de Ruyter* admirális közbenjárására bocsátották szabadon a még életben lévő huszonhat prédikátort” – olvashatjuk egy videofilm kísérőszövegében *(http://videotar.lutheran.hu/content/video-149).*

„1673. szeptember 25-én 32 lutheránus és 1 református egyházférfi beidézésével vette kezdetét a protestáns lelkészek elleni hírhedt per, melynek következményeként 93 főt ítéltek előbb halálra, majd börtönbüntetésre, utóbb pedig gályarabságra. A pert vezető Szelepcsényi érsek célja a perrel a katolicizmus egyeduralmának visszaállítása volt, így az ügyészek – koholt vádak alapján, bizonyítékok és rendes vizsgálat nélkül – több száz lelkészt kényszerítettek áttérésre vagy önkéntes száműzetésbe, a makacskodókra pedig szenvedések sora várt” – írja on-line felületén a *Rubicon* című történelmi magazin *(http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1673_szeptember_25_a_protestansok_elleni_per_kezdete/).*

* * *

Internettel persze könnyű. Félő azonban, hogy akik rég búcsút mondtak az iskolapadnak, mára elfeledték ezt az epizódot a történelemből – és vajon mit tudhatnak róla a mai fiatalok? A helyzet ugyanis az, hogy a tizedikes gimnazisták – bár az ellenreformációról már tanultak – a gályarabságra ítélt reformátorokról, prédikátorokról nem olvastak a tankönyvükben. Ehhez képest lényegtelen egyébként, hogy 41, esetleg 42 elítélttel vagy 93-mal számolnak a történészek – ha megértjük, mit jelentett az Isten, a benne való hit melletti töretlen kiállás, egynek a jelentőségét is érteni, értékelni tudjuk!

FOTÓ: BALICZA MÁTÉ

Történt pedig a *Krisztus-arcú egyház* címmel legutóbb Debrecenben megtartott egyházkerületi missziói napon, hogy a protestáns gályarabok történetéről írt darabot adott elő – *Tamási Melinda* tanárnő betanításában – a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium színjátszó köre *(képünkön).* Szerzői a Debreceni Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze, *Réz-Nagy Zoltán,* illetve a református *Csorba Dávid,* a Nyíregyházi Főiskola docense.

A jelenetsor fontos élmény volt mindenkinek: nemcsak a debreceni Nagytemplomban összesereglett egyházkerületi közönségnek, de a történelemmel, a történettel megküzdő diákoknak is.

Gaál Annával, Virág Rékával, Borvíz Attilával, Jávori Fülöppel és *Komporály Benjáminnal* – a színdarab szereplőivel – azt próbáljuk körülírni, hogy könnyű vagy nehéz feladat volt-e, élmény vagy kötelesség a gályarabok történetének megidézése.

– Nehéz darab volt – értékel elsőként Gaál Anna, az egyetlen, akinek azelőtt is ismerős volt a gályarabságra ítélt reformátorok története, mert hallott róluk otthon, református lelkész szüleitől. – Ugyanakkor fantasztikus élmény is létrehozni magát az előadást! Mindenki önként vett benne részt, és igazán remek, hogy sikerült örömet szerezni vele a közönségnek.

Az előadásban mindössze négy lány szerepelt – a viszontagságos életű egyházfiak emlékeiből előkúszó családtagként jelentek meg, a történet sajátosságából következett, hogy ide sok fiú kellett. No de ki látott már olyan gimnáziumi színjátszó kört, amelyikben sok fiú lenne! Ezért aztán Tamási Melinda tanárnő és *Bozorády Ildikó* iskolalelkész is meglepődött, milyen könnyen boldogultak a listára vett, alkalmasnak gondolt jelöltekkel. De nem csak abban, hogy vállalták a közreműködést!

– Időben távoli események ezek, de hogy valakit meghurcolnak, bántalmaznak, ez most is előfordul. A mai világ gyerekei annyira tájékozottak, annyi mindent olvasnak, az internet úgy kitágította a világot, hogy ők tisztában vannak mindennel. Persze, volt, amit el kellett mondani: hogy a szakállt valósággal kitépték, ami kínzása is, megalázása is volt a férfiembernek. Vagy segítségre szorultak abban, hogy bizonyos érzelmeket hogyan lehet megjeleníteni a színpadon, de voltak olyan fiúk, akik az első perctől könnyedén, természetesen tudták átadni a mondanivalót – értékelte az előadást a tanárnő.

– A darab tartalmával, mondanivalójával tudtak-e azonosulni? – tesszük fel a kérdést az iskolalelkésznek, Bozorády Ildikónak is:

– Többen közülük olyan családból érkeznek, olyan nevelést kaptak, hogy komolyan veszik a hitüket, erős kapcsolatot ápolnak gyülekezeti közösséggel. Sajnos a keresztényüldözés ismét terítéken van, beszélünk is róla akár hittanórán, akár az áhítatokon. Illetve volt egy pont a darabban, amikor a visszatérőt nem ismerte fel a saját felesége, és akkor visszakérdeztek, hogy ez vajon lehetséges-e. Ebből komoly, elmélyült beszélgetés lett, előkerült még a gulág is… és akkor valóban megértették, micsoda szenvedés lehetett az, ami úgy megváltoztatott valakit, hogy még a házastársa sem ismerte fel! Engem nagyon meghatott, hogy ennyi tinédzser fiú képes volt ilyen komolyan dolgozni, miközben vizsgáztak is sokan, hisz a páros évfolyamokon év végi vizsgák zajlottak az intézményünkben. Nagy ajándék volt nekünk ez az előadás!

Fontos és mély élményként jellemzik a szereplők is. Ahogy Jávori Fülöp mondja, próba közben jött rá, mennyire súlyos dolog volt az, hogy Magyarországról elhurcoltak lelkészeket a hitük miatt.

– Jogilag se volt megalapozott az egész vád, inkább koncepciós pernek lehet mondani, mint a kommunizmusban!

– A Biblia alapján prédikáltak. Mi volt ezzel a baj? – teszi fel a költői kérdést Benjámin. – Felségárulásról, hazaárulásról volt szó, bizonyítékok nélkül.

– És az is nagyon érdekes volt, milyen lenézően beszélt a gályarabságra ítéltekkel az érsek, a szabaduláskor kapott levelek pedig a nyugati államok tiszteletét mutatták, és hogy mindenütt gyűjtöttek értük, és várták őket! – teszi hozzá Attila.

További élmények után kérdezősködöm. Van, aki a Csokonai Színházban zajlott jelmez próbát-válogatást említi, ugyanis a debreceni színházból kaptak korhű kosztümöket, álszakállakat a szereplők. De többen emlegetik Veronka színre lépését is! A főszereplő prédikátor karon ülő gyermekét hagyja itthon a feleségével, vagyis játék babától búcsúzkodik. Ám a darab végén immár négyéves kislányt talált, akit az egyik szerző, Csorba Dávid kislánya jelenít meg.

– A darab végén az apa lehajol, és felemeli magához a kislányt. És azt fantasztikus volt hallani a Kossuth-gimi dísztermében, ahogy a nézőtéren ülő többi szereplő, vagy harminc fiú egyszerre felsóhajtott, hogy *de aranyos!*

Csorba Veronikának a nyáron nem kellene hirtelen nőnie, jól jönne, ha ősszel is játszhatna négyévest. A gályarabokról szóló darabnak több bemutatóját tervezik ugyanis, hírek szerint a sárospataki kollégiumból is érkezett felkérés.

■ Veszprémi Erzsébet

Beck Ötvös Fülöp emlékezete

▸ **Ki ne emlékezne a modern magyar irodalom legtekintélyesebb folyóiratának, a *Nyugatnak* az emblémájára? A jellegzetes „védjegyet” a *Beck Ö. Fülöp* szobrász- és éremművész által készített Mikes Kelemen-emlékérem adta, amely megjelent valamennyi lapszám címoldalán, jelképezve a „bujdosó magyar irodalmat”.**

De *Beck Ö. Fülöp* keze munkáját számos más jeles alkotás is hirdeti; nemcsak több száz érme, hanem szobrai is. Gondoljunk csak a múlt századelő kiválóbbnál kiválóbb poétáját, íróját – *Móriczot, Adyt, Babitsot* – mintázó portrészobraira. Jellegzetes, maradandó alkotása szülővárosában, Pápán az első világháborús emlékrelief – ez napjainkban is szabadon megcsodálható a nagy múltú protestáns kollégium lépcsőházában –, illetve a város *Erzsébet* királyné nevét viselő ligetében az alkotó önportréja.

Elmúlt századunk modern magyar szobrászatának, illetve ötvösművészetének kimagasló alkotója tizenhárom gyermekes pápai zsidó családban látta meg a napvilágot 1873. június 23-án. Igen korán kitűnt rajzkészségével, művészeti érdeklődésével, már igen fiatalon készített iparművészeti tárgyakat. A budapesti iparművészeti iskola ötvös szakára iratkozott be, s közben egy ideig Bécsben is tanult – oly sikeresen, hogy hamar ösztöndíjban részesült, mellyel aztán Párizsba mehetett, az École des beaux-arts-on *Hubert Ponscarme* szobrász, éremművész növendéke lett. Párizsból indult a millenniumi érempályázaton, és mindhárom első díját meg is nyerte.

Figyelme ezután a szecesszió felé fordult. 1897-ben Münchenben, egy évvel később a budapesti Iparművészeti Múzeumban állított ki nagy sikerrel. Az 1900-as párizsi világkiállításon ezüstérmet, Milánóban 1906-ban nagydíjat nyert. Közben pedig tanulmányutakat tett Görögországban, majd Olaszország-szerte. Bizonyára az itt látottak indították arra, hogy megpróbálkozzék a kőszobrászattal. Ebben is sikeressé vált. Gödi műterméből nagyméretű szobrok kerültek ki, melyek még szélesebb körben ismertté tették alkotójukat.

Ezek egyike a Kerepesi temetőben álló Baumgarten-síremlék, amelyet egy korabeli cikk nemcsak a temető, hanem az egész főváros egyik legharmonikusabb szoborműveként jellemzett. A neves, zsidó származású – Németországban evangélikussá lett – *Baumgarten Ferenc Ferdinánd,* a bőkezű irodalompártoló sírjára Beck Ö. Fülöp egy pihenő zarándokot mintázott. Nem véletlenül, mert Babits Mihály után „a nagyvilág fáradt zarándokaként” emlegették Baumgartent, aki a szűkölködő magyar írók anyagi gondjainak enyhítésére végrendeletében létrehozta a múlt századi magyar irodalom legjelentősebb magánalapítványát. Sírkövére *Meyer A zarándok* című versének egy sorát vésték: „Da sitzt ein Pilgerim und Wandersmann.” („Itt ül egy zarándok és bujdosó.”)

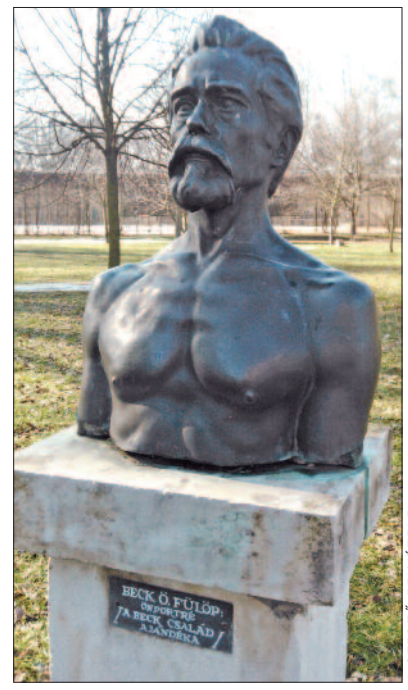

A SZERZŐ FELVÉTELE

Beck Ö. Fülöp mellszobra a pápai Erzsébet ligetben

De Beck a legkedvesebb, mondhatni, főművének Aphrodité-szobrát tekintette, mely ma a Magyar Nemzeti Galériában található. Erről a különleges alkotásáról írta *Bálint Aladár* 1922-ben a *Nyugatban:* „Van valami döbbenetes e szoborműben, holott végtelenül egyszerű, látszatra nincsen benne semmi, ami titokzatos lenne, minden részében megoldott, szép arányait nem torzítják el önkényes rövidülések vagy hozzátoldások. Egy pillanatra – természetesen távoli és megfoghatatlan vonatkozásban – Rodin feleszmélő ifjú embere suhan fel emlékezetünkből, ez őskorból való üzenet, hol az acélos ifjú testben felgerjed az élet, megmozdul, nyújtózik, elindul…”

Beck alkotásai iránt egyre többen kezdtek érdeklődni, állami megrendelők is akadtak, azonban túlságosan modern felfogása miatt a hivatalosság inkább mellőzte. De ez nem vette el alkotókedvét; fő törekvése, életcélja az elkövetkezendő generációk szolgálata volt, amelyek – reménye szerint – munkásságában a szobrászat teljes átalakítását és felvirágzását ismerhetik majd fel. A körülmények azonban tervei ellen dolgoztak.

Az első világégés keresztülhúzta számításait, pár évre visszavett aktivitásából. Politikailag egyáltalán nem volt elkötelezett – igaz, akadt baja, amiért 1919-ben tanári állást vállalt. Egy ideig nem kapott megbízásokat, de aztán *Horthy* alatt is tovább alkothatott, sokoldalúságról téve tanúbizonyságot. Jó példák erre bérházakat, áruházakat díszítő épületplasztikái. De nem lett hűtlen a plakettekhez sem. Gyűjteményes anyagot mutatott be az Ernst Múzeumban, munkáiért neki ítélték a Szinyei Társaság nagydíját, s egyéb elismerésekben is részesült.

A gyűlölet azonban dolgozott: *Kölcsey Ferenc* halálának századik évfordulójára a budapesti vármegyeháza falára rendelt domborművét az ünnepélyes felavatás előtt egy nyilas lap ellene intézett támadásának hatására leszereltették. A támadások megviselték őt, az asszimilálódott zsidó hazafit, őt, aki a hagyományokkal, a magyar történelemmel mélyen azonosult, őt, aki kivételes tehetségével alkotásai által többször, illetve nagyon hangsúlyosan tett tanúbizonyságot hazaszeretetéről.

Az üldözést ő sem kerülte el. A nyilasok hatalomátvételekor bujkálni kényszerült. Az ostrom idején Budán, egy barátjának pincéjében húzta meg magát, itt vetette papírra önéletírását. Nagyon nehezen bírta a bezártságot. Mielőtt véget értek a harcok, elment, és soha többé nem került elő. Utólag sem derült ki semmi érdemleges arról, hogy hol és hogyan vesztette életét. Hetven éve, 1945 januárjának utolsó napjaiban tűnt el nyomtalanul.

Nem szabad elfelejtenünk Beck Ö. Fülöpöt s vele együtt a holokauszt ideje alatt áldozattá vált magyar művészeti alkotóközösség több tagját sem. Óriási veszteség!

A hetven éve eltűnt-meghalt, méltatlanul elfeledett művész, Beck Ö. Fülöp emlékezetének fenntartására – ennyi idő távolából – jó lenne mind gyakrabban fellapozni emlékiratait, műveiből mind több tárlatot rendezni, alkotásait egyre több fiatallal újra megismertetni országszerte.

■ Kerecsényi Zoltán

Szárnyalnak a kiskőrösi Gospel Sasok

„Atyám, ugorj át!" – kiált oda nekem *Ciki,* alias *Debreczeni Ferenc,* az *Omega* zenekar dobosa. Én meg az ugrálás – morfondírozom magamban, hisz a felcsúti Pancho Aréna két széksorán kell átvergődnöm, hogy a hatalmas színpad elejére eljussak. De jön *Kóbor* is, és közös erővel felsegítenek, hogy hiánytalanul mind felsorakozhassunk a meghajláshoz. No de hogy kerül ide egy evangélikus lelkész?

FOTÓK: S. KRISZTA

A *Gospel Sasok* szárnyalása tavaly kezdődött egy kiskőrösi Omega-oratórium-koncerttel. A zenekar jó szokása, hogy országjáró turnéjukon igyekeznek helyi énekkarokat beszervezni a vokáléneklésbe. Ugyanis az oratórium zenei anyaga régi Omega-slágerek átharmonizált és áthangszerelt változata szimfonikus zenekarra és vegyes karra – a meglévő szólóelőadók mellett természetesen.

A megkeresés a sasoknak épp a legjobbkor jött. Kissé leültünk az elmúlt években, mert egy amatőr kórust csak a fellépések éltetnek, az, ha másutt is megmutathatják tudásukat. Nem könnyíti helyzetünket, hogy mi már 1997-ben a gospelműfaj mellett döntöttünk, túlnyomóan angolul éneklünk, mert ez a gospel anyanyelve. Szóval fellépések híján kezdtünk már majdnem szétesni. A lehetőség, hogy az elmúlt hatvan év egyik legsikeresebb magyar rockzenekarával léphetünk föl, viszont azonnal föllelkesített bennünket. No meg szeretjük is az *Omega* dallamait, az irodalmi színvonalú, mély üzeneteket hordozó dalszövegeket.

A sikeres kiskőrösi templomi Omega-oratórium-koncert után kezdtek jönni a további felkérések. Előbb 2014. június 16-án, a szabadság napján egy mezőtúri református kórussal együtt közel egymillió (!) ember előtt énekelhettünk Budapesten, a Hősök terén. A több emelet magas színpadról egészen az Oktogonig beláttuk az emberekkel zsúfolt teret és az Andrássy utat. Hihetetlen élmény volt…

Ebben az évben pedig egyik koncert követi a másikat. Kezdtük a Budapest Parkban május 30-án, előttünk a *P. Mobil* muzsikált. Itt már az oratórium egy változatát énekeltük. Beatmisének nevezték el az Omega-rapszódiából átemelt számokkal színesített programot. Így mi is újabb és újabb dalokkal ismerkedhettünk meg. A billentyűs, *Földi Albert, „Albi"* írja át a dalokat a zenekarnak és a kórusnak, tehát nem nekünk kell kimódolnunk, mit is énekeljünk.

Ezt a koncertet pozsonyi fellépés követte: június 8-án az Istropolis Kongresszusi Központban a *Több mint szomszéd* elnevezésű, az ottani magyar nagykövetség által szervezett magyar kulturális napok nyitókoncertje volt az Omega-oratórium. Hatalmas tömeg előtt énekelhettünk, immáron kiegészülve a kiskunhalasi református *Lorántffy Zsuzsanna kamarakórussal.* Így együtt, negyvenöten már jobban mutatunk a színpadon, meg hangban is többet tudunk nyújtani.

Legutóbbi fellépésünk június 13-án volt Felcsúton, a *Makovecz Imre* által tervezett Pancho Arénában. A médiában ezt a koncertet sajnos megelőzte egy pengeváltás, túlpolitizált hazánkban, úgy tűnik, egyesek minden jóba igyekeznek belekötni. Mivel a zene jellemzően a politika fölött áll, ezért az *Omega* muzsikájával tudatosan inkább összekötni szeretne – s ha valakinek valóban a muzsika fontosabb, akkor ezt a szándékot siker koronázhatja.

S az évnek még nincs vége: jönnek a nyári, balatoni koncertek, július 18-án Balatonlellén, augusztus 7-én Siófokon, 8-án Gyenesdiáson, majd augusztus 20-án Diósgyőrben, később Mádon, Hercegszántón s végül majd Egerben…

A közös munka alaposan összerázta a kórust. E hó 14-én Acsán, a gyönyörűen felújított evangélikus templomban énekeltük el dalainkat, június 21-én pedig a kiskőrösi templomban volt évadzáró zenés áhítatunk. E két helyen természetesen saját programunkat adtuk elő. Hab a tortán, hogy hamarosan az *Omega* közreműködésével sorrendben harmadik lemezünket jelentethetjük majd meg. Köszönjük a lehetőséget a már említetteken kívül Kóbor Jánosnak, *Benkő Lászlónak, Laux Józsefnek, Molnár Györgynek* és a fiataloknak, *Szöllössy Katának* és *Szekeres Tamásnak!*

A *Gospel Sasok* pedig továbbra is vallják, hirdetik és énekelik: *„…akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el."* (Ézs 40,31)

■ LUPTÁK GYÖRGY
lelkész-karnagy

Megőrzésre méltó dolgok

Alexa Károly hetvenedik születésnapjára

Magam elé tettem régi könyveit. Egyik esszékötetéből a tudós irodalomtörténész néz rám töprengve. A másikból a finom ételeket szerető férfi. Melyik az igazi? Egy újabb kötet a 2006-tól a *Magyar Hírlapban* megjelent cikkeinek gyűjteménye. Szintén könyvbeli fotón látom az immár hetvenedik életévét betöltő szerzőt: rögtön az elején egy disznótoron készült felvétel, fehér inges prímás húzza a kedvcsinálót…

Mielőtt valaki azt hinné, hogy egy könnyelmű emberről akarok írni, sietek leszögezni: *Alexa Károly* irodalomtörténész és kritikus. A legjobbak közül. Akinek még szépírói vénát is adott Isten. És látó szemeket, kíméletlen igazságszeretetet.

Szép példa erre a tanúságtevő *Rózsás Jánosról* írt méltatása. Elsőként hívta föl figyelmünket a kétkötetes gulágemlékezésre és a szerző lágertársára: *Alekszandr Szolzsenyicinre.*

Néhány fontosabb életrajzi adat. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem magyar–történelem szakán végzett. 1970–93 között ott tanított régi, illetve 18–19. századi magyar irodalmat. A *Magyar Hírlap,* a *Kortárs* rovatvezetője volt. A legendás *Mozgó Világ* főszerkesztő-helyettese; bábáskodott a *Hitel* indulásánál, volt a folyóirat főszerkesztő-helyettese; 2000–2004 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen tanított. 2004 óta a szombathelyi *Életünk* folyóirat főszerkesztője…

Ezek a száraz tények. A lényeg: a tevékeny férfi, aki hetvenéves, és nem készít leltárt. Nem veszi számba, hogy mi történt vele és általa, meddig jutott, és mi minden lenne jó, ha még elkészülne. Számtalan irodalmi, társadalmi, politikai fölismerés után – az utóbbi évtizedekben – azt emelte ki, hogy a magyar irodalom erkölcsi jogfolytonosságát a veszteségek ellenére is biztosítani kell. Korán eldöntötte, hogy a józan bátorság az igazi állapot. És ehhez a mai napig tartja magát. Egyházashetyén, ahol ideje nagyobb részét tölti, az evangélikus *Berzsenyi* szülőföldjén, a kedves íróbarát, a szintén „keménynyakú kálvinista", *Ambrus Lajos* társaságában.

FOTÓ: XV MÉDIA, NAGY BOTOND

Hírnapló című kötetének előszavában írta: „Nem lehet befejezni, de abba kell hagyni. Kimegyek fáért, fölteszek egy szép piros-kormos, anyámtól örökölt fazekat, forralt bort gyártok, saját, titkos, kisúri-népi-polgári recept szerint. Addigra úgyis beállítanak azok, akik tudják, hogy ha én nem megyek, akkor nekik kell jönniük."

Bizonyára minden szék foglalt, a földön is ülnek – azért bekopogunk egy jókívánságra: Isten éltesse a tanárt, a tudóst, Alexa Károlyt még sokáig!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Hetven. És?

Egy biztos: nem készítek leltárt, és nem írok össze – korunk Amerika-majmolójaként – Bucket Listet, „bakancslistát". Azaz: nem veszem számba, hogy mi történt velem és általam hetven éven át, és mi minden lenne jó, ha még megtörténne azalatt, ami hátravan. Ez a két lista benne van minden napomban, nem tételesen persze, hanem közérzetként. Az öregedés tünetének tekintem, hogy erre egyáltalán felfigyeltem.

Senkit nem akarok provokálni, főleg nem év- és pályatársaimat azzal, ha kijelentem: boldog emberként kelek és fekszem napra nap. Hogy mitől és miért? Itt már rögtönözhetek valami lajstromot.

Nem értek tragédiák, szüleimén kívül közeli családtagom ravatalánál nem kellett megállnom. Szép nagy családom van, viszály nincs se a testvérek, se a házastársak, se a gyerekek, se az unokatestvérek között. Baráti köröm szűkült ugyan az évtizedek során, át is alakult, ahogy az életutakat tologatta erre-arra az idő és az indulat, de akik fontosak voltak, megmaradtak.

Ellenségeim nemigen látszódnak. Krónikus betegségben nem szenvedek, ha csökkenő erővel és kitartással is, de bírom a munkát, a fizikait is, meg a szellemit is. Nincsenek olyan igényeim, amiket nem tudok kielégíteni, különösebbek soha nem is voltak. Nem vagyok gazdag, de nem is szűkölködöm, ami van, elég, olykor jut belőle másoknak is.

Valami karrierféléről ugyan tételesen beszámolhatnék az egyetemi oktatásban, a politikában, talán még a tudomány terén is, de semmiféle feszültséget nem érzek a mulasztások miatt, soha nem fogtam görcsösen a széket, amitől ezért vagy azért meg kellett válnom.

Soha nem unatkozom. Vacsoráztam királlyal, ajatollahhal, állam- és miniszterelnökkel, de azokat a hajdani ételsorokat nem becsülöm többre, mint amit köröm közül eszegetek este a kertben, a maradék nagyobbja a kutyáé, a morzsa a madaraké. Néztem a lenyugvó napot több óceán fövenyében heverészve vagy lovon baktatva, és most nagy levegőket véve várom, hogy a szomszéd diófája fölött feljöjjön a nap.

Sok emberre haragudtam meg életem során, de irigy nem voltam se anyagi javak, se szellemi teljesítmény, se másvalakik látványosabb s talán élménygazdagabb pályaíve miatt. De sok mindenért van lelkiismeret-furdalásom, nincs nap, hogy ez vagy az a régen – kamaszkoromtól – elkövetett vétkem emléke ne felhőzné be azt a derűt, ami áthatja a mindennapjaimat. Derűt mondok és nem derűlátást, ami a jövőt illetné, és aminek már nem leszek részese.

De most még és egyre meghatározóbb részese az életemnek a múlt. A személyesen betöltött idő is, meg az átélt történelem is. Tizenegy éves gyerek voltam 1956-ban, és az élményt ma is fel tudom idézni, napfényével, csepergő esőjével, apám kezével, ahogy az enyémet fogja, miközben nézzük – szemben a kelő nappal – a romos Üllői utat a harcok szünetében. A lánctalpak csörömpölését is hallom, ahogy az ablakunk alatt vonulnak a tankok az éjszakában a város szíve felé. Ekkor halt meg a történelem – nem tudtam, csak tudomásul vettem –, hogy negyedszázad múlva észlelhessük: csak tetszhalott volt az idő és a nemzet. Ha valakiket gyűlölni akarnék, hát azokat, akik ezt tagadják. A múltat is, tehát a jövőt is.

Istennel jóban vagyok, de remélem, hogy kapcsolatunk, ahogy erre mind nagyobb szükségem lesz, erősödni fog, és még közvetlenebb lesz. Addig is örülök ajándékainak, meg is köszönöm, ahogy illik. Egyszer írtam egy könyvet, aminek az volt a címe, hogy *Jézus mosolya.* Azon meditáltam benne, hogy miként is van ez: a Megváltó soha nem mosolyog az evangéliumokban, és mégis minden, minden, ami körülveszi, csupacsupa derű. És ez jár a fejemben, ahogy a legkisebb unokámmal – az egyetlen fiúval… – baktatok hazafelé az óvodából, a szerda és a csütörtök az én napom, keze az enyémben, „Nagypapi", „Nagypapi", hallom, és ragyog minden.

■ ALEXA KÁROLY

Megjelent a Napút folyóirat 2014. évi 10. számában.

LVSZ-felszólítás az európai államoknak: biztonságos beutazást

A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) európai tagegyházai arra kötelezték magukat, hogy erősebb nyomást gyakorolnak a döntéshozókra azért, hogy a menekültekkel szemben befogadóbb magatartást tanúsítsanak. Összegző nyilatkozatukban az LVSZ negyven tagegyházának vezető képviselői trondheimi konferenciájuk zárásaként felszólították az Európai Uniót: a *Mare nostrum* kezdeményezéssel megegyező programot hozzon létre a Földközi-tengeren a menekültek felkutatására és megmentésére.

A továbbiakban az egyházi vezetők arról írtak, hogy „biztosítani kellene a például Szíriából, Irakból… stb. érkező menekültek biztonságos beutazásának lehetőségét”. Emellett a menekültek igazságosabb európai elosztásának rendszerét is ki kellene fejleszteni – áll a közleményben, amely felszólítja a régió országainak egyházait, hogy „kormányaik felé közvetítsék ezeket a sürgős kéréseket”.

Az egyházi vezetők emlékeztettek arra tényre is, hogy az LVSZ 1947-es megalapítása óta érzékenyen tekint a menekültekre. Az európai egyházak a második világháború után, annak következtében sok menekültet integráltak. „Számunkra, egyházak számára teológiánk és egyházértelmezésünk szempontjából alapvető és magától értetődő, hogy a migránsokat és a menekülteket testvérként tekintsük, és minden lehetséges módon támogassuk őket” – írták a konferenciát záró dokumentumban.

A közlemény arra is utalt, hogy az erőszakkal elüldözött menekültek száma – ötvenmilliónál is több – a második világháború óta napjainkban a legmagasabb.

Európába való menekülésük közben sokan életüket kockáztatták – írták az egyházi vezetők. Csak idén az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbizottságának adatai szerint több mint harminchatezer migráns és menekült kelt át a Földközi-tengeren Dél-Európa felé. Közülük ezerhatszázan út közben életüket vesztették.

A konferencia napirendjén szerepelt *Martin Junge* előadása is. Az LVSZ főtitkára a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójával kapcsolatban kitért arra, hogy 2017 az LVSZ életében a tizenkettedik nagygyűlés szempontjából is jelentős lesz. A menekültek és migránsok problémájáról Junge elmondta, hogy „az egyházak etikai-morális hangja e tekintetben fontosabb, mint valaha, hiszen támogatnunk kell társadalmainkat abban, hogy megoldjuk a második világháború óta jelentkező legnagyobb menekülthullám okozta problémákat”.

A május 11–14. között zajlott konferenciát a Norvég Evangélikus Egyház és a Norvégiai Evangélikus-Lutheránus Szabadegyházak közösen szervezték a „Megszabadítva Isten kegyelme által” mottóval. Mintegy nyolcvan európai egyházi vezető – zsinati elnökök, elnökpüspökök, ökumenéfelelősök, teológusok, teológiai tanárok, női és ifjúsági munkát koordináló tisztségviselők – vett rajta részt.

Forrás: lutheranworld.org (Fordította: Horváth-Bolla Zsuzsanna)

EVT-nyilatkozat a menekültügyről

Az Egyházak Világtanácsának (EVT) legfelsőbb vezetőtestülete, a Végrehajtó Bizottság a bevándorlók és menekültek melletti együttes kiállásra szólította fel tagegyházait. (A szervezet június 19-én webszemináriumot tartott a kérdésről.)

A június 7–12. között Örményországban ülésező vezetőtestület sürgető felhívást tett közzé „egyháznak és világnak” a bevándorlás kapcsán. „A nemzetközi közösség valamennyi tagjának morális és jogi kötelessége, hogy megmentse azon menekültek életét, akik a tengeren vagy szárazföldön veszélybe kerülnek, függetlenül eredetüktől és jogállásuktól” – fogalmaz a nyilatkozat, amelyben az ökumenikus szervezet mély aggodalmának ad hangot az elmúlt hónapok halálesetei miatt. A nyilatkozat radikálisan terjedő globális problémaként jellemzi a migrációt, amelyre a különböző helyzeteknek megfelelően eltérő választ kell adni.

Az utóbbi időben szembesülnünk kellett a krízis fatális következményeivel, így „soha korábban nem tapasztalt számú halálos esettel a bevándorlók és menekültek között, akik a Földközi-tengeren átkelve igyekeznek Európába eljutni”. A felhívás említést tesz a keresztyén etióp vendégmunkásokról, akiket tömegesen mészárol le az úgynevezett Iszlám Állam Líbiában, ahogy a dél-afrikai bevándorlók elleni erőszakról is, amely „a saját és családjuk biztonsága és jobb élete reményében hazájukat világszerte elhagyó emberek különös kiszolgáltatottságáról” tanúskodik.

Az EVT vezetőtestülete felszólítja a nemzetközi közösséget és a kormányzatokat, hogy erkölcsi és jogi kötelezettségüknek eleget téve óvják a bevándorlók életét, és tartózkodjanak minden olyan akciótól, amely további fenyegetettséget jelentene a számukra. A nyilatkozat egyben határozott és hosszú távú lépéseket sürget az elnyomás megszüntetésére és a „népvándorlást” kiváltó szélsőséges szegénység felszámolására. Az EVT tagegyházait és ökumenikus partnereit, minden jóakaratú emberrel együtt, arra kéri, hogy „támogassák az idegenekkel és a szükséget szenvedő szomszédokkal szembeni nyitott és befogadó lelkület megerősödését”.

A szervezet június 19-én, pénteken 13.30–15.30 között, a menekültek világnapjára, június 20-ra készülve, úgynevezett *webináriumra,* azaz on-line szemináriumra hívta az érdeklődőket *A migráció globális krízise ökumenikus szemszögből* címmel. A szeminárium alkalmával ismertették a bevándorlás kapcsán Örményországban megfogalmazott nyilatkozatot, illetve az európai, délkelet-ázsiai és ausztrál tagegyházak reakcióit.

Forrás: oikoumene.org, reformatus.hu / külügyi iroda

„Aki menekül, az nem csomagol”

Nemcsak a rendezvény maga, de a június 3–7. között megrendezett stuttgarti Kirchentag stábja is óriási volt: a kétezer-ötszáz program lebonyolításában százhuszonöt állandó munkatárs, ötezer önkéntes és tizennégyezer előadó működött közre. Részt vettek a munkában a Lutheránus Világszövetség Német Nemzeti Bizottságának (LVSZ NNB) és a Brot für die Welt (Kenyeret a Világnak) segélyszervezetnek az ösztöndíjasai is, összesen hatvanan. A rendkívül színes, nemzetközi társaság tagjai megismerhették, majd népszerűsíthették a *Lehetőségek piacán* a német nemzeti bizottság menekültprogramját. Ezáltal tapasztalhatták: a német lutheránusok képesek samaritánusai lenni a szükséget szenvedőknek.

A bizottság standjának vezetője, az LVSZ NNB munkatársa, *Florian Hübner,* aki az elmúlt évben háromszor is járt a jordániai menekülttáborok egyikében, meghatódva mesélt élményeiről az ösztöndíjasoknak, és jól összeállított kiállítással és szóróanyaggal tette mindenki számára nyilvánvalóvá, hogy nagy szükség van a segítségre.

Az *Aki menekül, az nem csomagol* címet viselő projekt keretében kétezer-négyszáz menekült családról gondoskodik a nemzeti bizottság a jordániai Zaatari menekülttáborban. Jordánia hatszázhúszezer menekültet fogadott be a háború dúlta szomszéd országból, Szíriából. Ez a lakosság közel tíz százaléka. (Magyarország esetében ez egymillió menekültet jelentene.) Sokan a jordániaiak otthonaiban, gazdasági épületeiben találtak menedéket, de nagy részük az Egyesült Nemzetek Szervezete által felállított táborokban lakik.

A szír határtól tíz kilométerre van a Zaatari menekülttábor. Itt nyolcvanegyezer menekült él sátrakban és konténerekben. Sokan visszamennének a hazájukba, de mivel többségük családos, maradnak: nem akarják veszélybe sodorni gyermekeik életét.

A tábor lakóinak közel fele gyerek. Közülük tizenhétezren járhatnak iskolába a táboron belül, az óvodát pedig ötszázan látogathatják. A német nemzeti bizottság tankönyvtámogatással segíti az oktatást, és *Békeoázis* névvel kis sportszigetet is felállított, ahol focizhatnak a fiatalok.

A legnagyobb szükség az élelem és a fűtés terén jelentkezik. A menekültek étkezési jegyeket kapnak, amelyekkel bevásárolhatnak, és maguk főznek. Fél euró elég egy fő egynapi táplálékára, tehát tizenöt euró egy hónapra elegendő az életben maradáshoz.

A bizottság kilencezer fő étkezését biztosítja. Annak érdekében, hogy ezt továbbra is fenn tudja tartani, adományokat gyűjt. Télen, amikor a sátrakban a hőmérséklet jóval fagypont alá süllyed, fűtőberendezéseket osztott. Ezeknek, illetve a főzőeszközök gázpalackjainak az utántöltése is folyamatos támogatást igényel. Senki nem szeretne a sátrak helyett házat építeni a puszta közepén, mindenki reménykedik, hogy ez az állapot nem tart sokáig, és a menekültek hazatérhetnek.

A támogatást nemcsak pénzben, hanem „imavalutában” is örömmel fogadják az ott segítők. A projektet bemutató standon is számtalan imádság született.

Hangos imádságok hangzottak el a menekültekért a Brot für die Welt segélyszervezet istentiszteletén is, amelyen szintén részt vettek az ösztöndíjasok. Igehirdetésében *dr. Olav Fykse Tveit* evangélikus lelkész, az Egyházak Világtanácsának főtitkára a Gondviselő olyan egyértelmű ajándékairól beszélt, mint a természet és a növénytermesztés. A kitartó munka révén a föld megtermi a szükséges eledelt. Mint mondta, reménykedik abban, hogy megvalósulhat a munka és a javak igazságos elosztása a földön.

Az ösztöndíjasok mozgalmas és tanulságos stuttgarti napjait a Nobel-békedíjas *Kailash Satyarthi* indiai gyermekjogi aktivistával való találkozás zárta. A fiatalok személyesen köszöntötték őt, majd külön ajándékban részesültek tőle. Az aktivista egy „3D-s” üzenetet osztott meg velük: „Dream, discover, do!” Azaz: „Álmodj, fedezz fel, tégy!” Arra kérte ugyanis az ösztöndíjasokat, hogy ne szűnjenek meg álmodni, álmaik nyomán fedezzék fel a problémákat és a megoldási lehetőségeket, mindezek után pedig kezdjenek el cselekedni.

■ Kalit Eszter

Menekültek Magyarországon: halálból a semmibe?

A közel-keleti konfliktusok – ma különösképpen a szíriai polgárháború – miatt egyre többen keresnek biztonságos menedéket földrészünkön. Kétségtelen, hogy a menekülők növekvő száma kihívás elé állítja egész Európát. Amíg más országokat a helyzet problémaorientált megoldásra készteti, idehaza inkább a félinformációkból és egyéni félelmekből táplálkozó reakció figyelhető meg. Riportunkban arra vállalkoztunk, hogy megmutassuk: honnan jönnek a menedékkérők, milyen nehézségeik vannak, hogyan tudjuk keresztényként segíteni őket a beilleszkedésben. Érintettekkel beszélgettünk, és a Református Menekültmisszió vezetőjét is megkérdeztük.

„Föltámadott a tenger, / A népek tengere” – juthat eszünkbe, amikor a menekültekről szóló híradásokat olvassuk: a Földközi-tengeren hánykolódó emberek ezreiről vagy a szír–török határnál várakozó tízezrekről. Utóbbiak június 16-án végső elkeseredésükben átrontottak a szögesdróttal körbevett török határon, hogy átjussanak a Szíriához képest biztonságos Törökországba – vízágyúk és rendőri közbeavatkozás fogadta őket. Június 17-én pedig bejelentették: Magyarország 174 kilométer hosszú kerítéssel zárja le a menekülők útját a szerb–magyar határszakaszon. De biztosan az a legjobb – legkeresztényibb – megoldás, ha rácsokkal és falakkal várjuk a halál elől menekülőket?

Abdullah, a magyar sportoló és Haruun, a vállalkozó

Haruun és *Abdullah* huszonéves fiatalok. Egy budai kávézó teraszán találkozunk. Mindketten Afganisztánból menekültek, de nem onnan ismerik egymást: a Református Menekültmisszióban

találkoztak. Haruun már tolmácsként dolgozott ott, amikor a debreceni menekülttáborból Budapestre érkező Abdullah a misszióhoz került.

Mindketten politikai okokból menekültek Magyarországra. Haruun édesapját a tálibok ölték meg, édesanyja ezért jött el Haruunnal és négy testvérével. A családja jómódú volt – ez okozta édesapja halálát is –, ezért megtehették, hogy maguk szervezzék meg az útjukat, és a menedékkérők számára fenntartott befogadó állomás (vagyis a menekülttábor) helyett a maguk vásárolta lakás fogadja itt őket. „Ezért én nem vagyok jó példa – mondja Haruun –, mert a legtöbben Törökországon keresztül, gyalog jönnek, át a hegyeken, több hónapig tartó, nagyon veszélyes úton.”

Abdullah is végigjárta a Magyarországra érkező menekültek kalandos útját: a szerb határról elsőként a nyírbátori fogdába vitték. „Rosszabb volt, mint egy börtön – mondja. – Összesen két percet tölthettünk például az étkezőben onnantól kezdve, hogy kézbe vettük az ennivalót. Két perc után az őrök hajtottak minket tovább.” Innen került Debrecenbe, ahol már – mivel menedékkérelme folyamatban volt – szabad volt a kijárás, és huszonkétezer forintot kapott havonta szociális juttatásként. „Akkor úgy döntöttem, hogy ezt a pénzt valami hasznosra fordítom: edzésekre kezdtem járni ahelyett, hogy elszórakoztam volna.”

Adbullah az MMA nevű sportot választotta (egy thai bokszhoz hasonló küzdősport), és ma már Budapesten dolgozik hivatásos sportolóként, hazánkat különböző nemzetközi versenyeken is képviseli – nemrég ezüstérmet is szerzett az egyesületének. Adja magát a kérdés, hogy ha egyszer aranyérmet szerezne magyar színekben, milyen himnuszt hallgatna szívesen. „Sokat köszönhetek Magyarországnak, ma már ez az otthonom, és valószínűleg nem is választhatnék himnuszt, ha magyar versenyzőként nyernék aranyat. De Afganisztán a hazám, ezért örülnék, ha az afgán himnusz is szólhatna.”

Amikor a fiúkat a házasságról kérdezem, elmosolyodnak: persze, hogy szeretnének családot. Mivel mindketten hívő muszlimok, felmerül, hogy milyen vallású feleséget szeretnének. Abdullahnak mindegy, hogy ki lesz a jövendőbelije, „csak a szerelem meglegyen”, Haruunnak viszont nehezebb lesz a dolga: ő mindenképpen muszlim feleséget szeretne. Haruun egyébként tizenhét éves volt, amikor Magyarországra kerültek, tizennyolc évesen már jelesre érettségizett (magyarul!) minden tantárgyból. Jelenleg az Óbudai Egyetem vállalkozásfejlesztés mesterképzését végzi, később is ezen a területen szeretne elhelyezkedni. Öt nyelven beszél: perzsául, törökül, angolul, magyarul és pasdu nyelven – nyelvtudása ma is nagy segítség a menekültmissziónak.

„Ahogy a Biblia szerint tenni kell”

Oldott a hangulat, és nagy a jövés-menés a Református Menekültmisszió Váci utcai közösségi házában, ahol a misszió vezetőjével, *Kanizsai-Nagy Dórával* találkozom. Újra és újra fel kell vennünk a beszélgetés fonalát, mivel mindig érkezik valaki, aki eligazítást kér – érettségivel, bevásárlással, nyelvtanulással, munkalehetőségekkel kapcsolatban. Fejkendős muszlim asszony mutatja, mit vett a piacon, kamasz lányáért jött, aki ottjártunkkor az érettségire készült.

Az egyik belső szobában az új magyartanár éppen az órájára készül. Érzékelhető, hogy a munkahelykeresést és tanulást segítő számítógépek, a kikapcsolódást segítő játékok és kényelmes kanapék mellett nyitottság és segítő szándék fogad minden ide érkezőt. A tájékozódást a falra kifüggesztett interkulturális kalendárium is segíti, amelyben a keresztény, a muszlim, a zsidó és a buddhista ünnepek is szerepelnek.

„A református menekültmisszió azoknak segít a munkahelykeresésben, tanulásban és a lakhatási ügyek megoldásában, akik már megkapták a menekültstátust. A mi munkánk 2006-ban kezdődött, ezt megelőzte egy holland misszionárius házaspár tevékenysége, akik a kétezres évek elejétől járták a hazai menekülttáborokat. Lelkigondozást végeztek, közösségi programokat szerveztek, látogatták az embereket, ahogyan azt a Biblia szerint tenni kell. Ezeken a befogadóállomásokon gyakran nem túl jó a hangulat, mert az emberek ekkor még nem tudják, hogy mi lesz a sorsuk, megkapják-e a menekültstátust vagy sem. Sokféle nemzet él együtt, sok interjún meg kell jelenni, szóval sok a feszültségforrás.

Ezt a légkört a hollandok megpróbálták úgy oldani, hogy különböző programokat szerveztek számukra. Megismerték és megkedvelték az ott élőket, és azzal is szembesültek, hogy a táborokból kikerülve ezeknek az embereknek – miután megkapják a menekültstátust – olyan komplex segítségre van szükségük, amelyet magánemberként nem tudnak nekik biztosítani. Ebből a felismerésből született a Református Menekültmisszió, amely 2006-ban kezdte el a már említett tevékenységét: tíz családnak nyújtottunk lakhatást, az évek során bővítettük a kapacitást és a szolgáltatások körét is, ahogy látjuk, hogy az embereknek mi mindenre van szükségük” – mondja Kanizsai-Nagy Dóra.

„Ne beszélj a hitedről, akkor nem fognak megölni, menj haza”

Nem azt nézik, ki milyen vallású, hanem hogy miben segíthetnek. „Bár vannak keresztény menekültek is, és megkeresztelkedettek is, utóbbiakat gyakran éri az a vád, hogy csak azért lesznek keresztények, mert így könnyebben megkapják a letelepedéshez szükséges papírokat – folytatja Dóra. – Ezzel szemben azt tapasztaljuk, hogy abszolút nem veszik figyelembe, ha valaki üldözött keresztény, habár az ENSZ konvenciója szerint a vallási üldözés érv a menekültstátus elnyerésére. Mégis, ha valaki csak annyival érvel a menekültstátus-kérelem benyújtásakor, hogy keresztény vagyok, megölték a családomat, és valószínűleg velem is ez történik, ha visszamegyek, az nem elég. Láttam olyan elutasító határozatot, amelyben azt írták: »Tudjuk, hogy Iránban rossz a helyzet, de ne beszélj a hitedről, és akkor nem fognak megölni, menj haza.«”

A megtért menekültek bevonása a gyülekezetekbe egyébként sem egyszerű, hiszen a nyelvi akadály komoly probléma: ha valaki gyülekezetbe szeretne járni, de még nem beszél magyarul, akkor elmegy vagy a Skót Misszió angol nyelvű alkalmaira, vagy a budapesti kopt keresztény gyülekezetbe, ahol arabul tartanak miséket.

„De sokan elkallódnak, mivel a nyelvi-kulturális akadályok miatt nem találják helyüket a gyülekezetekben. Pedig kiemelten fontos lenne a közösségi élmény megélése azok számára, akik a családjuktól és kultúrájuktól teljesen elszakadva élnek. Aki menekültstátust kap, az üldözés elől menekül, úgy tekint Magyarországra, mint egy biztonságos helyre, ahol végre normális életet élhet, és keresi annak a lehetőségét, hogy minél gyorsabban megtanulja és átlássa az itteni dolgokat, minél gyorsabban munkát találjon. Ezt egyedül megvalósítani borzasztó nehéz. Az állami szolgáltatásokhoz hozzáférni, az egészségügyi és jogi rendszert átlátni a magyaroknak is nehéz, a menekültek számára kellenek hidak, hogy ezeket igénybe tudják venni. Ezért az első időszakban intenzíven kell segíteni. 2014-ben százhatvan emberrel foglalkoztunk, sokan tettek nyelvvizsgát, saját vállalkozást ötlöttek ki, sokaknak munkát találtunk.”

„Most van szükségük a magyarok segítségére”

Kanizsai-Nagy Dóra elmondása szerint a menekültellenes hangulat fokozódik, és ez nem segíti a munkájukat. „Nehezebb ellenséges környezetben dolgoznunk, mivel mindig azt hangsúlyozzuk a befogadó társadalom és a menekültek számára is, hogy bizalommal legyenek egymás iránt, mert a bizalmi kapcsolat az alapja az integrációnak. Hogyha ez a bizalmi kapcsolat megbomlik az egyik fél részéről, akkor meg fog bomlani a másik fél részéről is.

Eddig is voltak egyéni problémák, amelyeket megéltek, de most a menekültek egész csoportja tart a magyar társadalom egészétől, és fordítva. Ezért sokkal többen kérdezik, hogy miért van szükség a munkánkra, sokkal több magyarázkodásra van szükség, mint ezelőtt. Tehát a munkánk jelentős részét teszi ki, hogy hangsúlyozzuk: szükség van ezeknek az embereknek a megsegítésére keresztény alapokon.

Méghozzá most van szükségük a magyarok segítségére, hiszen a magyar muszlim közösség még olyan kicsi, hogy nem tudnak ott kapaszkodót találni. Most, kicsiben tudjuk őket igazán megismerni, most van lehetőségünk arra, hogy egyházként segítsünk nekik. Nagyon messziről érkezett emberekről beszélünk, akikkel nem lehet onnan kezdeni a kapcsolatfelvételt, hogy azt mondjuk: gyertek el bibliaórára. Isten kezében van, és hosszú az út, ami idáig elvezet. Ezért kiemelten fontos, hogy az elején milyen kapcsolatok épülnek, mik a benyomásaik a magyarországi keresztényekről.”

„Morális és jogi kötelesség”

Arról, hogy keresztényi kötelesség a menekültek megsegítése, az Egyházak Világtanácsa (EVT) is közleményt adott ki *(lásd a 8. oldalon)*: „A nemzetközi közösség valamennyi tagjának morális és jogi kötelessége, hogy megmentse azon menekültek életét, akik a tengeren vagy szárazföldön veszélybe kerülnek, függetlenül eredetüktől és jogállásuktól” – áll a dokumentumban. A felhívás említést tesz azon keresztyénekről, akiket tömegesen mészárol le az úgynevezett Iszlám Állam Líbiában, ahogy a dél-afrikai bevándorlók elleni erőszakról is, amely „a saját és családjuk biztonsága és jobb élete reményében hazájukat világszerte elhagyó emberek különös kiszolgáltatottságáról” tanúskodik.

Az EVT vezetőtestülete felszólítja a nemzetközi közösséget és a kormányzatokat, hogy erkölcsi és jogi kötelezettségüknek eleget téve óvják a bevándorlók életét, és tartózkodjanak minden olyan akciótól, amely további fenyegetettséget jelentene a számukra. Az EVT tagegyházait és ökumenikus partnereit minden jóakaratú emberrel együtt arra kéri, hogy „támogassák az idegenekkel és a szükséget szenvedő szomszédokkal szembeni nyitott és befogadó lelkület megerősödését”.

■ Laborczi Dóra

Menekültek, menedékkérők vagy bevándorlók?

A magyar menekültügyi rendszer és annak állomásai rendkívül szerteágazóak és bonyolultak. Emiatt gyakran az sem világos, hogy a Magyarországra érkezők közül kire milyen megnevezés érvényes. Általában menekültekről és bevándorlókról szokás beszélni, pedig ahhoz, hogy valaki elnyerje a menekültstátust, előbb menedékkérelmet kell benyújtania – ezt pedig csak azután teheti meg, hogy bebizonyosodott róla: nem bűnöző.

„A *menedékkérő* olyan személy, aki menekültnek vallja magát, és nemzetközi védelmet kér arra hivatkozva, hogy származási országában veszélynek vagy üldöztetésnek van kitéve. Minden menekült menedékkérőként nyújtja be kérelmét, de nem minden menedékkérő kapja meg a menekültstátust. Abban az időszakban, amíg kérelme elbírálására vár, a kérelmezőt menedékkérőnek nevezzük” – olvasható az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) magyarországi képviseletének holnapján. „Ugyanakkor menekültté nem az arról szóló papírtól lesz valaki, hanem attól, hogy üldözés áldozatává válik hazájában. A menekültelismerésről szóló határozat csak deklarálja ezt a tényt” – mondta *Ambrus Ágnes,* az UNHCR magyarországi részlegvezetője korábban a *hvg.hu-nak.*

A háborús helyzettől függetlenül kezelendő a gazdasági *bevándorlók* kérdése, akik jobb megélhetés reményében keresnek új otthont Európában. Az ő számukra Magyarország azonban egyáltalán nem számít célországnak. Ezzel kapcsolatban fontos szempont, hogy a magyar lakosság jelentős része kivándorol, ők is gazdasági bevándorlónak tekinthetők Nyugat-Európában.

EGY PAPNÉ TITKOS NAPLÓJÁBÓL

A félkész hitoktató kalandjai

Azt csinálok, amit akarok

Kezdődik a vizsgaidőszak az egyetemen. Régen mindig nagyon élveztem ezt, mert nem voltak órák, csak célok, az ember maga oszthatta be az idejét. Afféle szabadságélmény volt. Most viszont minden feladat maradt: család, háztartás, gyülekezet, tanítás, és csak – mint hab a tortára – odakerült mellé ez a pár vizsga. *Ószövetség, Újszövetség,* kortörténet, filozófia, egyháztörténet meg ilyenek.

Persze, ha jobban meggondolom, most is azt csinálok, amit akarok. Ha kedvem tartja, mosok vagy mosogatok – fejemen a fejhallgatóval, amely ontja a tananyagot. Ha akarom, órára készülök. Ha ahhoz van kedvem, főzhetek, takaríthatok, sőt szinte bármikor vasalhatok is. Egyedül a tanulás nem megy bármikor…

Isten nem ilyen

Tanulni kizárólag akkor lehet, amikor nincs itthon gyerek, vagy már mindenki alszik. Erre akkor jöttem rá, amikor *Borsi* lányom valamit kért tőlem, és azt mondtam neki, hogy nem érek rá, mert most éppen tanulok.

– Isten nem ilyen – mondta, és sarkon fordult.

– Tessék? – néztem utána kikerekedett szemmel. Máskor is kellett a gyerekeknek várniuk rám. – Mi a baj?

– Isten nem ilyen – ismételte meg Borsi. – Ő rám ér.

– Én is rád érek, csak most… – próbáltam magyarázkodni, de csak legyintett.

– Isten az ilyesmikkel máskor foglalkozik – mondta.

Letettem a könyvet, utánamentem. Éppen jókor. *Misu* fiam pont a pincetetőn szánkázott lefelé. A nadrágja már olyan volt hátul, mint a szita. A pofija meg csupa csokoládé. (Honnan szerzett ez a gyerek csokit? Azt hittem, már régen felfaltam az összes itthoni készletet. Vizsgaidőszakban kell egy kis plusz örömforrás…) Barátságos mosdatás után elvittem őket biciklizni. Nagyon jó volt mást csinálni, bár a falu szélén a 325-ös házszámnál azért eszembe jutott a niceai zsinat…

Hogyan ad Isten… lakókocsit?

Egy népszerű evangélista könyvének a címe jutott eszembe tegnap, a hittanok végén. Az az igazság, hogy régi vágyam volt egy lakókocsi. Sokszor elképzeltem, milyen jó lehet egy ilyennel kényelmesen és otthonosan járni a világot, ott aludni, ahol kedve tartja az embernek, szabadon.

Idén olyan nagy körzetünk lett, hogy félkész hitoktatóként is szabályosan beköltözhettem a kisbuszunkba. Az órák közötti utazások közben ettem. Eleinte sótlan földi mogyorót, aztán – mikor a férjem azt mondta, hogy cseréljem már le a szakácsomat – kezdtem komolyabb menüsorokat összeállítani. Alma, ásványvíz, rizsszelet, mazsola, keksz, mandula, tavasszal saláta, sóska. Így már egész pazar étkezéseket tudtam csapni utazásaim során. Komplett étkezőm van!

A második üléssoron a jegyzetek, apróbbnál apróbb vázlatok sorakoztak, hátha valami kérdés eszembe jut, amelynek gyorsan utána szeretnék nézni. Vagy valahol kedvet kapok – marad időm? – tanulni. Kész a dolgozószobám.

Aztán az éjszakai tanulások is meghozták a gyümölcsüket. Kezdtem az órák közötti tíz-tizenöt percekben elszundítani a hátsó, sötétített ablakos üléssoron. Párnaként csak egy ülésmagasító szolgált, mégis sokszor sikerült erőt gyűjtenem itt.

A kocsi csomagtere meg egyre inkább tükrözte a lelkiállapotomat. A gitár mellett többdoboznyi hittanos „kacat” sorakozott már benn. Semmit nem mertem kitenni – olyan a fejem, mint egy méhkas, ki tudja, nem maradna-e otthon valami nélkülözhetetlen. Így mindig volt nálam kavics és botok a bábozáshoz, madárfészek, társasjáték, labda, ollók, ragasztó, karton, fonal, kréták, festékek, egy kimustrált sütitartóban a mobil homokozó a terepasztalozáshoz, különböző termések, üvegcsék és zacskókban a poraim a kristályképzéshez, anyagdarabok, zsinórok, bicska, lufik.

Szóval egy egész túlélőfelszerelés. Biztos, ami biztos alapon mindent vittem. Nem volt erőm válogatni, pakolgatni. Azt reméltem, ezzel a módszerrel túlélem ezt a nehezebb életszakaszt, de még így sem úsztam meg szárazon. Egy nap bizony eljött a vég…

Taníts, ha bírsz!

A vég napja csütörtökre esett, a vizsgák pedig másnap kezdődtek. Olyan fáradt voltam, hogy az első óra előtt sétálnom kellett tíz percet, hogy újra képes legyek óvodásul megszólalni. Pedig amúgy az ovishittan előfinanszírozott tevékenység számomra. Már jó előre mosolyognom kell tőle, és még utána is sokáig. Ezen a napon azonban úgy vonszolódtam, mint egy különösen bamba csiga.

Kicsinyeim bezzeg jó lendületben voltak, mint mindig. Mind a tizennyolcan pontosan emlékeztek rá: legutóbb megígértem, hogy ezt és ezt az éneket fogjuk elénekelni. És mivel mindenki másra emlékezett rendíthetetlenül, megengedtem magunknak, hogy tizennyolc különböző éneket ugráljunk és mutogassunk el. Így a huszonöt perc nagyobbik felét el is vitte a „dicsőítés”.

A maradék időben megdicsértem az új kiscipőket, pólókat, meghallgattam a frissen tanult verseket, megcsodáltam a kiesett fogak helyét, és már jött is az óvó néni „kicsengetni”. Ő mindig kedvesen figyelmeztet, ha indulnom kell.

WARTBURG VÁRA

Az autóban eszegetve, imádkozva készülődtem a következő csapat fogadására. Útközben megmentettem egy láthatósági mellény nélkül közlekedő mocsári teknőst. Sajnos akkor nem volt már időm biztonságos helyre juttatni, úgyhogy együtt mentünk a következő óvodába, ahol a gyerekek majdnem annyira örültek nekem is, mint a páncélos fenevadnak.

Csak a felnőttek viszolyogtak egy kicsit, amikor bevittem a terembe szegény párát, úgyhogy kivonultunk a hittanosokkal. Végül „Pál apostol lova” nagyon kedvesen és felejthetetlenül illusztrálta a történetet, a nagy alakítás után pedig önként elcammogott a kert végi patakhoz a rousseau-i felkiáltással: Vissza a természethez!

A baj csak az iskolánál kezdődött, ahol a gyerekek már a kocsihoz elém szaladtak. Ott volt az egész hittanos stáb, egyetlen percem sem maradt, hogy akklimatizálódjak.

– Hogy segítsünk? Mit vigyünk be? – kérdezték.

Tétován tártam szét a karom. Ebben a pillanatban döbbentem rá, hogy fogalmam sincs, mit fogok ma tanítani nekik. Sokat gondoltam rájuk, imádkoztam értük, de valahogy elmaradt az órára készülés. Ám időm sem maradt kétségbeesni, mert a gitárral a hónom alatt máris körülvettek a gyerekek, és meséltek egymás szavába vágva.

Nagyon ingergazdag környezetben élnek ezek a lurkók. A múlt hét óta lett egy új apuka, börtönbe került egy nagybácsi, szabadult egy nagytesó, és van egy betegünk is. A csapat nem „kispályás”, mindezekért a helyzetekért imádkozni fogunk. A gyerekek megszégyenítő bizalommal várják Istentől, hogy legalább a biztonságérzetet, lelki békét és erőt megkapják tőle, és nem is kell csalódniuk. Hálás vagyok, hogy láthatom mindezt.

Amíg a kezdeti éneklés zajlott, és az imameghallgatás-beszámolók tartottak, minden nagyon jó is volt, de amikor a történet következett volna, nem jutott semmi eszembe, csak elkezdtem pityeregni.

– Mi a baj? Fáradt vagy? Félsz valamitől? Imádkozzunk érted? – vettek körül a kicsik aggódva.

– Hát, igen. Azt hiszem, rám férne – vallottam be. – Holnap fogok vizsgázni. Fontos, hogy sikerüljön, hogy tovább taníthassalak benneteket.

– Persze, biztosan átmész – simogatták a hátamat a maszatos kis kezek biztatón. És könyörögtek értem meg a tanáraimért éppen úgy, ahogyan én szoktam értük, amikor valamelyikük valamiből bukásra áll.

Nem azé, aki… készül

Mikor sikerült kicsit megnyugodnom, nyolc csillogó szempár szegeződött rám várakozón.

– Azért csak tudsz valami történetet mesélni, nem?

– Mesélj valaki gonoszról, aki a végére már nem lesz gonosz!

Hát ilyen történet azért van egypár. Úgyhogy meséltem nekik Zákeusról, aki nem volt tökéletes úriember, de nagyon szerette volna látni Jézust. Annyira, hogy még azt is megkockáztatta, hogy esetleg nevetségessé válik a többiek szemében. A gyerekeknek nagyon tetszett a történet: „Jézus nem azt nézte, hogy gonosz ez az ember, hanem észrevette a szíve vágyát”, és elfogadta. Ahogy elég jó volt neki házigazdának Zákeus, tanítványnak a tizenkettő, hitoktatónak meg én…

Az óra végén pironkodva néztem a kis csapat után. Az ajtóból még visszakiáltották:

– Ez volt a legjobb hittanóra!

Úton a cél felé

Mire minden hittancsoport óráját megtartottam, már csak annyi időm maradt, hogy az autóban bekapjak pár falatot, otthon végigpuszilja kis családomat, és induljak a vonathoz, irány Budapest. Útközben, aztán a teológusotthonban még lapozgattam egy kicsit a könyveket, nézegettem a kulcsszavakat, évszámokat. Vannak percek, amikor úgy érzem, nagyjából tudom, amit kell. Máskor meg elkap a kétségbeesés, és nem jut eszembe semmi. Este nyolckor az agyamban a nevek és adatok tömege tompa tömbbé állt össze, úgyhogy szépen az Úrra bíztam magam, és elmentem aludni.

Vizsgaszitu

Az már talán a zsúfolt napok mellékhatása volt, hogy álmomban is vizsgáztam. A terem végében a hittanos gyerekeim ültek, elöl, a tanári asztal mögött egy harmincas férfi fehér, keleties ruhában. Ismerősnek tűntek a vonásai, de nem tudtam hova tenni – elég rossz az arc- és névmemóriám –, úgyhogy kerültem a megszólítást. Ő viszont a nevemen (sőt a kedvenc nevemen) szólított. Azt mondta, nyugodjak meg, ne féljek, három kérdésre kell válaszolnom.

Gyorsan átfutott az agyamon a lehetőségek széles skálája: schmalkaldeni szövetség, Wartburg vára, mémelmélet, apokaliptika, patrónuskliens rendszer, Haggeus próféciái, *Zsidókhoz írt levél* szerzőségének kérdése, megújulási mozgalmak, jaj! De aztán felnéztem a vizsgáztatómra, és csodálkozva láttam, milyen biztató a tekintete.

– Az első kérdés – mondta – ez: Szeretsz-e engem?

A hideg is kirázott. Mi ez? A gyerekekre néztem, akik aggódva figyeltek. A kicsik összeszorított szemmel motyogva imádkoztak maguk elé. A legutóbbi hittanórájukra készületlenül érkeztem, biztosan ezért kell most felelnem. Jogos, teljesen jogos. Ronda dolog volt nem készülni. Nem is tudom, mit mondhatok. Nem vagyok egy nagy szám.

– Igyekszem… – dadogtam. – Én próbálok… nem mindig sikerül, de… igen.

– Jó, rendben – bólintott a fehér ruhás. – Lássuk a második kérdést. – És felemelte az asztalról a középső kártyát. – Szeretsz-e engem? – olvasta fel róla mosolyogva.

Megdöbbentem. De hát ez már… Ez volt az előbb is, nem? Mi újat mondhatnék?

– Nekem annyi jót adtál, Uram, a szereteted kísér minden úton. Még a nehézségek is a javamra fordulnak. Bár néha elfáradok és morgolódom, de tudom, hogy nálad van az otthonom. Szeretetnek számít az, hogy ezt látom, és ragaszkodom hozzád?

A férfi arcán ezer mosolyránc szaladt szét.

– Íme, a harmadik kérdés – tartotta elém az utolsó lapot. – Szeretsz-e engem?

A gyerekek feszülten figyeltek. A kicsik a nagyokhoz bújtak, az ovisok az ujjukat szopták izgalmukban. Minden tekintet rám szegeződött. Nagy levegőt vettem.

– Igen, Uram. Nem tudom, taníthatok-e tovább, és azt sem, mi lesz holnap vagy akár csak egy óra múlva, de mindegy is. Nem tudom, hogy elég mélyen megbántam-e már a bűneimet, de az biztos, hogy téged akarlak, és téged szeretlek, Uram. És bármi lesz, terád bízom ezeket a gyerekeket is itt. Az összeset, a sajátjaimmal együtt. Belátom, szép nagy kupac, de nekem az összes fontos, és nálad vannak a legjobb helyen, tudom. És most több nem is jut eszembe már.

– Na, végre!– lépett ki az asztal mögül az Úr, és átölelt. – Hát akkor legeltesd a bárányaimat, te… – mondta. A többit nem hallottam a vidám gyerekzsivajtól.

És ekkor megcsörrent az óra. Csodálkozva ültem fel az ágyban. Hirtelen azt sem tudtam, hol vagyok. Aztán csak felismertem a kollégiumi szobát. Elgondolkodva lógattam le a lábamat az ágy szélén. Most akkor mi van? Már vizsgáztam, vagy csak ezután fogok? De az egész olyan elevennek tűnt, hogy minduntalan el kellett mosolyodnom. Milyen jó álom volt ez!

– Uram, olyan jó, hogy te ilyen vagy! – sóhajtottam fel hálásan.

Aztán felöltöztem, és elindultam letenni az év végi vizsgákat.

■ Füller Tímea

A prédikáció

Szívhez szóló prédikáció érintett meg a vasárnapi istentiszteleten a minap. Lelkésznőnk – *Máté evangéliumának* boldogmondásait megidézve – egy emberként szólította meg a gyülekezetet:

– Boldog vagy, testvérem, ha reggel úgy tudsz felkelni, hogy első gondolatod nem az aznapi munkád, az elkövetkező nap problémái, hanem hálát tudsz adni az Úrnak az elmúlt sötétségért és az ébredésért.

A padban ülő hívő ilyenkor résnyire nyitja lelki belső szobája ajtaját, ahová a prédikáció idejére visszavonult, és csendben figyel.

Ám most egy hang egyszer csak kizökkentett ebből a boldog, kegyelmi állapotból.

– És te?

– Mi az, hogy én? Felkeléskor először – ha nem felejtem el – én is hálát adok az Úrnak – válaszoltam.

– Mi az, hogy „ha nem felejtem el”? – szólt ismét, szinte vádlón a betolakodó. – Van, tehát, amikor elfelejted?

– Igen, van. Na és? Van, amikor annyi probléma jut egy napra, hogy reggel, felkelés után rögvest elkezd kattogni az agyam, és gondolatban már a munkahelyemen végzem a feladatomat. Ez baj? – feleltem most már talán a kelleténél egy kissé ingerültebben.

– Nem baj, de nem ez a helyes sorrend! Szebb, jobb s méltóbb, ha a napot az Úrnak adott hálával kezdjük, s sikeresebb is lesz, ha áldásával indulunk neki.

A lelkésznő a szószéken ekkor egy tálat vett elő, amelybe először egy nagyobb követ, majd apró kavicsokat tett, végül a maradék helyet homokkal töltötte ki, és ezt mondta:

– Ez a tál életünk szimbóluma. Az a fontos, hogy a megfelelő dolgok a megfelelő sorrendben kerüljenek a helyükre. Vagyis ha megfordítjuk a sorrendet, és elsőként az apró, jelentéktelen dolgoknak, a „homoknak” adunk helyet, a végén a kőnek, az életünket meghatározó legfontosabb résznek nem marad.

– S te? – kezdte megint a hang. – Neked mi a nagy köved?

De idegesítő ez! Az ember figyelne, „ő” meg itt jön, és kérdez. Mi lenne a nagy kő?

– Hát persze, hogy a hit – válaszoltam kapásból, majd valahogy még önkéntelenül hozzátettem –, már ha éppen ráérek… Igen, mert amikor az ember fáradt, akkor van, hogy reggel néha elalszik, s akkor nincs idő sem ébredezni, sem pedig imádkozni. Ki az ágyból, és uzsgyi. Ilyenkor elfelejtődik az imádság. Most mit csináljak? Ilyen rohanó az életünk, s máskor is nehéz elvonulni. Meg különben is… – folytattam volna a többi, jól betanult mentség elősorolását, de „a hang” eltűnt. Úgy látszik, nem volt rá kíváncsi.

– Adja Isten, hogy valamennyien megtaláljuk a nagy kövünket, és a helyes sorrendben tudjuk feltölteni életünk tálját. Úgy legyen, ámen – hangzott a zárszó, és a prédikáció véget ért.

A frissen hallottak jegyzetlapjai ilyenkor még kicsit rendezetlenül hevernek lelki szobánk süppedős szőnyegén, de az ámenre muszáj előbújni. Majd rendet rakunk később, az „ülepedés” után. A felüdítő ének hangjára ki-ki lassan előmerészkedik, és visszazárja belső szobája ajtaját.

Csak nem hagyott nyugodni a felismerés, hogy tényleg nem imádkozom minden reggel. De mit tegyek, ha olykor fáradt vagyok?

Aztán ennyiben maradtam magammal, egészen másnap reggelig, amikor beérkezvén munkahelyemre, az aktuális hétre hajtottam a naptárt. Majd kicsit továbblapozva meglepetéssel láttam, hogy itt van az éves szabadságok időszaka, így nemsokára én is megkezdhetem szabimat, amikor lesz mód regenerálódni, megújulni, erőt gyűjteni. Vagyis eljön az az időszak, amikor újra elmerenghetünk életünkön, egyenesíthetjük kicsit a keskeny ösvényt, megfoltozhatunk néhány kapcsolatot, és lesz időnk, kedvünk, energiánk olvasni, töltődni, újjal ismerkedni. S amikor nem lehet az a kifogás, hogy reggel fáradtan ébred az ember…

■ Gyarmati Gábor

Ne engedd, hogy a munkahelyi kudarcok megkeserítsenek!

Amikor az üzleti kapcsolatok megfelelően működnek, akkor produktívak és hatékonyak lehetnek – és kellemesek. De ha az együttműködés valamilyen okból kudarcot vall, akkor az üzleti partnerek komoly mentális és érzelmi stresszt szenvedhetnek el. Úgy, mint bármely munkahelyi kudarc, egy sikertelen üzleti kapcsolat is lesújtó lehet.

Ilyen helyzetbe került egyik barátom, *Don.* Üzleti partneréhez fűződő, egykor virágzó kapcsolata kezdett megromlani, mert nem egyformán vélekedtek arról, hogyan kell napi szinten együtt dolgozni a vevőkkel és a szállítókkal. Végül, mivel ezeket a konfliktusokat nem tudták feloldani, a vállalkozás szomorú véget ért. Az együttműködés felbontása miatt Don hatalmas anyagi veszteséget szenvedett el. Az egykor ígéretesnek tűnő kapcsolat elvesztése miatt csalódott Donban ez még inkább felerősítette a kudarc és a frusztráltság érzését.

Általános és érthető, hogy ilyen helyzetben sokakon a keserűség, az elárultatás érzése vesz erőt. Mégis, amikor Don tapasztalta, hogy ezek az érzések kezdenek feltámadni benne, azonnal ellenállt. Nem engedte, hogy „a keserűség gyökere” a még meglévő kapcsolatát is lerombolja korábbi üzleti partnerével – ehelyett úgy döntött, békés megoldást választ. Nem a korábbi üzleti partnere érdekében hozta meg ezt a döntést, hanem saját magáért, mert megértette, hogy a keserűség hatással lehet életének más területeire is. Ahogyan elmondta: „Amikor megbántva érzem magam, könnyen bezárkózom mások előtt. Nem akartam ezzel aláásni a többi kapcsolatomat is.”

A Biblia határozottan beszél ennek a valóságáról. A *Zsidókhoz írt levélben* olvassuk: *„Törekedjetek mindenki iránt a békességre és a szent életre, amely nélkül senki sem látja meg az Urat. Ügyeljetek arra, hogy senki se hajoljon el Isten kegyelmétől, hogy a keserűségnek a gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és sokakat meg ne fertőzzön.”* (12,14–15)

A keserűség érzése romboló lehet, hasonlóan ahhoz, ahogyan a rák rombol az emberi testben. Ha megengedjük, hogy elburjánzzon, lerombolhat minket és mindenkit, aki az utunkba kerül. Tehát ahogyan a rákos daganatot eltávolítják, úgy a keserűséggel is el kell bánni, és el kell távolítani, mielőtt helyrehozhatatlan károkat okoz.

Jézus erről beszélt, amikor elmondta, hogyan kell reagálnunk, ha valaki igazságtalanul bánik velünk. *„Hallottátok, hogy megmondatott: Szemet szemért, fogat fogért. Én pedig azt mondom nektek, hogy ne szálljatok szembe a gonosszal, hanem annak, aki arcul üt jobb felől, tartsd oda másik arcodat is. Ha valaki pereskedni akar veled, és el akarja venni az alsóruhádat, engedd át neki a felsőt is.”* (Mt 5,38–40)

Talán vitatkozunk ezzel: „Igen – mondjuk –, de azok után, amiket velem tett, nem tudom megtenni, hogy valahogy ne reagáljak.” Jézus azt tanította nekünk, az ő követőinek, hogy nem kell „valahogy” megbüntetni őket vagy keresni a bosszút, hanem inkább megbocsátani – még akkor is, ha nem érdemlik meg, vagy nem is kérik. A megbocsátás és továbblépés sokkal inkább a mi javunkat szolgálja, mint azokét, akik nekünk ártottak.

Kétségtelen, hogy az elrontott üzleti ügyek keserűséget okozhatnak, de Isten kegyelméből és azzal, hogy inkább a békességet keressük, mint a konfliktus fokozását, nem kell, hogy a keserűség bennünk maradjon.

■ Rick Boxx

Forrás: Monday Manna

SEMPER REFORMANDA

„Bizalmunkat a sok rimánkodásba, kiabálásba és kántálásba vetjük, amit viszont Krisztus megtiltott, amikor azt mondja: senki sem hallgattatik meg bőbeszédűsége miatt (Mt 6,7). Ez a helyzet az ügyetlen prédikációknak köszönhető, amelyekkel nem azt teszik, amit drága atyáink tettek a régi időkben, vagyis hogy felhívják az emberek figyelmét fáradságos munkával a lélek helyes és komoly imádságára, hanem arra használják őket, hogy egyedül a külsődleges látszatban és a szóbeli imádságban keressék hasznukat.”

Luther Márton:
A Miatyánk német magyarázata
(Bellák Erzsébet fordítása)

HETI ÚTRAVALÓ

„Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6,2)

Szentháromság ünnepe után a 4. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéiben Isten küzdelemre hív a kísértésekben; a küzdelem része a kölcsönös megbocsátás is (lásd Mt 6,14–15). Isten szeretete és jósága körülöleli életünket: „Jó az Úr mindenkihez, és irgalmas minden teremtményéhez.” (Zsolt 145,9; LK) Ezért kérhetjük őt: „Szabadításod után sóvárog a lelkem, a te igédben van reménységem.” (GyLK 752,11) Krisztus törvénye: a szeretet parancsa (lásd Gal 5,14). Ennek betöltéséről tanít Urunk mezei beszédében. Egymás terhének kölcsönös elhordozása mindezt is jelenti: *„Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas! Ne ítéljetek, és nem ítéltettek. (…) Bocsássatok meg, és nektek is megbocsáttatik. Adjatok, és adatik nektek…”* (Lk 6,36–38) Egyszóval: éljünk az aranyszabály (lásd Lk 6,31) szerint! *Dr. Luther* tanítja: „A keresztyén akkor irgalmas, ha nem keresi csak a maga hasznát, hanem nyitott szemmel járva szerte, egyformán néz mindenkire: barátra és ellenségre, ahogy mennyei Atyánk cselekszik. Ahol az irgalmasság nincs meg, ott hit sincsen!” Pál így figyelmeztet: senki sem lehet a másik ember bírája, mert *„mindegyikünk önmagáról fog számot adni Istennek. Ne ítélgessük hát többé egymást, hanem azt ítéljétek meg inkább, miként nem okoztok a testvéreteknek megütközést vagy botránkozást.”* (Róm 14,12–13) Péter és Pál oszlopapostolok közös névünnepén emlékezzünk küldetésükre: „Mert nem önmagunkat hirdetjük, hanem Krisztus Jézust, az Urat; önmagunkat pedig mint szolgáitokat Jézusért.” (2Kor 4,5; LK) Ő cselekvést, történést, öröklétet munkáló, élő igéjével gyógyította meg a bénát, akit felebarátai fizikailag hordozva, leleményes szeretettel elé vittek. *„Ő pedig látva hitüket, így szólt: Ember, megbocsáttattak a te bűneid. (…) Neked mondom, kelj fel, vedd az ágyadat, és menj haza!”* (Lk 5,20.24) A Jeruzsálem várfalait újjáépítő izraeliták *„előállva vallást tettek vétkeikről és őseik bűneiről”. „Jogos volt minden, amit reánk hoztál, mert… mi hitszegők voltunk… [őseink] nem tértek meg gonosz cselekedeteikből.”* (Neh 9,2.33.35) A megbocsátás is a kölcsönös teherhordozás része: *„És amikor imádkoztok, bocsássatok meg annak, aki ellen valami panaszotok van, hogy mennyei Atyátok is megbocsássa nektek vétkeiteket.”* (Mk 11,25) Pál felszólít: a gyülekezet Krisztus teste, ezért *„ne legyen meghasonlás a testben, hanem kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok”* (1Kor 12,25). – A gyilkos Barabbás szabadon bocsátását követelte a nép Pilátustól, s ő *„Jézust… kiszolgáltatta akaratuknak. Amikor elvezették őt, megragadtak egy bizonyos cirénei Simont…, és rátették a keresztet, hogy vigye Jézus után.”* (Lk 23,25–26) Pál üdvözöl, s figyelmeztet: *„…állítsátok helyre a jó rendet magatok között…, jussatok egyetértésre…”* S apostoli áldását küldi: *„Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!”* (2Kor 13,11.13) Kérheted szent jelenlétét: „Ó, te dicső Szentháromság, / Légy velem ma és míg élek!” (EÉ 249)

■ Garai András

HIRDETÉS

Felhívás evangélikus pedagógusok számára

„Abban az időben, amikor összegyűjtelek, haza is hozlak benneteket. Meglátjátok majd, hogy jóra fordítom sorsotokat! – mondja az Úr.” (Zof 3,20a.c)

Kedves Testvérek!

A Magyarországi Evangélikus Egyház keresi azokat az evangélikus elkötelezettségű, de nem evangélikus nevelési és oktatási intézményben dolgozó pedagógusokat, akik szívesen csatlakoznának az evangélikus pedagógusok országos közösségéhez. Várjuk azokat a tanárokat, tanítókat, óvodapedagógusokat és a közművelődésben dolgozó szakembereket, akik evangélikus gyülekezetekhez tartoznak, de saját intézményükön keresztül nem kapcsolódnak közvetlenül az evangélikus egyházhoz.

Egyrészt szeretettel hívjuk a pedagógus testvéreket a *Reformáció és oktatás* programsorozatának keretében augusztus 29-én megrendezendő konferenciára, másrészt mint Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet szeretnénk velük ápolni a kapcsolatot, felajánlani szolgáltatásainkat, támogatni szakmai és lelki fejlődésüket. Hosszú távon pedig reméljük, hogy közös erővel egy evangélikus elkötelezettségű szakmai közösség élményét, kapcsolatrendszerét, hátországát is ki tudjuk alakítani.

Jelentkezni a honlapunkról elérhető on-line adatlap *(http://evangelikusoktatas.hu/pedagogusok-kozossege)* kitöltésével lehet.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

PALACKPOSTA

Gyűjtés

Ülünk a vasárnapi asztalnál, együtt az egész család – igen, ilyen régi vágású család vagyunk –, még az egyik nagynéni és az egyik unokatestvér is ott ül velünk az asztal körül, és mi másról beszélgetnénk így június közepén, mint az évzárásról.

„Milyen lesz a bizonyítvány?" – teszem fel a kérdést a feleségem unokaöccsének, aki a tizenhat évesek magabiztosságával mosolyodik el, és büszkén válaszol: nagy a valószínűsége, hogy nem lesz hármas semmiből. Majd hosszabban ecseteli az esetlegesen becsúszó – habár miért is csúszna be? – hármas(ok) következményeként belengetett szankciót.

És akkor én hirtelen másra terelem a beszélgetést, elvégre nyár van, tikkasztó a meleg, és azon, ami megtörtént, már úgysem lehet változtatni. Érdemes belőle levonni a tanulságot a jövőre nézve – és elszenvedni a várható következményeket –, de a világ még nem omlik össze.

Emlékszem, egyszer, a gimnázium második évének végén én is kaptam egy hármast kedvenc tárgyaim egyikéből, amelyből egyébként előtte és utána is az egyik legjobb voltam az osztályban. Nagynénám szavai csengenek a fülemben, aki épp nálunk volt, amikor a bizonyítványt nagy szomorúan hazavittem: „Az a lényeg, hogy görbül, majd kijavítod, most pihenj, az a dolgod!" Ezzel persze kicsit tompította is az anyai szigort, amiért örökre hálás vagyok neki – de van egy fontosabb üzenet is, amely minden korosztálynak igaz, általános iskolától az egyetemig.

Ez pedig az, amit a *Példabeszédek könyve* így fogalmaz meg: *„Aki nyáron gyűjt, az eszes fiú…"* (Péld 10,5) Igen, a nyár a feltöltődés, a gyűjtés ideje. A tanult dolgok ilyenkor válhatnak belsővé, vagy rostálódhatnak meg. A tanév feszített tempója és őrült hajtása után most a pihenés és a feltöltődés ideje következik. Most csak a hasznosan és jól eltöltött idő számít, hogy új élményekkel, kalandokkal gazdagodva, testben és lélekben megerősödve térjen vissza ki-ki az iskolapadba, egyetemi előadóterembe a nyár végén.

Sajátos látásmód talán azoké, akik úgy gondolják, hogy a nyári szünidő nemcsak pihentet, hanem a tudás ülepedése okán bölcsebbé is tesz. Az előbbi bibliai mondatot továbbgondolva azonban az eszes fiú tudja, hogy a nyár örömei között a lelki feltöltődés is fontos, mert *„a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, és a Szentnek a megismerése ad értelmet"* (Péld 9,10). Érdemes a belső erősödésre is energiát fordítani, hogy szellemi és testi felfrissülésünk mellett a lelkünk is megújuljon.

A vasárnapi ebéd vége felé kisebbik fiam huncut mosollyal az arcán azt mondta: „Milyen kár, hogy nyáron nincs iskola!" A helyzet az, hogy ezt ő így is gondolja, mert neki az iskola élmény, a betűket és számokat tanulni „mesés" kihívás. Természetesen elfáradt ő is, ezt látjuk rajta, de tudja, hogy szüksége van a nyári gyűjtögetésre, hogy újult erővel és üdén lásson neki a feladatainak ősszel.

■ Barthel-Rúzsa Zsolt

Névjegy: Barthel-Rúzsa Zsolt
Evangélikus lelkész vagyok, a Luther Otthon – Szakkollégium igazgatója 2008 szeptembere óta. Kollégiumunkban nyolcvan diák lakik, akik Budapest felsőoktatási intézményeiben tanulnak.

Az oldalt szerkesztette: Vitális Judit

„Először az Istennel töltött időt határozom meg"

Időgazdálkodási tippek – nem csak a nyári szünetre

Ez lesz életed legszebb vakációja – döntötted el a bizonyítványt kézhez kapva –, de még el sem kezdődött igazán a nyári szünet, máris unatkozol. Nem is olyan egyszerű úgy kitölteni a napokat, hogy kellőképpen izgalmasak legyenek. A homokszemek egyre csak peregnek; szinte fizikailag érzed, ahogy telnek a hetek; előre rettegsz attól, hogy nem lesz miről mesélned szeptemberben… Mi a helyes időgazdálkodás titka? Miért fontos a kikapcsolódás? Mit tegyél, ha megcsömörlöttél? *Seben Glóriával* és *P. Tóth Andrással* ilyen kérdésekről beszélgettünk.

Glória: Tapasztalatom szerint azzal a szabadsággal élni, hogy elvileg te dönthetsz a saját idődről, néha még sokkal nehezebb, mint ha megmondják, hogy reggel nyolcra be kell érned az iskolába, és csak délután négykor jöhetsz el. Lehet, sokan azt gondolják, hogy ez megköti az egyéniséget, de ugyanakkor erőteljes mankót is jelent. Tény viszont: nem úgy kerülünk ki a középiskolából, hogy meglenne a képességünk arra, hogy jól osszuk be az időnket. Azt látom, hogy az egyetemistáknak például gyakran a saját idejük strukturálása jelenti az egyik legnagyobb kihívást, sokan ezért nem végzik el az egyetemet.

András: Az idő ugyanolyan erőforrás, mint a pénz vagy az emberi kapcsolatok, az időgazdálkodás pedig tulajdonképpen az idővel bánás tudománya. Mindenkinek azt szoktam javasolni, hogy kezelje megfelelő fenntartással a különféle elveket, és több módszert is próbáljon ki, hogy kiderüljön, neki melyik válik be. Például van, akinek nagyon bejön az úgynevezett *Pomodoro* technika – ennek lényege, hogy az illető huszonöt perces egységekben dolgozik, majd öt perc szünetet tart –, más viszont frászt kap tőle.

Ha egy módszert kell kiemelnem arra, hogy ne folyjon ki az idő a kezünkből, akkor az úgynevezett naprendezést javaslom. Reggel gondoljuk végig, hogy a nap melyik szakaszában mivel fogunk foglalkozni, beleérte az olyan fix pontokat is, mint az étkezések, a pihenőidő és így tovább. Ha készítek valamiféle tervet, és erre másnap visszanézek – ebből lehet a legtöbbet tanulni önmagunkról és a szokásainkról.

Ennek van egy olyan változata is, amikor ugyanezt az ember egy hétre lebontva csinálja meg. Összeírja a fő területeket az életében – iskola/munkahely, család, barátok, hivatalos ügyek, kikapcsolódás és így tovább –, és megnézi, hogy az előtte álló héten ezeken a területeken mit akar elérni. Pillanatok alatt láthatóvá válik, ha minden idő és energia egy területre koncentrálódik, vagy ha valamelyik terület „üres". Kiderül, hogy mondjuk hetek óta nem kapcsolódott ki, és hogy itt az ideje erre is időt szánni.

– Miért fontos a kikapcsolódás, a pihenés?

Glória: A kognitív pszichológia azt mondja, hogy alvás nélkül nincs ideje az agynak arra, hogy elrendezze a bevitt információkat. Ha pihenés, elegendő alvás nélkül tanulunk, vagy végzünk bármilyen tevékenységet, az a minőség rovására megy. A pihenést és az alvást, illetve az energiát adó, motivációval feltöltő tevékenységeket nem elvesztegetett időként, hanem befektetésként kell felfogni.

Amikor megtervezem a napomat, először az alvásidőt jelölöm ki, figyelembe véve azt is, hogy lassan ébredő típus vagyok. Hagyok időt a reggeli szertartásomra is: megcsinálom a kávémat, majd visszabújok az ágyba. Ekkor szoktam Bibliát olvasni, imádkozni. Ebben a reggeli csendességben megtörténik a napom érzelmi végiggondolása; nem elsősorban azt veszem sorra, hogy mikor hol kell lennem, inkább egyfajta erőgyűjtés ez az előttem álló feladatokhoz.

Este, lefekvés előtt pedig a jezsuiták úgynevezett *examen technikáját* használom: tizenöt percet arra szánok, hogy végigtekintsem a napomat, és reflektáljak a történtekre, például mikor féltem, mikor örültem, mikor tapasztaltam magamban vágyat, miért vagyok hálás – mindez abba „torkollik", hogy a napomat leteszem Isten kezébe.

A napom strukturálásában tehát az Istennel való együttlét és a pihenés van először rögzítve, és minden más ezekhez képest helyezkedik el benne.

– Amikor a nyári szünetet, a szabadságunk heteit tervezgetjük, akkor hajlamosak vagyunk nagy ívű álmokat szőni – aztán azzal szembesülünk, hogy a fele sem vált valóra ezeknek. Nemhogy a Balatont nem bicikliztük körbe, de még a szomszédot sem hívtuk át egy szörpre. Mi a titka annak, hogy jól éljünk a vakációban rejlő lehetőségekkel?

András: Tapasztalatom szerint lényegesen nagyobb valószínűséggel valósulnak meg azok a tervek, amelyekben valaki más is érintett. Én magam is gyakran élek azzal a módszerrel, hogy ha azt szeretném, hogy valami megvalósuljon, akkor gyorsan beszervezek még néhány embert. Miattuk sokkal jobban fogok igyekezni, hogy valóban elérjem a kitűzött célt. Ugyanígy, ha a nagyival vagy a legjobb barátoddal megbeszéled, hogy mikor mész hozzá látogatóba, onnantól már nincs kecmec, akkor menni kell.

Sokat segít az is, ha a nagyobb szervezést igénylő, összetettebb terveket – mint a Balaton körbebiciklizése – apróbb lépésekre, részfeladatokra bontod. Ha sikeresen kipipálod a „nulladik" tennivalót – például meghatározod, mely napokat szánod a tekerésre –, akkor az beindítja a folyamatot. Abból már nyersz egy kis lendületet, már nem csak úgy lóg a levegőben a terv.

– Glória, amikor az interjút egyeztettük, említetted azt a facebookos jelenséget, amikor a fiatalok azt írják ki: „Unatkozom, csináljunk már valamit!" Mintha mástól várnák, hogy szórakoztassák, vagy legalábbis kimozdítsák és elindítsák őket.

Glória: András is említette az előbb, hogy nem is olyan egyszerű valamit egyedül csinálni. Az introvertált – befelé forduló – emberek kicsit jobbak abban, hogy saját magukban megtalálják a motivációkat egy-egy feladat elvégzésére; lehet, hogy őket még zavarja is, ha mindenki más is ott nyüzsög, de az embereknek csak egy bizonyos százaléka ilyen. Az extravertáltaknak – kifelé fordulóknak – nagyon-nagyon kell a külső ingerlés.

– A tétlenség hátterében állhat olyan frusztráció is, hogy az osztálytársam Thaiföldre utazik, én meg csak a nagyihoz mennék? Hogy úgysem tudok semmi extrát felmutatni, mert az, hogy málnát szedek a kertben, vagy elolvasok egy könyvet, nem elég ütős ahhoz, hogy kiírjam a Facebookra?

Glória: Engem nagyon megijeszt ez a tendencia, hogy ha valamit nem posztolok ki a világhálóra, akkor az olyan, mintha meg sem történt volna. Pedig nem attól vagyunk, leszünk értékes emberek, hogy a szociális médiában tetszésnyilvánításokat gyűjtünk be valamire! Ez óriási csapda, folyton másokhoz méricskélni magunkat, azt figyelni, hogy ők mit engedhetnek meg maguknak. Az a fajta szégyenérzet, kisebbrendűségi érzés, ami a másokkal való összehasonlítással együtt jár, mindig gúzsba köt bennünket.

Hiszek abban, hogy Isten egyedinek teremtette az embereket, és mindenkiben van olyan érték, ajándék, amely csak neki van, és senki másnak. És ha valaki ezt felfedezi magában, akkor sikerül megtalálnia a helyét is, akkor lesznek saját céljai, és azokat sokkal könnyebb lesz megvalósítania.

– Említettük az unatkozást. Ez létező pszichológiai kategória, valós érzés, probléma?

Glória: Az unalom eredetileg ingerhiányból fakadó állapot. Ennek a mostani fiatal generációnak inkább az a baja, hogy túl van ingerelve, nem pedig az, hogy alul. Amit ők unalomnak neveznek, az valójában sokszor inkább már csömör. Megcsömörlenek a rengeteg vizuális ingertől, mégis újra és újra kiteszik magukat ennek, hiszen újra és újra felmennek a netre, bekapcsolják a tévét, használják a médiaeszközöket. Annyira magas az ingerküszöbük, hogy már semmi nem tűnik számukra elég érdekesnek, izgalmasnak.

Seben Glória evangélikus lelkész, pszichológus, jelenleg a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség (MEKDSZ) utazó titkára, szeptembertől a mezőberényi evangélikus gimnázium iskolalelkésze.

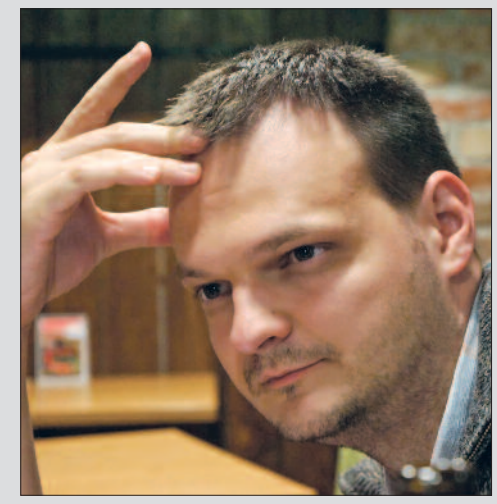

P. Tóth András református „lelkészgyerek", informatikus, a Láthatatlan Egyetem egyik alapítója. Az alapítvány önkéntesei egyetemistáknak és fiatal felnőtteknek tartanak tréningeket az időgazdálkodásról és a pénzügyekről.

Ilyenkor nagy paradigmaváltásra van szükség. El kell mozdulni a kütyük mellől, ki kell menni a kertbe füvet nyírni vagy bármi mást csinálni, csak nem a képernyő előtt ülni. Nem a megszokott módon kell keresni az újabb és újabb ingert, hiszen nem azért unatkozik valaki, mert kevés inger éri, hanem azért, mert valójában teljesen másfajta ingerekre lenne szüksége.

– Az ingerek szűréséhez, megválasztásához nagyfokú tudatosságra, erős elhatározásra van szükség, csakúgy, mint a helyes időgazdálkodás elsajátításához.

Glória: Egy rossz szokást csak jó szokással lehet legyőzni; eleve egy szokást csak egy másik szokással lehet kiváltani, helyettesíteni. Ha valaki elhatározza, hogy nagyobb tudatossággal akarja szűrni az őt érő ingereket vagy megtervezni a napjait, akkor számítania kell arra, hogy ez – főleg az elején – nagy erőfeszítést igényel. Hosszú távon jó befektetésnek bizonyul, ha valaki a tanulási szakaszban vállalja az új szokás elsajátításával járó kényelmetlenséget. Mihelyst rögzül, automatikussá válik a dolog, és kialakul az egészséges rutin, onnantól már nem igényel külön energiát, koncentrációt az elvégzése.

– A rutintól sokan ódzkodnak…

Glória: Mert automatikusan szürkének képzelik el… Én a napi, heti rutinomhoz nagyon erősen ragaszkodó ember vagyok, de nem gondolom, hogy ettől szürke vagy örömtelen lenne az életem. Picit olyan ez, mint az istentiszteleten a liturgia. Ott is meghatározott sorrendben történnek az események, de ez nem azt jelenti, hogy az igehirdetést megelőző és követő elemek feltétlenül ólomszürkék, ólomnehezek kell, hogy legyenek. Attól, hogy vannak fix pontok a napjaimban, hogy minden hetem hasonlóan néz ki, még lehet érdekes, izgalmas az életem.

András: Ahhoz, hogy egy rendszer működjön, kell valamiféle rendszeresség. Ha a keretek szép tiszták és elég lazák, akkor azokon belül nagyon szép színes képet lehet alkotni. Ez javarészt elhatározás kérdése. Sokat segít ebben a társaság. Van egy mondás, mely szerint annak az öt embernek az átlaga vagyunk, akikkel a legtöbb időt töltjük. Ha úgy érzem, hogy az életem kevéssé színes, akkor abba kell energiát fektetnem, hogy olyan emberek legyenek körülöttem, akik színt visznek bele. A nyári szünet ezeknek a kapcsolatoknak az erősítésére is alkalmas lehet.

■ Vitális Judit

Evangélikus Őskereső a világhálón

Interjú Kovács Eleonórával, a Gyűjteményi Tanács elnökével

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) 2014-ben megkezdte anyakönyveinek digitális feldolgozását. Az egyház Gyűjteményi Tanácsa által koordinált és ellenőrzött országos projekt eredményeképpen az evangélikus anyakönyvi adatbázis, az *Őskereső* immár bárki számára elérhető és kutatható az interneten. Lapunk a feldolgozás menetéről, módszereiről és a további feladatokról kérdezte a projekt vezetőjét, *Kovács Eleonórát,* a Magyar Nemzeti Levéltár főlevéltárosát, az MEE Gyűjteményi Tanácsának elnökét.

– Hogyan fogtak hozzá a hatalmas adatmennyiség feldolgozásához?

– Már korábban is voltak kísérletek az adatok digitalizálására. Több egyházközségben fényképeket készítettek az anyakönyvek lapjairól. A Fejér-Komáromi Egyházmegye három gyülekezetében én magam is fényképeztem. A békéscsabaiak is elkezdték az archiválást, és több más helyről is jelezték, hogy megindult ez a fajta munka. Amikor a Gyűjteményi Tanács elnöke lettem, akkor kezdett el motoszkálni a fejemben a gondolat, hogy össze kellene fogni ezeket a próbálkozásokat.

2012-től kezdtük közös mederbe terelni az erőfeszítéseket, ekkor fogtunk össze a levéltáros kollégákkal. Az első terv az volt, hogy egy külső céggel beszkenneltetjük az anyakönyveket, majd közzétesszük, de ez nagyon drága lett volna. Így a saját erőforrások kihasználása mellett döntöttünk.

– Honnan szereztek végül forrásokat a projekthez?

– Az összes evangélikus levéltár közösen nyújtott be pályázatot az Emberi Erőforrások Minisztériumához azzal a céllal, hogy a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára, 2017-re az összes anyakönyvet digitálisan hozzáférhetővé tegyük. Ezzel párhuzamosan egy másik projekt, az egyházközségi – közgyűlési és presbiteri – jegyzőkönyvek digitalizálása is zajlik, azt egy másik felületen tesszük közzé.

A minisztériumi támogatást 2013-ban elnyertük. Ezt megelőzően a Magyarországi Evangélikus Egyházat is megkerestük, hogy számíthatunk-e az egyházi támogatásra is, ha az állami támogatást megkapjuk. A válasz pozitív volt, így jött össze a szükséges pénzmennyiség. Az eszközöket 2013 végén szereztük be, a digitalizálóműhely pedig 2014 februárjában kezdte meg a munkát.

A gyülekezetektől nemcsak a fő anyakönyvtípusokat – születési, házassági és halotti – kérjük ki, hanem a különböző jegyzőkönyveket, vagy ahol van ilyen, az iskolai anyakönyveket is. Igyekszünk egy-egy helyről minden fellelhető, kötetes formátumú dokumentumot begyűjteni, így tudunk a két projekttel párhuzamosan haladni. A konfirmációs és áttérési anyakönyveket is közzétesszük, ahol ezek megvannak, illetve a különböző típusú jegyzékeket szintén, például az Amerikába kivándoroltak listáját.

– Milyen sorrendben haladtak az anyakönyvek gyűjtésekor?

– Először fel kellett mérni, hogy a különböző egyházmegyékben milyen anyagok találhatók. Ehhez az Evangélikus Országos Levéltár iratjegyzékeit használtuk fel. Ezenkívül a Gyűjteményi Tanácsnak megvannak a 2007–2008-as országos felmérés adatai, innen tudjuk, hogy melyik egyházközségben milyen dokumentumokat őriznek. Sokat segített a kiinduló helyzet értékelésénél az Evangélikus Országos Levéltár igazgatója, *Czenthe Miklós* és az Evangélikus Országos Múzeum tudományos munkatársa, *dr. Kertész Botond.*

A hat vidéki levéltárral kezdtük, illetve az azokhoz közeli egyházmegyéket vesszük sorra, mert így lehet a leghatékonyabban, a levéltárosok segítségét igénybe véve összegyűjteni a dokumentumokat. Tavaly júliustól már van egy állandó munkatársa is a digitalizálóműhelynek, addig csak önkéntes munkával tudtunk haladni, elég lassan.

– Hogyan juttatják el a gyülekezetek a digitalizálóműhelybe az anyakönyveket?

– Az egyházmegyei gyűjteményi megbízottal, a helyi lelkésszel és a levéltárosokkal előre egyeztetünk, ők összegyűjtik a köteteket, mi pedig elmegyünk értük. Átadás-átvételi jegyzéket készítünk, hogy a dokumentumok mozgása követhető legyen – a visszaszállításnál ugyanígy. A gyülekezeteknek ez nem okoz sok gondot, költségeik sem lesznek emiatt.

A SZERZŐ FELVÉTELE

– Hol működik a műhely?

– Jelenleg az Országos Széchényi Könyvtárban vagyunk. Hogy meddig maradunk, az még kérdéses. Hosszú távon biztos helyet kellene találni a műhelynek – remélem, az egyház Üllői úti központjában a felújítás után ez megoldható lesz.

– Az adatok bevitele még zajlik. Hol tartanak, hány egyházközség anyagát sikerült feldolgozni?

– A győri, a soproni, a szarvasótemplomi és az orosházi gyülekezeti levéltár és a környező egyházmegyék anyakönyveit digitalizáltuk, és jelentős részét már felvittük az *Őskeresőbe.* Most a nyíregyházi levéltár, illetve a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye anyagai következnek. Talán a teljes munka negyedénél tartunk. Nem akartuk viszont megvárni, hogy minden anyakönyvvel elkészüljünk, minél hamarabb kutathatóvá szerettük volna tenni az adatbázist. Az adatok közzététele folyamatos, ahogy elkészül egy jelentősebb anyag, az láthatóvá válik. Az a cél, hogy 2017-re végezzünk. Elsődlegesen az anyakönyvek feltöltését végezzük, mert a jegyzőkönyvekkel lassabban lehet dolgozni, sokkal terjedelmesebbek.

– A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója mindenképpen ösztönző erő…

– Igen, mi ezt szeretnénk a hazai evangélikusságnak ajándékozni az évfordulóra.

– A gyülekezetek jogi státusában az évek folyamán sok változás történt. Hogyan tudja ezt az adatbázis követni?

– A jelenlegi struktúrából indulunk ki. Ha egy gyülekezet egykor anyagyülekezet volt, és külön anyakönyvei vannak, az szerepel az adatbázisban, vagyis mindenképpen meg lehet találni. Egyszerű a keresés is, mert lehet évszámra, anyakönyvtípusra és helységnévre szűkíteni a lekérdezést.

– Családnév szerint is lehet kutatni az Őskeresőben?

– Még nem, az a következő fejlesztési körben valósulhat meg. Jelenleg képként láthatók az anyakönyvek lapjai. De a kombinált keresés – évszám, helységnév, anyakönyv típusa – már leszűkíti az átnézni való anyagot annyira, hogy onnan már viszonylag könnyen rá lehet találni a keresett családnévre is. A szövegszerű keresésre később lesz lehetőség, elkezdtük már ennek is a fejlesztését. A győri levéltárban folyik ilyen adatbevitel a közmunkaprogram keretében. Még gyerekcipőben jár ez a része a munkának, a közmunkás munkatárs egy évre szerződött. Reméljük, hogy meg tudjuk majd hosszabbítani a szerződését, illetve hogy a többi levéltár is részt vesz majd a fejlesztésben.

– Messzebbre tekintve érdemes lenne a Kárpát-medencére is kiterjeszteni az adatbázist.

– Távlati tervként már beszéltünk erről, de amíg nem végeztünk a magyarországi gyülekezetek adatainak feldolgozásával, addig nem célszerű belekezdeni egy újabb projektbe. Ráadásul mivel nemzetközi együttműködésről lenne szó, ezt valamilyen egyezménynek meg kellene előznie, talán az egyházi vezetők szintjén.

– Kiknek ajánlja az Őskereső használatát?

– Elsősorban a családfakutatóknak, de az egyháztörténet kutatóinak is nagyon hasznos lehet. Szintén érdeklődésre tarthat számot az oktatásban, mert a gyerekeknek nagyon sok mindent meg lehet tanítani a dokumentumok fajtáiról, jelentőségükről vagy akár arról, milyen foglalkozások voltak az adott korban. Természetesen itt főleg a magyar nyelvű dokumentumok jöhetnek számításba – vannak egyébként német, szlovák és latin nyelvű anyakönyvek is.

– Hol érhető el az Őskereső az interneten?

– Az Őskeresőt kifejlesztő digitalizáló cég, az Arcanum Adatbázis Kft. honlapján, a *http://apps.arcanum.hu/oskereso/* címen. Itt szeretnék köszönetet mondani *Somfay Örsnek,* az Arcanum munkatársának, aki nagyon sok hasznos tanáccsal segítette a munkánkat. Az anyakönyvek ez év július 31-ig ingyenesen hozzáférhetők, azt követően regisztrációs díj ellenében kutatható a folyamatosan bővülő anyag. Az evangélikus levéltárakban természetesen ingyenes lesz a kutatás, és az egyházközségek is megkapják majd a saját anyagukat digitálisan. A jegyzőkönyvek adatbázisához ingyenesen lehet majd hozzáférni, hamarosan azzal is jelentkezünk.

■ Walkó Ádám

Folyóiratok és magazinok a múzeumok „iparművészeti éjszakáján”

Ha Szent Iván-éj, akkor *múzeumok éjszakája.* A francia példa nyomán immár tizenharmadik éve országosan megrendezett múzeumok éjszakája hagyományosan a nyári napfordulóhoz kötődik. Talán nem véletlenül, hiszen – a néphit szerint – ezen az éjszakán szokatlan dolgok is megtörténhetnek. Nos, a rendezvénysorozat egyik fővárosi helyszínén, az Iparművészeti Múzeumban idén valóban élhettek egy szokatlan lehetőséggel is az odalátogatók. A program keretében ugyanis első alkalommal rendezték meg a *folyóiratok és magazinok éjszakáját…*

Az Iparművészeti Múzeum sajtóreferense, *Koren Zsolt* elmondta, hogy több mint négyszáz meghívót küldtek el, és mintegy száz kiadó élt a lehetőséggel. Kezdetnek egyáltalán nem rossz, a „felhozatal” máris rendkívül gazdag és színes volt. Különböző tudományos és művészeti szaklapok, életmódmagazinok szerkesztőivel, szerzőivel találkozhattak a látogatók. Az egyházakhoz kötődő folyóiratok és magazinok közül a katolikus beágyazottságú *Képmás,* az ökumenikus *Theologiai Szemle,* valamint a *Credo* evangélikus folyóirat képviseltette magát.

Koren Zsolt elárulta, hogy a kiadók meghívását eredendően egyfajta fricskának szánták, mármint azok számára, akik mindennemű kapcsolódási alap nélkül telepedtek rá a múzeumok éjszakája rendezvénysorozatra, maguk is késő éjszakai nyitva tartással invitálva merőben más jellegű tevékenységek ismertetésére.

– Talán szerencsésebb lett volna, ha a könyvhéthez kapcsolódóan mutatkozhatnak be a magazinok – mondta *Zászkaliczky Zsuzsanna,* a *Credo* folyóirat főszerkesztője, aki mindazonáltal örömmel élt a lehetőséggel, és személyesen várta az érdeklődőket. – A könyvhéten általában olyan látogatók vannak jelen, akik a könyvek mellett feltehetően a folyóiratokra és magazinokra is kíváncsiak, de azért itt is meglepően sokan érdeklődtek. A *Credo* többnyire előfizetőkhöz jut el, ezért örömmel fogadtuk a meghívást, hiszen itt legalább láthatták, kézbe vehették és elvihették a látogatók.

Így volt ez más, kevésbé ismert kiadványok esetében is, amelyek iránt a lelkes munkatársak felkelthették az érdeklődést – a régebbi számokból pedig minden látogató vihetett magával…

A *Honvédségi Szemle* szerkesztője, *dr. Kecskeméthy Klára* például sokakat meggyőzött arról, hogy lapjukban több olyan témát is érintenek, amelyek a társadalmat is foglalkoztatják.

A *Képmás* magazin standjánál is nagy volt az érdeklődés. *Szám Katalin* főszerkesztő szerint óriási az igény a családi jellegű egyházi magazinra. És a *Képmás* olyan értéket közvetít, amely példaértékű lehet a nem hívő ember számára is. (A folyóiratok és magazinok éjszakáján – a magazin arcaként – *Lackfi János* népszerűsítette a versolvasást egy kvízjátékkal.)

A délután kettőtől hajnali kettőig tartó rendezvényt az Iparművészeti Múzeumban „felemás” sajtótájékoztató zárta, amelyen a *Kaláka* együttes tagjai ajánlották a jelen lévő újságírók figyelmébe az Egerben e hét végén zajló 36. Kaláka-fesztivál programját – külön is szeretettel invitálva szombati ökumenikus templomi koncertjükre.

■ Pálosi Júlia

Fischl Vilmos, Kádár Zsolt és Bóna Zoltán

A kulturális, tudományos, társadalmi, politikai, szakmai és generációs folyóiratok sorában a folyóiratok és magazinok éjszakáján az alapításának éppen kilencvenedik évfordulóját ünneplő *Theologiai Szemle* is helyet kapott az Iparművészeti Múzeumban. Az ökumenikus, tudományos szakfolyóiratot az est folyamán a szerkesztőbizottság elnöke, *Kádár Zsolt, Bóna Zoltán* főszerkesztő, *Reuss András* szerkesztőbizottsági tag, valamint *Fischl Vilmos* evangélikus lelkész – a laptulajdonos, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa főtitkáraként – képviselte.

A Paneldiszkusszióban – a múlt, a jelen és a tervezett számok írásaira is utalva – olyan témák is szóba kerültek, mint a halálbüntetés, keresztyénüldözés, migráció, vallásközi párbeszéd és így tovább.

Eiffel-torony-makett hurkapálcikából

Radvánszki Zsolt (46), lapunk olvasója *(képünkön a tornya mellett)* valódi „barkácsművész”. Foglalkozott alumíniumdomborítással, készített buzogányt, dekorált structotjást, aztán barátaitól hurkapálcikákat kapott ajándékba… Rövid töprengés után fogott a toronyépítésbe. Felaprította a pálcikákat, megépítette a tornyot, bronzfestékkel színezte. Makettje egy méter huszonnégy centiméter magas, elkészítése három hónapba telt.

Gondolatai már egy következő munkán, egy nagy, klasszikus tengeri vitorlás hajó elkészítésén járnak. Ugyanis újabb adag hurkapálcikát kapott ajándékba – ezekkel is kell kezdenie valamit…

■ Szabó Dávid *felvétele*

Istentiszteleti rend • 2015. június 28.

Szentháromság ünnepe után 4. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 6,36–42., Róm 8,18–23. Textus: 1Móz 50,15–21. Énekek: 474, 67.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Szeverényi János; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 10. Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 12. Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. dr. László Virgil; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Gáncs Péter; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.); de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Rezessy Miklós; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Kulcsár Márton János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Kulcsár Márton János; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Kulcsár Márton János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Pál; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. dr. Reuss András; **Pilisvörösvár, (református templom)** du. 2. (úrv.).

Összeállította: Balla Mária

HIRDETÉS

Nyári istentiszteletek Bagolyirtáson

A mátrai Názáret-templomban (3235 Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9.) június, július és augusztus hónapban minden vasárnap 11.30-kor istentisztelet várja a turistákat és a környéken lakókat.

Emberi léptékkel – Isten ölelésében

Déli kerületi lelkészcsaládok rekreációs napjai

Délről megy északra. Mi az? Ha valaki erre a kérdésre – hozzám hasonlóan – a napra tippelt, akkor bizony ráférne egy kis megállás. A nap ugyanis keletről nyugatra „halad”.

A helyes válasz a Déli Egyházkerület lelkészcsaládjai, amelyek június 16–19. között a Mátrában gyűlhettek össze néhány napra töltekezni, pihenni, közösséget ápolni.

Szép gesztus ez a lehetőség évek óta, amellyel mindig építő élni. Mert nemcsak a lelkész, hanem egész családja is megterhelő életformát él. A hivatásos szolgálattevőnek saját helyén szinte folyamatosan elérhetőnek kell lennie. A családi programokat gyakran megszakítja vagy keresztülhúzza egy-egy gyülekezeti esemény, látogatás, feladat. A lelkészgyerekek gyakran sokkal komolyabb elbírálást kapnak a korosztályuknak megfelelőnél. Néha már odáig eljutnak, hogy igaként hordozzák a rájuk nehezedő elvárások súlyát. A tévhiedelem, hogy nekik kell megvédeni Isten jó hírét, sok lelkészcsalád életét megkeseríti. Így aztán különösen fontos, hogy ők is pihenjenek, elvonuljanak, mással foglalkozzanak időnként. Az ige körüli közösségben elfogadást, gyógyulást nyerjenek, és megújult erővel indulhassanak tovább.

A mátraházi református üdülőbe csak a madárcsivitelés szűrődött be, és a gyerekek csaptak némi zajt. A természet közelsége, a tiszta vizű források, barátságos ösvények, a jó levegő és a csend úgy megnyugtatta az embert, hogy világosabban látta önmagát és szolgálatát is. Ha az ember a hegyekre emeli a tekintetét, akkor újra átéli, ki itt a nagy, és ki hordoz kit. Az áhítatok, éneklések és finom ételek mind-mind a felfrissülést szolgálták.

Külön jó volt, hogy nem kellett tartani a tempót. A bátrabbak, erősebb fizikumúak iramát nem fékezték a nehézkesebbek, félénkebbek, edzetlenebbek. Volt, akinek sokat jelentett gyalogosan feljutni a Kékesre, mások autóval vagy kerékpárral tették meg ezt az utat.

A gyerekek boldogan etették a kacsákat, sikongtak a kalandparkban, a felnőttek a kilátó feliratán („A napba szigorúan nézni tilos”) mulattak. A túrák bárhol megszakíthatók voltak, mindenki a saját maga diktálta tempóban és mennyiségben részesülhetett a látnivalókból.

KISS TAMÁS FELVÉTELEI

Mi a kisfiammal napi négy órát sétáltunk a környéken, és így is nagyon jól éreztük magunkat. A forrásoknál megtöltöttük a kulacsunkat, az utak mentén erdei szamócát szedegettünk, amely olyan pici, hogy alig van, aki lehajol érte; viszont olyan finom, hogy szinte abbahagyhatatlan, ha valaki egyszer kóstolta.

Láttunk hatalmas, tökéletes szarvasbogarakat, és találtunk olyan tobozt, amelyet addig még csak könyvben láttunk. Ha elfogyott a vállalkozó kedvünk, nyugodtan visszamehettünk az üdülőbe bármikor. A személyzettől – a gyerekbarát ételek mellé – mindig kaptunk néhány kedves szót és mosolyt is.

A férjem felnőttek között lehetett, bejárhatta a várakat, és nyugodtan megnézhette a látványosságokat. Nagylányaink boldogan csobbantak a fürdőben, a legkisebb pedig – akinek a nappali gyaloglás teljes terjedelmében is kevésnek bizonyult – még szentjánosbogarat is látott az éjszakai túrán.

■ Füller Tímea

HIRDETÉS

Útban van, mégsem gaz

A lándzsás útifű

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

Még érettségire készülve tanultam meg a növényhatározást, s természetesen a lándzsás útifűre, a *Plantago lanceolatára* is emlékeztem. De mint aki a fától nem látja az erdőt: mindig ott volt a szemem előtt, észre is vettem, tudtam is, mire való, mégsem kezdtem vele semmit. Csak azután, hogy egy véget érni nem akaró köhögős időszak vége felé egyik kedves ovistárs anyuka rákérdezett, hogy a lándzsásútifű-teát próbáltam-e már. Azt nem, de szirupot igen – mondtam –, meg minden mást is, minden gyógyszerész mást ajánl, persze segíteni akarnak, tudom, de közben csak soványodik a pénztárcám.

Most másként történt: délután ott volt egy ajándék zacskó a kilincsünkre akasztva, benne a misztikus „fű" és az utasítás a teakészítéshez. Azóta megnyugodtunk: a nyálkahártyám is, meg én is. Hiszem, nem csak attól, hogy hiszek benne, s mert kedves ajándék volt.

Azóta nemcsak észreveszem „jó barátomat", a lándzsás útifüvet, hanem kampányszerűen, dobozzal nekiindulva keresem a társaságát. Hozzáértő ajándékozóm biztosított róla, hogy nyugodtan le lehet szedni már azt is, amely az úttól két méterre van, hisz manapság már nem ólmozzák a benzint, s igazán ettől lehetne csak benne maradandó káros szennyeződés. A többi alapos áztatással eltávolítható.

Bárkinek jó szívvel tudom hát a figyelmébe ajánlani a gyűjtését és a fogyasztását személyes tapasztalatból, az alábbi néhány egyszerű gyakorlati tudnivalót szem előtt tartva.

A lándzsás útifűben május–június folyamán vannak a legnagyobb koncentrációban az értékes hatóanyagok (aukubin nevű glikozid, polifenolok, nyálka-poliszacharidok, C-vitamin, cserzőanyag, kovasav, kálium, cink). Gyűjtésre fel hát!

Légzőszervi megbetegedések esetén egyszerre oldja a hurutot, és csillapítja a köhögési ingert, bevonva a nyálkahártyát. Használják azonban vérzéscsillapítóként, emésztőrendszeri zavarok esetén, máj- és hólyagbántalmak kezelésére, de fog- és fejfájás csillapítására is.

Néha tövestül kiszakad a levél, ilyenkor érdemes lecsippenteni a legalsó lilás véget. A csigák is előszeretettel rágcsálják, ez azonban a minőségén nem igazán változtat, de érdemes ép, illetve minél szélesebb leveleket gyűjteni. Levelét használjuk, a virágját ne!

Hideg vízben hagyjuk ázni három ízben. Nyugodtan maradhat benne tíz percet is, ennyi idő alatt nem oldódnak ki az értékes hatóanyagok. Majd csutakoljuk meg, mintha hajat mosnánk. Teregessük szét, és pormentes helyiségben szárítsuk szép bronzszínűre. Nem feltétlenül szükséges összetörni a leveleket.

Teakészítéskor másfél liter vízhez használjunk egy jó nagy marokkal a hosszú levelekből (hársfavirágot is lehet hozzákeverni, arányosan több vízzel forrázva). Érdemes mézzel és cukorral fogyaszthatóvá varázsolni a gyógyírt. Szirupot is készíthetünk azonban belőle. (Mind a tea-, mind a szirupkészítéshez számtalan hasznos receptet kínál a világháló.)

Biztatok mindenkit, ne habozzon gyűjteni e kedves, ősidők óta magasztalt „gazból", s nyugodtan nézzen a lába elé-alá, munkából-oviból hazafelé menet, erdőben kirándulva, saját kertjében fűnyírás előtt, és így tovább. Mi több, az árkokból felpillogva, nyitott szemekkel találkozva sok új barátot is lehet szerezni.

Egészségünkre!

■ Egresi Kornélia

Alvó gejzírkúpok Zemplénben

A teremtett világ geológiai érdekességeit nem csak anyabolygónkon kereshetjük. Akkor sem, ha maga a görög eredetű szakkifejezés kifejezetten a Földre utal. A Naprendszer többi égitestének összetételét és felépítését tanulmányozva ugyanezt használják a bolygótudományokkal foglalkozó kutatók. A planetológiát helyszíni vizsgálatokkal segítő űrszondák révén tárult fel kozmikus környezetünk számtalan olyan részlete, mint a gejzírek jelenléte a Naprendszer távoli pontjain. Ezekben a földiekhez hasonlóan a folyadékot a mélyben levő hőforrások melegítik, és kényszerítik szökőkútszerű, jellemzően szabályos időközönként bekövetkező kitörésre.

A gyűrűs bolygó, a Szaturnusz holdrendszere hatvannál több objektumot számlál. A műszertechnika és az űrkutatási eszközök fejlődésével folyamatosan fedeznek fel újabb és újabb kísérőket. Értelemszerűen ezek egyre kisebb méretű holdacskák. Az Enceladus a hét legnagyobb között szerepel a maga ötszáz kilométeres átmérőjével. Érdekességét az adja, hogy a Cassini szonda vizsgálatai gejzíreket azonosítottak jeges felszínén. Olyan gejzíreket, melyek a földi folyamatoknak megfelelően vizet lövellnek a magasba.

A távoli Neptunusz körül keringő Triton a teljes Naprendszer viszonylatában is a hetedik legnagyobb hold. Ennek felszínén ugyancsak megfigyelték gejzírek működését, ezekből azonban nem víz, hanem nitrogén és metán lövell ki. A földihez képest jóval alacsonyabb gravitáció miatt a kitörési sugár a nyolc kilométeres magasságot is eléri.

Földi tekintetben Izlandot kell elsőként megemlíteni, hiszen az egyik itteni szökőforrás volt a jelenség névadója. A tudományos ismeretterjesztés révén a leghíresebbek az egyesült államokbeli Yellowstone-park meleg vizes kitörései. Az Európa peremén fekvő szigetország és az Egyesült Államok mellett Oroszország, Chile és Új-Zéland területén tapasztalható világviszonylatban is nagyszámú kitörés.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Hazánkban nincsen aktív gejzír. A földtani múltban azonban megfigyelhető volt, ennek nyomai máig megőrződtek. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Sárospatak és Sátoraljaújhely között járva a 37-es számú főútról nyílik egy bekötőből erdeivé váló út. A Megyer- és Király-hegyhez, valamint az előbbi fő látványosságát jelentő tengerszemhez vezet. Az út bevezető szakaszán található a Bot-kői-pihenőerdő.

Az itt található geológiai látványosság a Bot-kő gejzírkúp. Nem működő, halott képződmény. A geológiai közelmúlt, a miocén időszakában alakult ki. A vulkanikus eredetű riolittufát járta át a feltörő meleg víz, ennek hatására jött létre a ma is látható, nagy keménységű kőzet. A föld kincseit tudatosan hasznosító eleink malomkövet készítettek belőle. Ma érdekes természeti látványosság, keressük fel, ha a Zempléni-hegységben járunk.

■ Rezsabek Nándor

HIRDETÉSEK

Felhívás álláshelyek betöltésére

Az Evangélikus Pedagógiai Intézet *pedagógiai előadó, pedagógiai szakértő* munkakörökbe (elsősorban teljes munkaidőben) várja azoknak a leendő munkatársaknak a jelentkezését, akik legalább tízéves, kiemelkedő, eredményes szakmai munkával, kifejezetten jó együttműködési és kommunikációs készséggel, szociális kompetenciákkal rendelkeznek. A pedagógus-szakvizsga előfeltétele az alkalmazásnak.

Kiemelt területek: *óvodapedagógia, általános iskola.* Előnyt jelent evangélikus köznevelési vagy szakmai szolgáltató intézményben szerzett tapasztalat.

A jelentkezés határideje: *július 10., 16 óra.* Jelentkezni lehet *Majorosné Lasányi Ágnes* igazgatónál önéletrajz és motivációs levél elektronikus úton történő megküldésével. Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. E-mail cím: agnes.lasanyi@lutheran.hu.

Egyháztörténeti utazás Erdélyben

„…mert én megtanultam, hogy körülményeim között elégedett legyek. Tudok szűkölködni, és tudok bővölködni is, egészen be vagyok avatva mindenbe, jóllakásba és éhezésbe, a bővölködésbe és a nélkülözésbe egyaránt. Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem." (Fil 4,11–13)

A fenti igét tanulva imádkoztunk étkezések előtt a Baár–Madas Református Gimnázium és Általános Iskola 7. *a* osztályával, amellyel június 1–6. között végigjárhattuk a magyar reformáció szempontjából fontos emlékhelyeket az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt *Határtalanul!* pályázatnak a támogatásával.

Már az út tervezésénél fontos szempont volt, hogy a diákok számára emlékezetessé tegyük azokat a személyeket és a hozzájuk köthető helyszíneket, akiknek a nevét egy protestáns iskolába járónak illik megjegyeznie. Nemcsak mint történelmi személyekről beszéltünk róluk, hanem mint olyanokról, akik a hitüket megélték, azért harcoltak, abban szűkölködtek vagy bővölködtek.

Így kerestük fel *Bethlen Gábor* szülőházát Marosillyén, illetve a sírját Gyulafehérváron, emlékezve arra, hogy testvériskolánkat, a ma Nagyenyeden működő református kollégiumot ő alapította ebben a városban. Fogarason az *Árva Bethlen Kata* írónő menyasszonyi ruhájából készült úrasztali terítőben gyönyörködhettünk, és olvashattuk a *Bod Péter,* Kata udvari lelkésze által fogalmazott feliratot a sírján. Tudjuk, hogy amint Bethlen Gábor az iskolaalapítással sokat tett a reformáció terjedéséért, a magyar művelődés megerősödéséért, ugyanúgy Árva Bethlen Katának nagy szerepe volt a kor lánynevelésében: a gyógyfüvek felismerésére, használatára, hímzésre, gazdálkodásra tanította udvarában a fiatal lányokat.

Marosvásárhelyen a Bolyai Farkas Líceummal egy épületben működik a református kollégium is, amelyet szintén megtekintettünk. Jó volt felfedezni a tablók között olyat, amely 1907-ből származott, abból az évből, amikor a mi iskolánk indult.

Az egyháztörténet ismeretéhez hozzátartozik, hogy megismerjük a római katolikus vallást is. Ezért is volt gazdagító, amikor a gyimesi csángókhoz látogattunk, akik számára diákjaink évek óta gyűjtenek iskolai felszereléseket, melyek az ottani kisdiákok tanulását segítik. Ennek kapcsán találkoztunk Hidegségpatakán a helyi hetedikesekkel, és együtt táncolva, énekelve, beszélgetve ismerkedtünk egymással.

Adományainkat nemcsak a családokban élő gyermekek számára gyűjtjük, hanem a gyimesbükki Dévai Szent Ferenc Alapítvány gyermekotthonának is, amelyet most szekéren utazva látogattunk meg. A látogatást közös focimeccsel zártuk.

Az ezeréves határnál június 4-én emlékeztünk meg nemzetünk összetartozásáról.

Kolozsváron nem hagyhattuk ki a Házsongárdi temetőt, ahol nemzetünk protestáns nagyjai, költői, tudósai és bibliafordítója sírjánál helyeztünk el megemlékezésül szalagokat.

A kulturális és egyházi emlékek mellett a teremtett világ szépségeit is felfedeztük, túrázva a gyimesi hegyekben, meglátogatva a parajdi sóbányát is. Ahogy a reformációban fontosak voltak a körülmények, mi is megtapasztalhattuk, hogy Isten hogyan rendezi az utazásunkat. Átéltünk eltévedést, lerobbanást, viperamarás okozta riadalmat, de mindenre volt erőnk a Krisztusban, aki megerősített minket, és neki hálát adva tekintünk vissza utunkra.

■ Bölcsföldiné Türk Emese,
Puskásné Benczúr Csilla,
a Baár–Madas Református Gimnázium és Általános Iskola tanárai

határtalanul!

HIRDETÉSEK

Németh Gyula lelkészre emlékeztek

A szekszárdi evangélikusok alapító és templomépítő lelkésze, *Németh Gyula* ötven éve, 1965. június 11-én hunyt el imádkozó gyülekezete körében. Vasárnapi istentisztelet keretében emlékeztek meg személyéről és áldozatos szolgálatáról. Sírjánál a család imádsággal adott hálát Istennek unokája, *Németh Pál* mohácsi lelkész szolgálatával. *„Jól vagyon, jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután: menj be a te uradnak örömébe.”* (Mt 25,21; Károli-ford.)

Evangélikus műsorok a Duna Televízióban

Június 28-án, vasárnap 10.30-kor egyházunk műsorát, az *Evangélikus magazint* láthatják a Duna Televízióban. Az adást június 30-án, kedden 15.15-kor a Duna World csatorna megismétli.

* * *

Június 28-án, vasárnap 11 órai kezdettel a Duna Televízióban *A szeretet erejével* címmel portréműsort láthatnak *dr. Cserháti Péterről.* Az adást június 30-án, kedden 15.40-kor a Duna World csatorna megismétli. Szerkesztő: *Nagy László,* rendező: *Horváth Tamás.*

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Őrbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Budapesti orvosnő szeretne megismerkedni természet- és művészetkedvelő, diplomás, középkorú úrral, külföldről is. 1250 Budapest, Pf. 42.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 28.)
Szállj perbe, perelj, Istenem! Zsolt 74,22a (Mt 20,1; Lk 6,36–42; Róm 14,10–13; Zsolt 107,23–43) Inkább a párját idézik: *„Ne szállj perbe szolgáddal…”* (Zsolt 143,2a), pedig életbevágóan fontos, hogy Isten pereljen velünk. Ha nem perelne, nem volna ítélet; és ahol nincs ítélet, ott kegyelem sincs. Az itt fohászkodó tehát valójában Isten kegyelméért könyörög. Őt hívja Zsolt 82,8 is: *„Jöjj, Istenünk, légy bírája a földnek…”* A 73. zsoltár még csak a templom után sóhajtozik, de a 74. zsoltár már a templom pusztulása miatt, ezért ma így kell imádkozni: „Uram, fonj kötélből ostort, rombolj le régi templomokat, hogy az újak harmadnapra felépülhessenek!”

Hétfő (június 29.)
Istened, az Úr áldásra fordította számodra az átkot, mert szeret téged Istened, az Úr. 5Móz 23,6 (Jn 12,47; Lk 5,17–26; 1Móz 47,1–12) Ha ez így van – márpedig Isten igéje nem hazudik –, miért kell kérni, hogy mindez megtörténjék? A helyes választ (hála Istennek) sokan tudják: Isten neve szent, országa eljön, és kérésünk nélkül is teljesül akarata; nekünk mégis kérnünk kell, hogy neve nekünk is szent legyen, országa hozzánk is eljöjjön, és az ő akarata bennünk is meglegyen. Ezért ma így kell énekelni: „Add, hogy üdvömre lehessen / Végtelen áldozatod! / Keresztfádhoz lépek hittel: / Gyógyíts meg szent sebeiddel, / Vedd le rólam az átkot, / Hogy lehessek sajátod!” (EÉ 418,3)

Kedd (június 30.)
Rejtekhelyem és pajzsom vagy, igédben reménykedem. Zsolt 119,114 (2Thessz 3,3; Neh 9,1–3.29–36; 1Móz 47,27–31) Isten nemcsak „erős várunk, jó fegyverünk és pajzsunk”, hanem rejtekhelyünk is. „Rendeltetésszerű használatához” az is hozzátartozik, amikor a benne bízóknak rejtekhelyül szolgál. Lábán házától a Kerít-patakig Isten számtalan rejtekhelyéről tudunk. Jézus az Atyjában rejtőzött el, amikor olyan gyakran visszavonult a hegyre egymagában. „Minden földi szenvedésben / Erőt adnak sebeid, / Ha tebenned elrejtőztem, / E világ nem keserít.” (EÉ 197,3) Sokan mondják: nincs menekvés, ma senki nem élhet biztonságban. Hogyan állunk Isten rejtekhelyeivel?

Szerda (július 1.)
Nem olyan-e az én igém, mint a tűz – így szól az Úr – vagy mint a sziklazúzó pöröly? Jer 23,29 (Lk 12,49a; Mk 11,/20–21/22–26; 1Móz 48,1–22) A tűz képe gyakori a Szentírásban, a pörölyé sokkal ritkább. (A tűz közel százszor, a sziklazúzó kalapács viszont csak ötször fordul elő, ebből háromszor Jeremiásnál.) Jáél Sisera megölésénél használta (Bír 4,21), viszont a templom „csendes” építésénél nem volt rá szükség, mert már faragottak voltak a kövek (1Kir 6,7). Isten igéjének „zaja” azonban messzire hallik, amikor *„népek háborognak, országok inognak”. „Ha az Úr mennydörög, megretten a föld”* (Zsolt 46,7), mert az ő egyik fegyvere a kalapács. Isten pörölyét az egyház és a világ utoljára *Luther* kezében látta…

Csütörtök (július 2.)
Ó, Isten, te vagy Istenem, hozzád vágyakozom! Utánad szomjazik lelkem. Zsolt 63,2 (Jel 21,6; 1Kor 12,19–26; 1Móz 49,1–28) Napjainkban egyre több embert gyötör a szomjúság. Nemcsak a víz hiánya miatt, hanem mert túl sósak a percek, amelyeket semmiféle üdítővel nem lehet csillapítani. Óceánok vizén nincsen csepp, mi a szomjunkat oltsa! Az Isten után vágyakozó emberi lélek szép hasonlata a forrásra szomjas szarvas képe. Jézus az éhezőkkel együtt a szomjazókat is hívta, hogy az élet vizével üdítse fel őket. Eljön az idő, amikor az emberek nem kenyérre éheznek, nem vízre szomjaznak, hanem az Úr igéjének hallgatására (Ám 8,11). Az evangélium az a kék és tiszta tó, melyből az élet vize árad…

Péntek (július 3.)
Kiáltott az elesett, az Úr meghallgatta, és minden bajából kiszabadította. Zsolt 34,7 (Lk 9,38; Lk 23,17–26; 1Móz 49,29–50,14) „Minden elesendők” pénteki kiáltása a Golgota irányából hangzik. *„Mert valahány ígérete van Istennek, azokra őbenne van az igen, és ezért általa van az ámen is az Isten dicsőségére általunk.”* (2Kor 1,20) A „minden bajból szabadulás” soha nem az egyén, hanem a közösség üdve, mégpedig a Krisztussal és az egymással való közösségé. Mert ő kiáltott, őt hallgatta meg, őt szabadította ki Isten minden bajából, ő pedig minket: „Fogságból megszabadultunk, / Sebeiddel meggyógyultunk; / Bűntől, haláltól, ó, áldott, / Megváltottad a világot.” (EÉ 358,4)

Szombat (július 4.)
Uram, Istenem, hozzád menekülök! Szabadíts meg üldözőimtől, és ments meg engem. Zsolt 7,2 (Mt 5,11; 2Kor 13,10–13; 1Móz 50,15–26) Egy „őrült” hét évig fogva tartotta a szeretteit, mert így akarta megóvni őket ettől a világtól. Amikor hét év után a hatóság rátörte az ajtót, és kiszabadította a feleségét és a gyermekeit, beismerte, hogy tévedett: „Nagyon önző voltam. Csak a családomat akartam megmenteni, pedig mindenkit meg kellene menteni!” Csak vele és csak együtt menekülhet meg a világ. Ezért kell ma a 7. zsoltárral imádkoznunk: „Uram, hozzád menekülök: szabadíts meg mindenkit, az emberiséget ettől az iszonyatos, félelmetes és rettenetes világtól! Szabadíts meg a gonosztól! Ámen.”

■ Weltler Sándor

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 28-ától július 5-éig

VASÁRNAP

8.00 / Civil rádió
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu)
8.30 / Mária Rádió
Ökumenikus lapszemle
9.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
9.30 / Bartók rádió
Musica Sacra (egyházzenei magazin)
10.00 / Credo evangélikus rádió (Szombathely)
Templomról templomra (credoradio.hu)
10.30 / Duna Tv
Evangélikus magazin
11.00 / Duna Tv
A szeretet erejével
Portré dr. Cserháti Péterről
19.00 / Credo evangélikus rádió (Szombathely)
Evangélikus istentisztelet

HÉTFŐ

5.50 / Duna Tv
Hajnali gondolatok
8.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Napi útravaló
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház félórája
14.40 / Bartók rádió
Népzene — Fiatalok hangja
15.40 / Duna World
Isten kezében
20.00 / Pax Tv
Kút (élő interaktív műsor)
Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész
21.00 / Bartók rádió
A Magyar Rádió gyermekkórusának évzáró hangversenye
22.30 / M3
Sirály
Győri Kisfaludy Színház, 1989

KEDD

9.40 / Pax Tv
Keresztkérdések
A Zákeus Médiacentrum evangélizációs műsora
15.15 / Duna World
Isten kezében
15.40 / Duna World
Evangélikus riportok
A szeretet erejével
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Hétközi istentisztelet
19.25 / Kossuth rádió
Tetten ért szavak
Balázs Géza műsora
20.05 / Bartók rádió
Kapcsoljuk a fertődi Esterházy-kastély Haydn termét
23.55 / Duna Tv
Petrovics Emil: V. kantáta
0.10 / Duna Tv
Belépési nyilatkozat (magyar dokumentumfilm)

SZERDA

8.00 / M2
Maja, a méhecske (francia rajzfilmsorozat)
13.15 / M1
Élő egyház (vallási híradó)
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
A református egyház félórája
15.00 / Pax Tv
4. ökumenikus diákfilmszemle, 2015
Válogatás a versenyművekből
18.30 / Duna World
Szerelmes földrajz
Korzenszky Richárd
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
22.35 / Duna Tv
Szabadság tér ’89 (történelmi magazin)

CSÜTÖRTÖK

11.00 / Duna World
Élő egyház (vallási híradó)
13.00 / Pax Tv
Missziói nap az Északi Evangélikus Egyházkerületben (előadás-sorozat)
14.30 / M3
Fáklya (magyar riportfilm)
16.00 / Duna Tv
Balatoni nyár (élő magazinműsor)
16.00 / Duna World
Virágzó Magyarország
Tokaj
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Nyitott ajtók (evangélikus magazin)
19.35 / Bartók rádió
Yehudi Menuhin (hegedű) és Hephzibah Menuhin (zongora) hangversenye
0.15 / Duna Tv
Kult.hu (kulturális magazin)

PÉNTEK

5.50 / Duna Tv
Hajnali gondolatok
11.07 / Kossuth rádió
A Hely (riportműsor)
Mentőmúzeum
15.00 / Pax Tv
Comenius Fasor, 2015 (dokumentumfilm)
15.10 / Kossuth rádió
Regényes történelem
17.50 / Duna World
Csonka vágányon (magyar dokumentumfilm)
20.00 / Story 5
Váratlan utazás (kanadai tévéfilmsorozat)
21.00 / M2 Petőfi Tv
Én vagyok itt
Élőben a VOLT fesztiválról
22.00 / Bartók rádió
Celluloidák
A legjobb filmzenék
3.10 / M2 Petőfi Tv
Kortársak az A38 hajón (koncertfilm)
Fuvolamaraton

SZOMBAT

6.30 / Duna Tv
Kerékpártúra (biciklismagazin)
9.15 / Duna World
Család-barát hétvége (délelőtti magazinműsor)
9.20 / Duna Tv
Holdtánc és Pepita (amerikai családi film, 2007)
9.30 / Kossuth rádió
Szellem a fazékból (gasztronómiai magazin)
12.05 / Bartók rádió
A Hamburgi Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye
13.05 / Pax Tv
Krisztus-arcú egyház
Missziói nap a Déli Egyházkerületben
16.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Komolyzenei óra
19.25 / Duna Tv
Hippolyt (magyar filmvígjáték, 1999)

VASÁRNAP

6.45 / Duna Tv
Kérdések a Bibliában
8.55 / Duna Tv
Isten kezében
9.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
9.30 / ZDF (német)
Evangélikus istentisztelet Karlsruhéből
9.30 / Bartók rádió
Musica Sacra (egyházzenei magazin)
9.40 / Duna Tv
Evangélikus ifjúsági műsor
10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Asztali beszélgetések
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus istentisztelet
21.30 / Pax Tv
Pilátus (koncertfilm)
23.10 / Duna Tv
Gyalog galopp (angol film, 1974) (85’)

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu. **Előfizetés:** elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195. **Főszerkesztő:** T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő:** Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Szabóné Mátrai Marianna – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, dr. Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 20/824-5518.
Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja** a kiadó. **Terjeszti** a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.